

Filip De Rynck
Ellen Wayenberg
Joris Voets
An Decorte

SBOV B-project

[Regioscreening als instrument voor bestuurlijke hervorming]

De Vlaamse regering stelt een uitrol van het instrument van de regioscreening over heel Vlaanderen in het vooruitzicht. In het kader van het Witboek wordt dit instrument gekoppeld aan discussies over de 'verrommeling' van het bestuur op schaalniveaus tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. Dit onderzoek in het kader van het SBOV focust op een aantal vragen die daarbij opduiken. Het gaat zowel over **finaliteit en nut van een regioscreening**, de **inhoud en betekenis** ervan als over de **methodische uitwerking en het gebruik**, het **effect en de opvolging** van de resultaten.

Deze nota geeft een inventarisatie van de regioscreenings weer als voorwerp van de eerste projectfase.

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	1
LIJST MET TABELLEN	2
I. INLEIDING	3
II. CONTEXT	4
Het Witboek over de regioscreening	4
SBOV Project: meta-analyse.....	6
III. VAN PRE-SCREENINGS NAAR DE SCREENING ALS INSTRUMENT VOOR VLAANDEREN	8
IV. INHOUDELIJKE EN TECHNISCHE ANALYSE	12
1) Aanpak.....	12
2) Synthese inhoudelijke analyse: opvallende gelijkenissen & verschillen.....	15
3) Synthese technische analyse	20
V. PROCESANALYSE.....	32
1) Aanpak.....	32
2) Synthese procesanalyse: ervaringen uit de proefregio's.....	33
VI. DRAAIBOEK	38
1) Themaspificatie als startpositie	38
2) Praktische implicaties (inventaris).....	40
3) Van inventarisatie naar discussie (proces)	45
4) Datagebruik (beantwoorden onderzoeksthema's).....	46
VII. VOLGENDE STAPPEN.....	47
1) Stap 4: Meta-analyse	47
2) Stap 5: Voorstellen en acties	47
3) Stap 6: Rol Vlaamse overheid	47
BIJLAGEN	
A. Technische analyse	50
B. Inhoudsanalyse	56
C. Procesanalyse	110
D. Leren uit het verleden: de geschiedenis van de regioscreening in Vlaanderen en Nederland	126
EINDNOTEN EN REFERENTIES	131

Lijst met tabellen

Tabel 1: Doelstellingen SBOV-project	3
Tabel 2: Samenvatting inhoudsanalyse.....	13
Tabel 3: Gebruikte variabelen in de rapporten.....	17
Tabel 4: Gebruikte definities netwerken en samenwerkingsverbanden	21
Tabel 5: Gebruikte beleidsdomeinen in de screenings	22
Tabel 6: Voorstel gebruik beleidsdomeinen in inventaris.....	24
Tabel 7: Randvoorwaarden regioscreening volgens HRBB	126
Tabel 8: Randvoorwaarden regioscreening volgens stuurgroep krachtige gemeenten (NL).....	128
Tabel 9: Randvoorwaarden regioscreening volgens VLABEST	129

I. Inleiding

Geïnspireerd door adviezen van de voormalige HRBBⁱ en de huidige VLABESTⁱⁱ, wil de Vlaamse regering, via de gouverneurs, een regioscreening uitrollen over heel Vlaanderen. Dat is een actiepoint in het Witboek van 8 april 2011. Ter voorbereiding vroeg minister Bourgeois aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie om een analyse door te voeren van vijf regio's waar een vorm van regioscreening werd of wordt opgezet (Meetjesland, regio Roeselare-Tielt, regio Kortrijk, regio Turnhout en de Westhoek). In deze nota brengen we verslag van de eerste stappen van die analyse.

We gebruiken in deze nota het woord 'regioscreening' in de betekenis van het Witboek: een instrument van inventarisatie en doorlichting van de bestuurlijke organisatie in of van een gebied dat bedoeld is om een debat te voeren over de kwaliteit van die bestuurlijke organisatie, zowel op het vlak van de doelmatigheid als van de democratische kwaliteit. We hopen uit dit onderzoek te leren van de vijf regio's: hoe werd de inventarisatie opgezet, wat waren de ervaringen en problemen? Hoe werd het debat daarmee gevoed? Hoe kijkt men vanuit de inventarisatie en debat naar de doelmatigheid en de democratische kwaliteit? Tot welke voorstellen leidt dat en wat zou er moeten gebeuren om die voorstellen te realiseren?

Met dit project maken we ook de brug naar een ander voorstel in het Witboek: het opzetten van vijf proeftuinregio's waarin op een experimentele manier aan de bestuurlijke organisatie in of van een gebied wordt vormgegeven.

3 Zo komen we aan deze doelstellingen voor dit project:

TABEL 1: DOELSTELLINGEN SBOV-PROJECT

1. Een synthese van de uitgevoerde inventarisaties vanuit inhoudelijk en technisch oogpunt
2. Een synthese van de motieven en ambities en van de manier waarop in de vier regio's procesmatig met dit materiaal is gewerkt en van de leerpunten uit en effecten van deze processen in de vier regio's
3. Aanbevelingen, cq een draaiboek om in andere regio's de technische inventarisatie uit te voeren en om een interactief proces te starten
4. Een meta-analyse van finaliteit en gebruik en van beelden van bestuur die zich doorheen de processen van regioscreening ontwikkelen.
5. Een analyse van de resultaten en de voorstellen die uit de gerealiseerde regioscreenings komen in relatie tot de discussie over de interne staatshervorming: waarom komt men tot deze voorstellen; komen daar krachtlijnen uit die identiek zijn voor de vier regio's; waar zitten de verschillen en hoe zijn die te verklaren; (hoe) kunnen de voorstellen gekaderd worden in de doelstellingen van het Groenboek?
6. Hoe kan de Vlaamse overheid deze processen stimuleren en hoe kan de Vlaamse overheid deze lokale processen ondersteunen door algemene of bijzonder op de regio's gerichte beleidsmaatregelen?

In een eerste fase, het voorwerp van dit tussentijds rapport, hebben de onderzoekers volgende activiteiten ontwikkeld:

- Een vergelijkende analyse van de technische aspecten van de inventarisaties
- Een inhoudsanalyse van de rapporten over de inventarisaties en de discussie over de bestuurlijke organisatie in die vijf regio's
- Een analyse van de processen van regioscreening

In drie bijlagen bij dit rapport staan de technische details van deze drie stappen. Deze tekst overkoepelt de voornaamste bevindingen en leerpunten.

II. Context

HET WITBOEK OVER DE REGIOSCREENING

De Vlaamse regering stelt via haar Witboek Interne Staatshervormingⁱⁱⁱ het instrument van de regioscreening voor als vehikel ter **vereenvoudiging van de intermediaire ruimte**. Een ‘knelpuntenanalyse van de Vlaamse bestuurlijke organisatie’ duidde op een teveel aan intermediaire structuren die leiden tot verkokering en een gebrek aan democratische controle, transparantie en efficiëntie wat uiteindelijk een negatief effect heeft op het ‘oplossingsvermogen’ van de overheid.

De finaliteit of doelstelling van de regioscreening is om *“te komen tot een vereenvoudiging van de talrijke structuren die er op dit moment [...] op het intermediaire niveau actief zijn.”* Deze vereenvoudiging zoekt men in ‘alle regio’s’ in Vlaanderen, die men middels een drie-stappenplan wil tot stand brengen. Hierbij volgens ze de contouren van de methodiek die in het advies van de VLABEST^{iv} naar voor schoof:

1. Inventarisatie van gegevens – in kaart brengen van **bestuurskrachtproblemen** en **bestuurlijke verrommeling**;
2. Audit en evaluatie: een evaluatie van deze gegevens;
3. Actieplan met concrete maatregelen: per regio een concreet actieplan uitwerken op basis van een menu aan instrumenten (vb. **clusteren** regionale structuren, shared service centers inrichten, wijzigen Vlaamse regelgeving, fusie van gemeenten, verschuiven van bevoegdheden...).

Het Witboek stipuleert (p. 128) dat *“de regioscreening [finaal uitmondt] in **territoriale gebiedsomschrijvingen** waarin zowel de Vlaamse overheid, de provincies, de gemeenten als alle andere intermediaire structuren zich maximaal inschrijven”*. De regioscreening moet dus leiden tot *“**uniforme geografische omschrijvingen**”* die *“het regionale speelveld”* aangeeft waarbinnen diverse actoren elkaar kunnen terugvinden en samenwerkingsverbanden kunnen opstarten. Nog meer volgens de Vlaamse overheid vormt dit *“een eerste belangrijke voorwaarde om tot **vereenvoudiging en meer transparantie** te komen”*. Daarnaast lezen we dat *“deze regionale omschrijvingen kunnen gebeuren op basis van verschillende in elkaar passende en **elkaar niet overlappende schalen**”*.

Verder ziet het Witboek ook volgende aspecten door middel van deze meta-analyse en/of regioscreening behandeld:

1. Op basis van de meta-analyse en concretisering van de actieplannen in diverse regio’s wordt gestart met **proeftuinprojecten** die betrekking kunnen hebben op diverse beleidsdomeinen.
2. In het kader van de regioscreening zal ook het aspect **stadsregionale samenwerking – rasterstad** worden meegenomen. Op basis van de resultaten van de regioscreening wordt een experimenteel kader voor stadsregionale samenwerking uitgewerkt.
3. Op basis van de outputs uit de meta-analyse zal er een **gebiedsdekkende regioscreening** gebeuren. De gouverneurs krijgen hiervoor de opdracht om de regioscreening te starten.
4. Door middel van een **aanpassing van het IGS-decreet** willen we het aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden verminderen door meervoudige doelstellingen toe te laten. Dit zal toelaten om in het kader van de regioscreening na te gaan welke samenwerkingsverbanden kunnen worden samengevoegd.
5. **Vereenvoudigen** van in diverse beleidsdomeinen doorheen de tijd ontstane **structuren**, waarbij onder andere aangelegenheden die samen met de regioscreening moeten worden bekeken (bv. **streekoverleg**). Bijvoorbeeld voor de RESOC’s wil men in het kader van de regioscreening, komen tot een lichtere structuur, eenvoudigere financiering en een duidelijke rol en taakverdeling tussen de actoren.

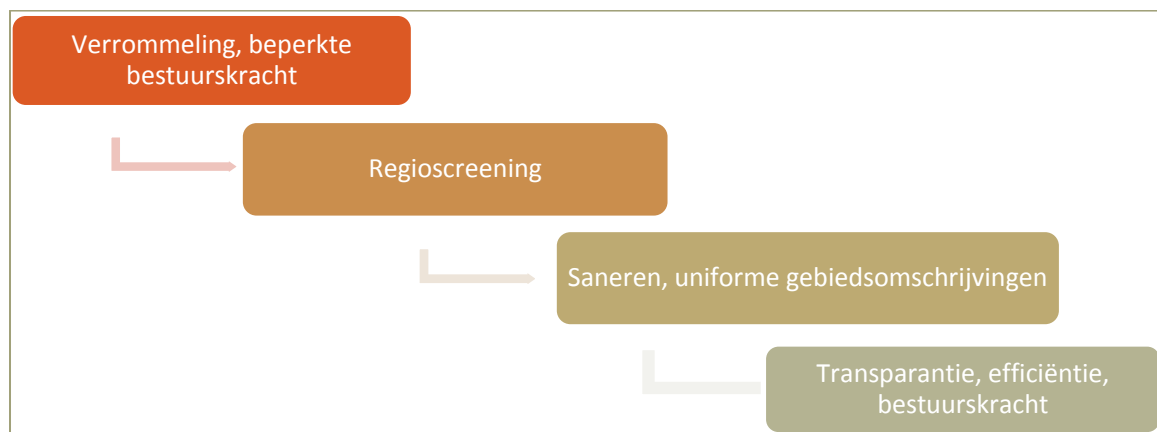
De regioscreening wordt in het Witboek dus aan een aantal doelstellingen gekoppeld. Het moet zicht geven op de zogenaamde ‘verrommeling’ van het bestuur tussen gemeenten en de Vlaamse overheid,

een begrip dat ondertussen een bescheiden eigen leven is gaan leiden. Het moet zicht geven op de bestuurskracht van gemeenten. Het moet het ook mogelijk maken uitspraken te doen over de stadsregionale problematiek en over de organisatie van het sociaal overleg in de regio's. Tijdens de opmaak van het Witboek zijn het aantal en de soort verwachtingen ten aanzien van de regioscreening duidelijk toegenomen.

Over bestuurskracht hebben in we in onze planningsnota het volgende aangegeven:

“In het Groenboek staat de bestuurskracht van gemeenten centraal en de fusie wordt als een van de instrumenten opgesomd. We kunnen in dit onderzoek nagaan welke inzichten over bestuurskracht van gemeenten uit de uitgevoerde regioscreenings te halen zijn. Het is echter niet de bedoeling om in dit onderzoek een set van indicatoren te gaan ontwikkelen voor een technische meting van bestuurskracht van gemeenten of om die te gaan uitwerken als een onderdeel van nieuwe regioscreenings. We geloven als onderzoekers ook niet dat zo'n eenvoudige set van indicatoren te ontwikkelen is die ondubbelzinnige kwantitatieve resultaten over bestuurskracht van gemeenten zou geven.”

Schematisch kunnen we de gedachtengang die in het Witboek schuilgaat als volgt weergeven:

FIGUUR 1: RATIONELE BENADERING REGIOSCREENING

SBOV PROJECT: META-ANALYSE

Teneinde de regioscreening optimaal te kunnen uitrollen overheen Vlaanderen, werd aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen de opdracht gegeven om de methodiek van de regioscreening op punt te stellen: om via een meta-analyse van de pre-screenings lessen te trekken op het vlak van de aanpak (methode) en de instrumenten die kunnen ingezet worden (p.129 Witboek).

De finaliteit van dit SBOV-onderzoek wordt als volgt verwoord:

Een meta-analyse van deze projecten laat ons toe lessen te trekken op het vlak van de aanpak (methode) en de instrumenten die kunnen ingezet worden. De meta-analyse moet ons in hoofdzaak drie dingen opleveren:

- Een **stappenplan** en aanbevelingen om ook in andere gebieden in Vlaanderen een regioscreening uit te voeren;
- Een **concretisering van de actieplannen** in deze regio's, om in deze regio's al te starten met experimenten en proeftuinprojecten;
- Een **menu aan instrumenten** dat in een regioscreening kan ingezet worden.

In deze eerste nota wordt een aanzet gegeven tot de eerste output: een stappenplan en aanbevelingen om ook in andere gebieden in Vlaanderen een regioscreening uit te voeren. In de planningsnota van dit SBOV-project worden reeds een aantal kanttekeningen geplaatst bij deze vraag:

- Het begrip regioscreening roept **verschillende betekenissen** op: het aspect van de inventarisatie van bestuurlijke samenwerkingsverbanden is één element van wat een ruimer proces is. We stellen daarom voor om zeker bij aanvang van het onderzoek het begrip in zijn **ruime procesmatige betekenis** te hanteren en te analyseren welke betekenis aan deze processen werd gegeven (waarom werden ze opgezet, wat was de finaliteit).
- De regioscreening maakt deel uit van het debat over de interne staatshervorming. Die context is niet neutraal en dus kan ook de **finaliteit van het instrument** niet neutraal zijn. Voor het Vlaamse niveau lijkt de ambitie vooral te zijn om tot uniformiteit van schaalafbakeningen te komen als redelijk stringent kader voor de bundeling en de rationalisatie van zoveel mogelijk samenwerkingsverbanden.
- Rond het instrument van de regioscreening ontwikkelen zich **beelden over goed bestuur**. Het instrument van de regioscreening draagt daar vervolgens zelf toe bij en is daarom ook vanuit dit oogpunt niet neutraal. De inventarissen zijn evenwel alleen brede en kwantitatieve overzichten [maar] roepen echter onvermijdelijk ook kwalitatieve associaties op.

6

De centrale vraagstelling in dit project is: moet, kan en hoe kan het instrument van de regioscreening over heel Vlaanderen worden uitgerold; wat zijn de randvoorwaarden voor de inzet van dit instrument; wat zijn de kwaliteitsvoorwaarden voor een nuttig gebruik; wat kan de betekenis zijn van het instrument voor de lokale en Vlaamse actoren?

We stellen vast dat een regioscreening de optelsom is van een inventarisatie met een proces van debat over de bestuurlijke organisatie.

In de vijf regio's is de inventarisatie geen doel op zich. Ze maakt in de vijf gebieden deel uit van een proces van debat over de organisatie van gemeenten, samenwerkingen en de regio. Dat proces en debat zijn ook verschillend gekleurd tussen de vijf regio's. We beginnen deze nota met een overzicht van de verschillende problematieken waarmee een screening verbonden is, en welk effect dat kan hebben op de uitrol van de screenings in andere gebieden in Vlaanderen.

We vergeleken daarnaast de reeds gebeurde inventarisaties vanuit een technisch oogpunt (zie bijlage 1). We maakten een vergelijkende inhoudsanalyse van de teksten over deze processen (zie bijlage 2) en over

de processen zelf: hoe werd het debat in de regio aangepakt; hoe werd dat georganiseerd; wie was erbij betrokken; welke methodes werden eventueel gebruikt ? (zie bijlage 3).

III. Van pre-screenings naar de screening als instrument voor Vlaanderen

>> verder te verwerken (Filip)

Dit zie ik als kapstok voor het hele vervolgverhaal, heb er ook af en toe naar verwezen in de volgende hoofdstukken, dus zou zeker dit hier vanvoor laten staan

Waarom moet de inventaris – die via een draaiboek zal voor/opgelegd worden aan de Vlaamse regio's – precies dienen? Want de verschillende rapporten illustreren duidelijk dat er aan 'het regionale verhaal' heel wat verschillende problematieken kunnen gelinkt worden. Een retrospectieve blik op de motieven voor regioscreening leverde ons een zestal mogelijke onderzoeksvragen op die door middel van de regioscreening kunnen worden onderzocht:

1. Problematieken die primair de interne organisatie van lokale besturen betreffen ten opzichte van bovenlokale/regionale verbanden: sturing, mandatering en controle

Bij discussies wordt steevast gemeld dat het geheel van deze samenwerkingsverbanden voor gemeenten niet meer controleerbaar is; dat men overzicht verliest. Dat opent meteen een debat over de manier waarop gemeenten dan wel of niet werk maken van deze **controle**. Het probleem kan dus in eerste instantie daar liggen en niet zozeer bij de samenwerkingsverbanden.

- Overzicht van participaties, mandatering van afgevaardigden t.o.v swv
- Terugkoppeling, controle en verantwoording vanuit swv (organisatie swv: personeelsbezetting, communicatie...) t.a.v. zowel lokale besturen
- Het actief management van dergelijke deelnames in netwerken: bvb aansluiting bij beleids- en beheerscyclus, actieve opvolging door managementteams (zie witboek); is dus meer dan controle en verantwoording

Duidelijk een groot verschil tussen enerzijds de grote intercommunales met omvangrijke aantallen participerende gemeenten en anderzijds de (nieuwe) vormen van intercommunales op een beperktere schaal, voor meer recente taken en met gebruik van nieuwe vormen van decreet.

Problematiek van controle moet verder worden uitgewerkt: nu wordt dat op een vrij algemeen niveau geproblematiseerd.

Cfr. Aanbeveling 3 & 4 Midwest

2. Problematieken die in algemene zin te maken hebben met schaalvoordelen voor lokale taken:

- Samenwerking voor klassieke vormen van dienstverlening (grote intercommunales, eerder); versus samenwerking voor nieuwe vormen van dienstverlening (eerder kleine schalen van intergemeentelijke samenwerking, nieuwe vormen van decreet)
- Decreet lijkt een toename van aparte vormen in de hand te hebben gewerkt (hoorde ook bij de doelstellingen); die toename wordt nu eerder in vraag gesteld (argumenten: gebrek aan efficiëntie, teveel besturen, kan niet meer gevolgd worden door mandatarissen, afstemming gaat verloren – die argumenten blijven soms oppervlakkig, eerder op niveau van 'dat wordt gezegd'
⇒ Gaat dit enkel over vormen van IGS?)
- Het idee van een patchwork: veel verschillende vormen van samenwerking op veel verschillende schalen met wisselende partners lijkt niet populair en op weerstand te stuiten (gemeenten verliezen overzicht, zo wordt gezegd; het lijkt niet efficiënt, maar is dat zo en waarom is dat zo en is dat net niet juist zeer efficiënt ?)

Vaststelling dat er een bedding van contact en ontmoeting nodig is om schaalvoordelen bespreekbaar te maken. Dat is er zeker niet in elke regio.

3. Problematieken die specifiek te maken hebben met samenwerking voor beheersmatige, back – office taken (niet zichtbaar voor publiek, geen externe dienstverlening)

- Algemene vaststelling (controle !): relatief weinig samenwerking voor beheersmatige, ondersteunende of back – office diensten (was vaststelling in midwest en zuidwest)
- Instrument van intergemeentelijke samenwerking wordt daarvoor relatief weinig gebruikt
- Stelling dus: er wordt nog veel te weinig samengewerkt

Processen leveren inventarissen op van mogelijke thema's voor beheersmatige samenwerking maar al snel blijkt dat dit vervolgens veel technische vragen oproept, die vaak specifieke studie vergen (kosten, baten, vormen van beheersmatige samenwerking). Zorgt voor weerstanden bij ambtenaren maar ook bij politici. Lijkt evident technisch, maar is het niet.

3.1 Gemeentebesturen onder elkaar

Verschillen in omvang spelen een rol, grotere gemeenten hebben niet altijd behoefte aan beheersmatige samenwerking; voor de kleinsten is het een noodzaak maar daarom nog niet evident

Cfr. Aanbeveling 6 Midwest

3.2 Gemeenten – OCMW

Daarop wordt het debat nu de laatste tijd sterk toegespitst.

Processen in de regio's werpen alvast een licht op de feitelijke toestand: zie overzicht Kortrijk en Midwest (niet tegengekomen in andere regio's)

Voor welke beheerskwesties is per definitie schaalvoordeel te halen voor gemeente en OCMW op het niveau van één gemeente ? Hangt wellicht af van de schaal en de capaciteit van de huidige gemeente en het huidige OCMW.

Gezamenlijke communicatie naar bevolking

Gezamenlijk personeelsbeleid

Beleids- en beheerscyclus

Facility, uitbesteding (misschien niet evident om dit te beperken tot één gemeente)

ICT: wellicht voor veel gemeenten nog te klein op niveau van de eigen gemeente

Het debat gemeente en OCMW domineert nu sterk. 3.3 wordt daardoor onderbelicht. Uit beperkte studies blijkt dat die OCMW – samenwerking voor specifiek zorggerelateerde beheersmatige diensten ook een nuttige piste is.

Hoe evolueert de samenwerking OCMW's enerzijds, die tussen gemeenten anderzijds (motivatie om te spreken over een concern, zie met name vooral ter discussie in Zuid). Beleidsmatige afstemming lokaal lijkt te moeten worden verlengd op het niveau van het verlengd lokaal bestuur (klopt die redenering ?)

Cfr. Aanbeveling 5 Midwest

3.3 OCMW's onder elkaar

(zie Midwest discussie, zie Zuidwest, andere regio's ? controle)

Voor specifieke beheerstaken, specifiek in de zin dat alleen OCMW dat in huis heeft, is samenwerking tussen OCMW's aangewezen (maaltijden; linnenbehandeling...). Dat lijkt in het huidige tijdsclimaat iets minder populair omdat het wat ingaat tegen de gedachte van integratie tussen OCMW en gemeente en de autonomie van de OCMW's lijkt te versterken.

3.4 Publieke actoren onder elkaar

(bvb: gezamenlijk grondbeheer,...), dus ook Vlaamse overheid

3.5 Publieke en private actoren onder elkaar

(bvb: gezamenlijke gebouwenbeheer)

Bij punten 3.2 en 3.3 is de schaalproblematiek aan de orde

Welke argumenten wegen door bij het opzetten van samenwerking: efficiëntie puur economisch bekeken; ook mekaar vertrouwen en goed kennen; setting van gemeenschappelijkheid (bvb: kleine gemeenten onder elkaar)

Voor beheersmateries, voor beleidsmateries zijn vaak andere schalen in het geding (niet per definitie vaste regio als beste keuze)

10 In elk geval is de beheersmatige samenwerking niet vanzelfsprekend: er zijn schaalvoordelen; er zijn schaalnadelen.

Vormen van beheersmatige samenwerking naar aansturing zorgen voor een complex debat.

4. Problematieken die te maken met de **interbestuurlijke aspecten**

Rol van provincie in de samenwerkingsverbanden: opstart, onderhoud, afstoten, terugtrekken

De wijze waarop Vlaamse actoren zich in de regio manifesteren

De vormen van samenwerking, al dan niet in organisatorische vormen, tussen de bestuursniveaus

De problematiek van decentralisatie: waar zou de regio meer ruimte moeten krijgen om zich te organiseren ? Wat valt daarbij te winnen ?

+ belang van lokale bestuursniveau?

5. De **impact van Vlaamse regelgeving** in de organisatie en structurering, in de vorming van regionale werkgebieden in functie van sectoren

Andere actoren (federale/Vlaamse/provinciale overheden, maatschappelijke actoren) op vlak van hun sturing, vormgeving, financiering, controle/evaluatie, ... van bovenlokale/regionale verbanden

Samenwerkingsverbanden met publieke en semi – private actoren die opgelegd worden naar vorm, samenstelling en werking

Overlegvormen die worden opgelegd binnen sectorale regelgeving (bvb: welzijn naar doelgroepen en sectoren; sociale economie,...)

Vaak zijn private actoren al op een vorm van regionale schaal georganiseerd en ontwikkelen zij op dat niveau doelstellingen (beleidsplannen voor de Vlaamse overheid). Die regio wordt direct of indirect vaak door regelgeving van het Vlaamse niveau vastgelegd.

6. Problematieken die te maken hebben met regiovorming, regiobeleid en regiostrategie

Bovenlokale focus staat hier centraal: denken vanuit een gebied in termen van strategie en programma's

Dat is eerder aan de orde in de regio's met een sterker gelegitimeerd verband waarvan wordt aanvaard dat het spreekt namens de regio. Dat komt zeker niet in elke regio voor.

De RESOC's, gebiedswerking van provincies, ambities van intercommunales voor streekontwikkeling, de elitaire consensus in regio's

Programma's, projecten en ambities op inhoudelijk vlak, als uitwerking van een strategie (bv: vanuit Resoc's)

Hoe komt een strategie tot stand, hoe wordt zo'n strategie geclaimd; is er één strategie ? Samenwerkingsverbanden voor zo'n strategie (projectmatig).

Projectgerichte samenwerking: is dat verrommeling ? Nee.

+ terugkoppeling/verantwoording bovenlokale/regionale structuren t.a.v. elkaar (cfr. Aanbeveling Midwest geïntegreerde regiostrategie/opmaak regionale beleidsagenda) (organisatie: communicatie, personeelsbezetting, beheersmatige en andere samenwerking...)

11

⇒ Filip, in de verschillende studies wordt ook de vraag/problematiek naar voor geschoven: "hoe efficiënt werken al die samenwerkingsverbanden". Duidelijk voer voor een XL-studie, maar onder welk van deze 6 kunnen we dit onderbrengen? Voorstel voor zevende categorie?

Onderzoeksvraag	Focus	Locus
1	Lokaal	Interne organisatie
2	Lokaal	Beheersmatige, back-office taken
3	Lokaal	Schaalvoordelen
4	Interbestuurlijk	Rol partners, vormen van samenwerking, centralisatie – decentralisatie
5	Interbestuurlijk	Regelgeving: invloed op organisatie en structureren
6	Bovenlokaal/regionaal	Beleid en strategie (inhoud regionaal beleid)
7?	Bovenlokaal/regionaal	Organisatie / functioneren / proces regio

IV. Inhoudelijke en technische analyse

1) AANPAK

De technische inventarisatie als onderdeel van de regioscreening roept inhoudelijke en methodische vragen op. Vandaar dat als eerste onderzoeksstap ervoor werd gekozen om een synthese te maken van de uitgevoerde inventarisatie, zowel vanuit technisch oogpunt als vanuit inhoudelijk standpunt. Deze kwalitatieve inhoudsanalyse van de vijf regioscreenings gebeurde op basis van o.a. Holsti^v (1969), Krippendorff^{vi} (2004) en Neuendorf^{vii} (2002).

De verschillende rapporten werden aan de hand van volgende vragen gekaderd:

1. Basiselementen regioscreening: Door wie en voor wie?
2. Onderwerp rapport: Wat?
3. Finaliteit rapport: Waarom?
4. Methode van datavergaring/inventarisatie: Hoe?
5. Methode van data-analyse: Hoe?
6. Methode van datapresentatie: Hoe?

Verdere informatie over de aanpak en het resultaat van deze oefening zijn te vinden in bijlage.

In volgend kader worden de eerste vaststellingen op basis van uitgevoerde inhoudsanalyse in de vijf regio's beknopt weergegeven. Enkel in de regio's Meetjesland en Midden-West-Vlaanderen is er sprake van een 'eindrapport' waarop de inhoudsanalyse betrekking heeft. In de overige regio's werd de inhoudsanalyse uitgevoerd op basis van een mix van relevante documenten (rapporten, tussentijdse nota's, stuurgroepverslagen, presentaties...) van de projecten in de regio's Kortrijk, Turnhout en het lopende proces in de Westhoek (stavaza 11/04/2011) weergegeven:

TABEL 2: SAMENVATTING INHOUDSANALYSE

MEETJESLAND (2008)	REGIO MIDDEN-WEST-VLAANDEREN (2010)	REGIO ZUID-WEST-VLAANDEREN (2010)	REGIO TURNHOUT / NOORDERKEMPEN (2010-2011)	REGIO WESTHOEK (2010-2011)
<ul style="list-style-type: none"> - Screening vindt weerslag in één finaal eindrapport/ document - Bottom-up ontstaan initiatief, extern uitgevoerd - Concrete aanleiding met vraag tot bijkomende financiering van regionale arrangementen aan Meetjeslandse lokale besturen - 8 duidelijk gestipuleerde onderzoeksvragen die primair gericht zijn op werking/functioneren van regionale arrangementen – secundair op hun impact en (tertiair) hun inhoud - Definitie regionaal arrangement verfijnd om aantal te onderzoeken arrangementen terug te brengen tot een beheersbaar aantal van 29 - Uitgebreide interne analyse/inventarisatie van arrangementen aan de hand van 12 variabelen die veelal duidelijk zijn geoperationaliseerd - Beperkte uitweiding over aanpak datagaring, inzonderheid over de georganiseerde bijeenkomsten met regionale organisaties en gemeenten (wie maakt er deel van 	<ul style="list-style-type: none"> - Screening vindt weerslag in één finaal eindrapport/ document - Bottom-up ontstaan initiatief, extern uitgevoerd - Lokale vraag tot insteken voor een debat over de toekomstige ontwikkelingen van en in de regio als aanleiding - 4 afgebakende onderzoeksthema's waarvan de helft zich primair richt op functioneren van de regiowerking en de andere helft veeleer op de inhoud en de (toekomstige) impact ervan - Samenwerkingsverband ruim gedefinieerd waardoor er data geïnterpreteerd worden voor 163 verbanden - Uitgebreide uni- en bivariate analyse van verbanden aan de hand van 12 variabelen die duidelijk zijn geoperationaliseerd - Duidelijke uitweiding over aanpak datagaring (inventarisatie en organisatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Screening vindt weerslag in meerdere rapporten, verslagen, documenten, presentaties... - Bottom-up initiatief, extern uitgevoerd - Lokale vraag tot insteken voor een debat over de toekomstige ontwikkelingen van en in de regio als aanleiding i.k.v. 50-jarig bestaan intercommunale - 3 centrale onderzoeksvragen, gericht op de evaluatie van de samenwerkingsverbanden, op de relatie met de overheid en de organisatie van de overheid - Samenwerkingsverband ruim gedefinieerd; groot aantal verbanden (135) - Uitgebreide uni- en bivariate analyse van verbanden aan de hand van 12 variabelen die geoperationaliseerd - Uitgebreide uni- en bivariate analyse van verbanden aan de hand van 12 variabelen die duidelijk zijn geoperationaliseerd 	<ul style="list-style-type: none"> - Screening vindt weerslag in beperkt aantal verslagen en presentaties - Bottom-up initiatief, intern uitgevoerd - Lokale vraag in debat over toekomstige ontwikkeling van de stadsregio - Onderzoeksvragen: bepalen van de intermediaire positie - Samenwerkingsverband initieel ruim gedefinieerd, verder verfijnd om aantal terug te brengen op 64 verbanden - Uitgebreide univariate analyse van verbanden aan de hand van 7 variabelen die minder duidelijk zijn geoperationaliseerd - Geen uitweiding over aanpak dataverzameling - Grondig gebruik onderzoeksdata voor het trekken van een tiental inhoudelijke conclusies - Die bespreking en die inhoudelijke conclusies getuigen primair van een 	<ul style="list-style-type: none"> - Screening nog in uitvoering – in eerste instantie databestand & zeker te verwerken in presentaties - Bottom-up initiatief, intern uitgevoerd, met externe begeleiding - Lokale vraag in debat over toekomstige ontwikkeling van de regio - Onderzoeksvragen: in beeld brengen van regionale veld, op zoek naar verbeteringsmogelijkheden, met oog op eventuele verscheidenheid binnen de streek - Definitie samenwerkingsverband = voortbouwend op stadsregio Turnhout (alle samenwerking, met aandacht voor onderscheid zelfstandige organisatie/onderdeel van grotere organisatie - ruim gedefinieerd - Datagaring: door Westhoekcoördinator & via

<p>uit?)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie uit die bijeenkomsten evenwel meer gebruikt dan informatie uit interne analyse/inventarisatie ter beantwoording van de gestelde onderzoeksvragen (en ter stipulering oorzaak-gevolg relaties die veelal richting wezen voor dat antwoord op die onderzoeksvragen) - Dat antwoord getuigt zowel van een rationele, culturele, institutionele als politieke benadering van de regionale arrangementen met een overzicht van de twee eerstgenoemden - Eenmalige bijeenkomst Meetjesland – andere regio's om convergentie/divergentie op vlak van (globale) (inter-)regionale uitdagingen, initiatieven, positie, ... te bepalen - Beleidsvormend rapport ten behoeve van het (eigen) lokale en regionale niveau en van het Vlaamse niveau 	<p>van focusgroep-bijeenkomsten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie uit focusgroepgesprekken meer gebruikt dan informatie uit inventarisatie bij bespreking onderzoeksthema's en formulering aanbevelingen terzake - Die bespreking en die aanbevelingen getuigen van een veelzijdige benadering van de regiowerking (zowel vanuit rationele, culturele, institutionele als politieke hoek) - Systematische benchmarking met regio Zuid-West-Vlaanderen tijdens inventarisatiefase - Beleidsvormend rapport, primair ten behoeve van het (eigen) lokale en regionale niveau 	<ul style="list-style-type: none"> - Informatie uit klankbordgroepen/ interviews/ groepsgesprekken meer gebruikt dan informatie uit inventarisatie bij bespreking onderzoeksthema's en formulering aanbevelingen terzake - Die bespreking en die aanbevelingen getuigen van een veelzijdige benadering van de regiowerking (zowel vanuit rationele, culturele, institutionele als politieke hoek) - Systematische benchmarking met regio Midden-West-Vlaanderen tijdens inventarisatiefase - Beleidsvormend rapport, primair ten behoeve van het (eigen) lokale en regionale niveau 	<p>rationele en culturele benadering van de regiowerking, secundair vanuit politieke en institutionele hoek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geen benchmarking met overige regio's - Beleidsvormende documenten, primair ten behoeve van het (eigen) lokale en regionale niveau - 'Stadsregio-overleg' met de vier Colleges van de stadsregio om een aantal strategische onderwerpen (visie, missie, thema's...) te verdiepen en 'stadsregioatelier' met de vier managementteams ter reflectie over de toekomst van de stadsregio (missie, rol, organisaties, thema's, dossiers, communicatie) 	<p>hem ook door andere streekexperts (al dan niet sectoraal)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Totnogtoe geen verdere analyse van de data
---	--	---	---	---

2) SYNTHESE INHOUDELIJKE ANALYSE: OPVALLENDE GELIJKENISSEN & VERSCHILLEN

(nog beter uit te werken)

1. Door wie en voor wie? Aanleiding & initiatief, onderwerp rapport (kader Filip toegepaste op de regio's) – Opmerking: vind ik ook bij procesanalyses horen?

Voor een goed begrip van de inventarisaties is het nodig te weten waarom dit proces in deze vijf regio's is opgezet. De regio's die wij hebben onderzocht, startten de analyse bottom-up vanuit een gelegitimeerd samenwerkingsverband en ze deden dat met een bepaald doel, verschillend per gebied. In alle gevallen is er 'iets' of 'iemand' (een organisatie, een stabiele overlegstructuur) waardoor het initiatief van een regioscreening er komt. De Turnhoutse stadsregio is de enige regio waar de studie zonder enige vorm van externe begeleiding heeft plaatsgevonden (klopt dat?). Passen we het onderscheid naargelang de behandelde problematieken (zie hoofdstuk III) toe, komen we tot volgende vaststellingen:

De regioscreening in het **Meetjesland** werd geïnitieerd vanuit het gestructureerd streekoverleg. Concrete aanleiding was de problematiek van de financiering van de regionale samenwerking. Het gaat om een vraag van de gemeentebesturen, die aandrongen op rationalisering en bundeling. Vandaar dat men het op een beperkte inventarisatie van slechts 29 arrangementen hield. In de terminologie van hoofdstuk III zijn de geponeerde onderzoeksvragen primair gericht op de problematieken die de interne organisatie van de betrokken lokale besturen betreffen (1), secundair op algemene problematieken rond schaalvoordelen en nadelen voor de betrokken lokale besturen (2) en tertiair op het aspect van beheersmatige samenwerking tussen de lokale besturen (3).

Het opmaken van de 'regio-inventaris' van de Noorderkempen was slechts een kleine en beperkte deelopdracht binnen een groter debat rond de toekomst van de **Turnhoutse** stadsregio. De aanleiding van dit debat vinden we vooral terug in problematieken die te maken hebben met de lokale besturen zelf (interne organisatie, schaalvoordelen), in tweede instantie over aspecten van interbestuurlijke slagkracht (hoe het Vlaamse debat mee vormgeven, hoe impact verhogen, aantrekken van externe financiële middelen), gekaderd in een debat rond regiostrategie (wat is de rol en positie van de Stadsregio?). De inventaris zelf werd opgesteld in functie van het debat rond schaalproblematieken (2) teneinde de intermediaire positie van de Stadsregio te bepalen t.a.v. andere intergemeentelijke samenwerkingsstructuren.

Ook in **Midden-West-Vlaanderen** lag het gestructureerd overleg van de burgemeesters aan de basis van de regioscreening. Hoewel het onderzoek de verschillende problematieken (zie hoofdstuk III) in al zijn facetten raakte, was de concrete aanleiding vooral te zoeken in het veld van 'regiovorming en regiobeleid' (6), "waar willen we men onze regio naartoe en hoe kunnen we ons best organiseren?". **Zuid-West-Vlaanderen** is gestart vanuit diezelfde problematiek, zij het met een meer concrete vraagstelling. Naar aanleiding van het 50-jarig bestaan van de intercommunale Leiedal werd gevraagd naar toekomstscenario's: "waar moet het met de organisatie van de regio in het algemeen naartoe en wat in het bijzonder met de organisatie van Leiedal zelf?". De drie centrale onderzoeksvragen duiden op een heel brede scope: hoe efficiënt zijn de samenwerkingsverbanden in de streek; hoe sterk is de samenwerking met de overheid en hoe efficiënt is de overheid georganiseerd? Beide regio's hanteerden dus een heel brede focus, met een heel brede definitie van samenwerkingsverbanden die niet specifiek en alleen naar de publieke sector was gericht. Doordat de focus lag op strategie en leiderschap in de regio, werden ook ontwikkelingen in de private sectoren meegenomen als onderzoeksobject (zowel de gesubsidieerde sectoren als de profit) – zij het in mindere mate in de regio Midwest.

In de **Westhoek** werd de regioscreening (als inventaris) eveneens als in het Turnhoutse niet als startpunt van de discussie gebruikt, waar dat in de regio's Midwest en Kortrijk wel het geval was. De inventaris is eerder een zijspoor in een breder discussieproces aangaande de ontwikkelingen in de regio onder de naam "bestuurlijke strategie Westhoek" (6), en draagt naast andere databronnen zoals een uitgebreide sociaal-geografische studie van de regio en een bestuurskrachtmeting bij tot deze denkoefening.

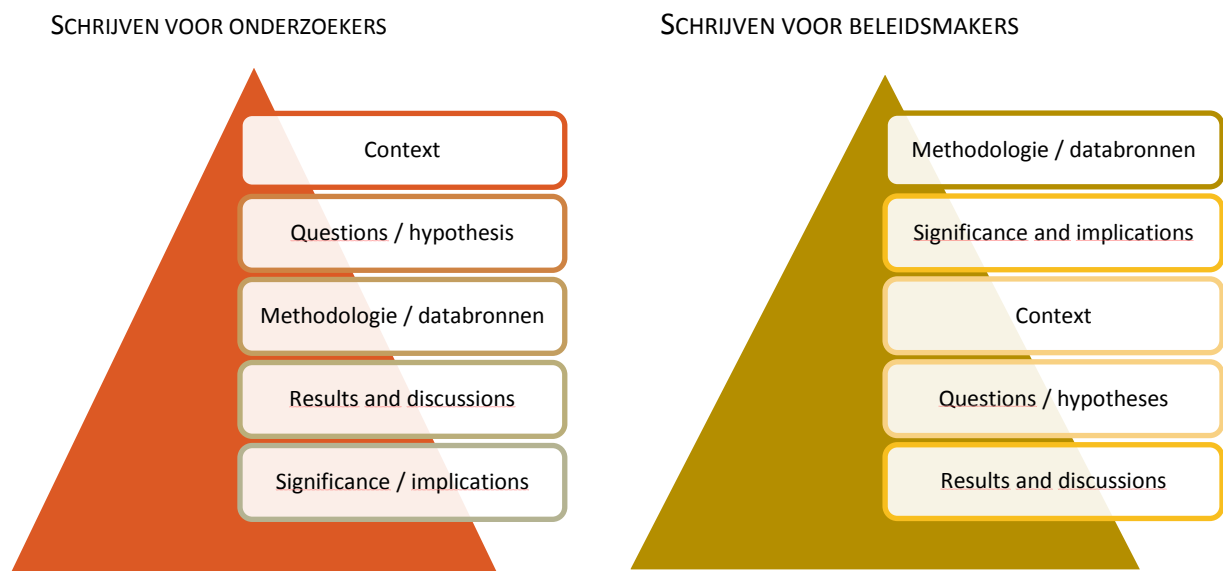
Van eerder gesloten tot zeer open: Meetjesland – Turnhoutse – Midden + Zuid + Westhoek

Concluderend: Het Turnhoutse en zeker het Meetjesland hebben een meer gerichte agenda en vertrekken vanuit scherpere motieven. Zuid en Midden West-Vlaanderen is een meer open agenda en lijken meer op elkaar: waar staan we met de samenwerking in de regio, hoe moet dat verder? De motieven verschillen en dat heeft invloed op de aard van de inventarisaties. Inventarisaties dienen een doel, al staat dat doel tijdens het debat mogelijk nog ter discussie.

2. Finaliteit van rapport

In geen enkele van de studies werd gewag gemaakt van een wetenschappelijke basistheorie of -benadering. Het beperkt aantal geponeerde hypothesen en oorzaak-gevolg relaties werd tevens niet gefundeerd op wetenschappelijke onderzoeksresultaten. Dat maakt dat ook de verwachte impact van de studies niet op voorhand (voor de data-analyse) slechts beperkt werd bediscussieerd in de verschillende documenten.

De rapporten zijn duidelijk geschreven voor/in opdracht van beleidsvoerders. Dit blijkt (ook) na aftoetsing met het werk van Puentes-Markides¹ (2007). Deze auteur visualiseert – in de figuur van een piramide – de verschillen waarmee beleidsanalisten het best rekening houden bij het schrijven voor andere beleidsanalisten/-onderzoekers dan wel voor beleidsvoerders. Hoe groter de laag uit de piramide die toekomt aan een bepaald onderdeel, hoe meer er best over dit onderdeel geschreven wordt:

FIGUUR 2: PIRAMIDE PUENTES-MARKIDES: SCHRIJVEN VOOR ONDERZOEKERS VS. SCHRIJVEN VOOR BELEIDSMAKERS

¹ Puentes-Markides, C. (2007). Policy Analysis and Decision-Making. Products of the Analysis. Powerpoint Presentation, PAHO/WHO.

Het is duidelijk dat in alle rapporten (alsook in het lopende proces van Westhoek) de resultaten en aanbevelingen, als aanzet tot de verdere discussie in de regio, een centrale plaats innemen terwijl de aandacht voor de gebruikte methodologie en de significantie van de resultaten veeleer beperkt is.

3. Inventarisatie van data (variabelen, aantal onderzoekseenheden)

De verschillende rapporten bevatten een uitgebreide inventarisatie van kenmerken van de geïdentificeerde samenwerkingsverbanden. Daartoe worden in de verschillende studies een 7 tot 12-tal variabelen gebruikt. Het gros van die variabelen komt voor in alle studies. De Turnhoutse screening is nog een work-in-progress waardoor nog niet alle indicatoren in beeld zijn gebracht (maar de intentie is er wel). De Westhoekcoëfening gebruikt de variabelen van de stadsregio Turnhout.

In het rapport Meetjesland worden een aantal (van die) variabelen wel uitgebreider geoperationaliseerd dan in de overige rapporten.

Noot: gaat over wat meegenomen is in rapporten/documenten, niet over wat werd onderzocht in de mappings zelf!

TABEL 3: GEBRUIKTE VARIABELEN IN DE RAPPORTEN

VARIABELEN DIE IN ALLE STUDIES VOORKOMEN	VARIABELEN DIE NIET IN ALLE STUDIES VOORKOMEN
<ul style="list-style-type: none"> - Aantal arrangementen - Financierende partners (w.i.p Turnhoutse regio) - Oprichtingsdatum samenwerkingsverband - Beleidsdomeinen - Juridische vorm - Inhoudelijke partners / bestuur van arrangementen (w.i.p. Turnhoutse regio) - Personeelsaantallen (w.i.p. Turnhoutse regio) - Inter-organisatorische vorm / bestuur van arrangementen - Werkingsgebied / geografische schaal / interactie - Type samenwerkingsverband - Personeelsformatie (w.i.p. Turnhoutse regio) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zetel (allen behalve meetjesland) - Deelwerking van? (Turnhout en Westhoek) - Initiatiefnemers (rapport MWV) - Projectnetwerken (rapport MWV) - Financiering met bedrag verkregen van financierende partners (rapport Meetjesland, beperkt in regio Westhoek) - Materialen en huisvesting (rapport Meetjesland) - Afstemming (rapport Meetjesland) - Kader/erkenning: bij allen opgesteld maar in geen enkel opgenomen in uiteindelijk rapport/ppt...

De datavergaring m.b.t. de variabelen was meer volledig in het rapport Meetjesland dan in het rapport Midden-West-Vlaanderen en Zuid-West-Vlaanderen. De datavergaring in de regio's Turnhout en Westhoek zijn nog volop aan de gang maar ook hier wordt aangegeven dat de gevonden gegevens onvolledig zullen zijn. Hierin speelt zeker een rol dat er voor die regio's uitgegaan is van een bredere definitie van een netwerk, wat 64 tot 165 netwerkverbanden oplevert, terwijl een nauwe afbakening van het onderzoeksobject in het Meetjesland dit aantal 29 bedroeg.

4. Gebruik van data uit inventaris

Over de methode van datavergaring en inventarisatie (gebruik definities, hoe wordt geïnventariseerd, hoe worden de resultaten geclassificeerd, welke problemen rijzen bij de inventarisatie) en data-analyse wordt

verder ingegaan op in punt 3) synthese technische analyse. Hier bekijken we naar het gebruik van de data: hoe wordt ze verwerkt?

Er wordt relatief weinig gebruik gemaakt van data uit de inventarisatiefase om onderzoeksvragen op te lossen of thema's te bespreken. Uiteraard levert die inventaris onmisbare basisinformatie op over de regiowerking maar welke informatie is echt cruciaal, rekening houdend met de vele energie en tijd die in zo'n inventarisatie kruipt?

De verschillende studies doen een aantal 'inhoudelijke vaststellingen' m.b.t. de verkregen data maar deze vaststellingen alleen leidden niet tot de uiteindelijke aanbevelingen, aanpak die uit de regioscreening volgt.

In de rapporten worden data uit de inventaris – voor zover gebruikt – vooral ingezet ter beantwoording van vragen over het functioneren van de regiowerking, wat overigens het primaire onderwerp is.

5. Gebruik van data uit focusgroepen

De onderzoeksvragen/thema's worden in beide rapporten vooral behandeld op basis van insteken uit focusgroepen/bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het lokale en regionale niveau. Cruciaal daarbij is uiteraard wie er daaraan deelnam. In het Turnhoutse gaat het bijvoorbeeld enkel over publieke spelers op lokaal niveau (colleges, managementteams) terwijl in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen een zeer breed publiek werd aangesproken (publiek, privaat, maatschappelijk... lokaal, regionaal, provinciaal...).

Een diepere analyse van deze onderzoeksmethode komt aan bod in volgend hoofdstuk (V. procesanalyse).

18

6. Gehanteerde benaderingen

De vergelijking van de verschillende screenings laat ons toe om op grote lijnen een aantal vaststellingen te maken over de verschillende insteken die het verloop van de screenings hebben gekleurd (vooral vanuit rationele en cultureel oogpunt lijkt me?): denken in bepaalde termen over regio leidt tot (al te?) rationele denkpatronen

Rationale benadering:

Uit de verschillende rapoorten blijkt dat de rationele benadering dominant werd gebruikt als antwoord op de onderzoeksvragen: men ziet samenwerking als de oplossing voor besturen die op zoek zijn naar meer financiële ademruimte en men ziet de fusie van regionale arrangementen als efficiënte oplossing om grote schaalvoordelen te bewerkstelligen. Deze rationele (sanering/fusie leidt verhoging doelmatigheid, efficiëntie, bestuurskracht en democratie) vinden we in elk van de onderzochte regio's terug: zowel in de manier waarop wordt omgegaan met de 'grote aantallen' samenwerkingsverbanden als in de daar uit vloeiende verbetervoorstellen.

Culturele benadering:

Beeld van regio, identiteit, vereenzelvigen met (sterke regio vs zwakke regio)

Streefbeelden: bestuurskracht, democratie, betrokkenheid, effectiviteit, verantwoordelijkheid, dynamiek, ondernemerschap, spontaniteit, optimale schaal, overzicht...

Xxx

Institutionele benadering:

In alle vijf de regio's zien we dat er bij de verbetervoorstelling rekening wordt gehouden met de historisch gegroeide praktijken en patronen in de regio & de historisch-institutionele situering van de regiowerking.

Cfr Turnhout: er wordt gemobiliseerd ifv bestaande structuren

Cfr Turnhout: "opbouw swvb veronderstelt energie; samenvoeging mag die energie niet teniet doen"

xxx

Politieke benadering:

Opdrachtgevers/stuurgroep: stakeholders – bepalen welke acties/prioriteiten vorm of net geen vorm krijgen

Werken binnen (politiek) krachtveld – evoluties hangen af van personen

Xxx

3) SYNTHESE TECHNISCHE ANALYSE

De regioscreenings vinden een aanloop in steunpuntonderzoeken. In 2005 maakten we in het kader van een onderzoek over de interbestuurlijke samenwerking inventarisaties van de subregionale arrangementen die door de Vlaamse overheid in het veld worden gezet^{viii}. In deze studie inventariseerden we bijvoorbeeld niet de intergemeentelijke samenwerking (Tubex, Voets en De Rynck, 2005). In een volgend onderzoek inventariseerden we de interbestuurlijke vormen van samenwerking tussen de bestuursniveaus^{ix}, dus niet de samenwerking op hetzelfde bestuursniveau (Wayenberg, De Rynck en Voets, 2007). In het Meetjesland werd een SBOV-voorstudie gebruikt om de inventarisatie te vervolledigen^x (Bruneel en De Rynck, 2009 en Heene, 2009). In die studie werd wel ook gekeken naar de intergemeentelijke samenwerking. In de finale studie van het Meetjesland werd de inventaris beperkt tot verbanden met minstens 6 Meetjeslandse gemeenten.

We verruimden de focus voor de inventarisaties die we in opdracht van de regio's Zuid^{xi}- en Midden-West-Vlaanderen^{xii} hebben uitgevoerd (Decorte en De Rynck a en b, 2010). In vijf regio's is datzelfde basismodel gebruikt, met lichte varianten. Het model is eerst ontworpen in de regio Zuid als start van een intensief proces van een jaar ('Sterk Besturen in een Sterke Regio') over de regio (de strategie, de wijze van organiseren...). Vervolgens werd het, op basis van de ervaringen in Zuid, op een grondiger en technisch meer accurate manier uitgewerkt in de regio Midden met meer oog ook voor de visualisering op kaart.

In bijlage 1 is het overzicht van de vergelijking tussen de screenings te vinden. Aangezien de methodiek van Zuid-West-Vlaanderen later werd afgestemd op die van Midden-West-Vlaanderen wordt deze in één kolom geplaatst. Ter vergelijking plaatsen we de methodiek van de IBS-studie (Wayenberg, De Rynck en Voets, 2007) in een eerste kolom. We zijn van oordeel dat de verschillen zo beter wordt blootgelegd en ons inzicht kunnen verschaffen voor het verder op punt stellen van het technische luik van de regioscreening.

Ervaringen en elementen uit de inventarisatie:

In wat volgt bespreken we 7 variabelen, hoe deze totnogtoe werden ingezet (gelijkenissen en verschillen) en wat dit betekent i.f.v. de opmaak van 'een draaiboek':

1. Welke samenwerkingsverbanden worden opgenomen?
2. Indeling in beleidsdomeinen
3. Betrokken actoren
4. Soorten samenwerkingsverbanden
5. Historiek van de samenwerking
6. Middelen van de samenwerking
7. Schaal van de samenwerking

In de studies en documenten domineren twee benamingen: netwerken en samenwerkingsverbanden. Netwerken wijst in ons opzicht meer op informele verbanden en is eerder een kwalitatief begrip: niet alle vormen van overleg tussen organisaties zijn netwerken. Samenwerkingsverbanden hebben meer iets institutioneels, iets formeler, appeleren meer aan een soort structuur. Het gaat over verbanden waarin mensen zetelen 'namens' een moederorganisatie of mandaathouders (gemeenten, OCMW's, private organisaties, Vlaamse overheid...). Vandaar dat we de term samenwerkingsverband verkiezen. We verkiezen de term samenwerkingsverband (swv). *Vanuit het perspectief van gemeenten (één of meerdere) betekent dat: samenwerkingsverbanden waarin een gemeente is opgenomen samen met andere gemeenten, andere publieke actoren en/of semi-private of profitorganisaties.*

De gehanteerde definitie, de begripsafbakening van wat een '(regionaal) samenwerkingsverband' is, heeft een invloed op het aantal onderzoekseenheden en bijgevolg op de uiteindelijke onderzoeksresultaten.

Illustratief: De stapsgewijze verfijning van de criteria in het Meetjesland

In een eerste oplijsting werd "elk formeel omschreven samenwerkingsverband/ arrangement (tijdelijk of permanent) waarvan minstens twee Meetjeslandse gemeenten en/of OCMW's lid/vennoot zijn of als dusdanig in de werking betrokken" meegenomen in de inventaris. In totaal voldoen 96 arrangementen aan deze omschrijving. Na een verdere vernauwing van de onderzoekseenheden door naderhand toe te voegen dat "minstens 6 van de 13 Meetjeslandse [besturen] deel uitmaken van het arrangement en minstens 50% van de deelnemende besturen Meetjeslandse besturen zijn" kon men deze 96 arrangementen terugbrengen op 26. Deze verfijning is toegevoegd na vaststelling dat arrangementen tot en met vijf besturen in het meervoud worden teruggevonden in het Meetjesland (en na dat punt niet meer) en om te vermijden dat arrangementen op schaal (Oost-)Vlaanderen in de afbakening terecht komen. Finaal worden er 3 arrangementen toegevoegd die "formeel geen of slechts 1 bestuur als lid hebben maar die in de praktijk collegiaal deel uitmaken van de groep van regionale samenwerkingsverbanden". Dit brengt het te onderzoeken aantal arrangementen finaal voor deze onderzoeksstap op 29. Als gevolg hiervan zijn in de arrangementen niet alleen publieke maar ook private organisaties betrokken. We merken op dat het Meetjesland in het kader van de voorgestelde acties een aantal extra criteria heeft opgenomen in de keuze van betrokken organisaties (zie stap 5' (later)) en uiteindelijk met 14 samenwerkingsverbanden verder aan de slag gaat.

Onderstaand kader trekt de gebruikte definities uit elkaar en voegt er een aantal dimensies aan toe. Deze dimensies geven aan waar de analyse zich op moet richten. Definitie 1 is de uiteindelijke – behoorlijk beperkende – definitie die gebruikt werd in het Meetjesland, definitie 2 is de zeer brede definitie die in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen als criterium werd opgenomen. In de regio's Westhoek en Turnhout werden dezelfde definities gehanteerd, zij het dat deze regio's een onderscheid maken in hoofdstructuren en deelverbanden. De derde definitie is een werkdefinitie zoals gehanteerd door Voets & De Rynck (2004) in het kader van het onderzoeksproject rond interorganisatorische gebiedsgerichte samenwerking^{xiii} dat een wetenschappelijk en methodologisch analysekader aanbiedt voor het bestuderen van streekgerichte beleidsprocessen.

TABEL 4: GEBRUIKTE DEFINITIES NETWERKEN EN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Criterion	Def. 1	Def. 2	Def. 3
Graad van formalisering: Juridische structuur als criterium	Een formeel omschreven samenwerkingsverband / arrangement	Alle organisatievormen...	een formeel omschreven organisatorisch verband
Inbedding/tijdsduur: Tijdelijk / permanent	(tijdelijk of permanent)	(geen specificering)	tijdelijke of permanente stelsels
Type/doelstelling samenwerkingsverband: overleg – afstemming – uitvoering – beleidsimpact	(geen specificering)	Gericht op overleg of samenwerking	Gericht op een of meerdere doelstellingen
Schaal Geografische afbakening	waarvan minstens 6 van de 13 Meetjeslandse besturen	(geen specificering)	(geen specificering)
Inhoud van samenwerkingsverband / voorwerp van samenwerking: - opereren in de regionale / sublokale ruimte		En die een regionale focus hebben	gericht op een of meerdere doelstellingen die te maken hebben met het vorm geven van

- geen louter dienstverlenende functie			aspecten van de subregionale beleidsvorming
Betrokken actoren: - Strikt lokaal niveau (geen netwerken type gebiedswerking + RESOC)	Meetjeslandse besturen (gemeenten en/of OCMW's)	(geen specificering)	(geen specificering)
Betrokken actoren: - Strikt publiek (obv RvB?) - Publiek-privaat - Ook (semi-)publiek – (semi-)privaat	Meetjeslandse besturen (gemeenten en/of OCMW's)	Waarbij meerdere autonome organisaties	van publieke en private actoren
Graad van betrokkenheid: - lidmaatschap - actiegericht	vennoot zijn of als dusdanig in de werking betrokken	betrokken zijn	worden samengebracht
Werking in de praktijk	+ arrangementen die formeel geen of slechts 1 bestuur als lid hebben maar die in de praktijk collegiaal deel uitmaken van de groep van regionale samenwerkingsverbanden		

Deze criteria komen aan bod bij de bespreking van de verschillende variabelen.

1. Indeling in beleidsdomeinen

22

Wat werd meegenomen?

In de vergelijking van de regioscreenings zien we dat geen enkele regioscreening (behalve Midden- en Zuid-West-Vlaanderen) aan eenzelfde indeling van de beleidsdomeinen heeft vastgehouden. Dit doet ons vermoeden dat regio's elk vanuit hun eigen specifieke context een keuze maken naargelang welke beleidsdomeinen er opgenomen worden.

Toch zijn er een ook een groot aantal gelijkenissen terug te vinden in de screenings, zoals weergegeven in onderstaand kader. We stellen vast dat de vier screenings in Midden-West-Vlaanderen (MWV), Zuid-West-Vlaanderen (ZWV), Turnhout (TUR) en het Meetjesland (ML) gelijklopend zijn, terwijl de studie over interbestuurlijke samenwerking (IBS) op een groter aantal punten verschilt en de screening van de Westhoek (WH) zich in belangrijke mate beperkt heeft in het aantal domeinen waarop de screening van toepassing was (in totaal 6 ten opzichte van 18 beleidsdomeinen elders).

TABEL 5: GEBRUIKTE BELEIDSDOMEINEN IN DE SCREENINGS

BELEIDSDOMEINEN DIE IN MINSTENS 4 VAN DE 6 STUDIES VOORKOMEN	BELEIDSDOMEINEN DIE IN MINDER DAN 4 VAN DE 6 STUDIES VOORKOMEN
<ul style="list-style-type: none"> - Algemeen/ generiek/ beleidsterreinoverschrijdend (niet in ML) - Cultuur (en vrije tijd) - Jeugd (niet in MWV en ZWV) - Grensoverschrijdende samenwerking (niet in WH en IBS) - ICT (niet in IBS en WH) - Natuur- en milieubeheer (niet in WH) 	<ul style="list-style-type: none"> - Varia / andere (enkel ML en IBS) - Economie (enkel IBS) - Energie (enkel in MWV, ZWV, TUR) - Land- en tuinbouw (enkel IBS) - Minderheden (enkel IBS) - Sport (enkel IBS, TUR, ML) - Gezondheidszorg (als afzonderlijk domein, enkel in TUR)

-
- Mobiliteit (niet in ML)	- WO I (enkel in WH)
- Onderwijs (en vorming) (niet in WH)	- Waterbeheer (enkel in ML)
- Ondernemen/socio-economische ontwikkeling (niet in IBS en WH)	
- Ruimtelijke ordening (niet in WH en ML)	
- Toerisme/recreatie/MICE	
- (Politie,) veiligheidszorg (en openbare orde)	
- Wonen (niet in WH)	
- Welzijn/gezondheid/zorg/opvang (niet in WH)	
- Werk/werkgelegenheid/(sociaal) arbeidsmarktbeleid (niet in IBS en WH)	
-

In functie van het draaiboek...

Zoeken we naar de optimale indeling in beleidsdomeinen in functie van het 'draaiboek' regioscreening, moeten we vooreerst een keuze maken tussen een vaste indeling voor elke screening tegenover een vrij te bepalen indeling per regio. Beide opties hebben een aantal belangrijke voor- en nadelen. Een vrije indeling laat toe een zekere specificiteit per regio in te bouwen; zo is een domein als 'grensoverschrijdende samenwerking' zeker niet in elke streek even relevant of vinden we een domein als 'WO I' wellicht enkel terug in de Westhoek. Een vaste indeling daar tegenover geeft mogelijkheden tot benchmarking tussen regio's maar geeft bovenal ook in kaart 'wat niet is'. De bestaande screenings zijn veelal vertrokken uit wat 'er is' en hebben van daaruit de indeling in de beleidsvelden voltrokken. Bij een vaststaande indeling kan die oefening veel meer dan nu het geval ook aangeven wat (nog) niet is en waar potentiële opportuniteiten voor sterkere samenwerking voor het rapen liggen.

23 Kiezen we voor een vorm van een vastgelegde lijst van beleidsdomeinen, stelt zich vervolgens de vraag of de regioscreenings gebaat zijn met een vrij nauwe definiëring van de beleidsdomeinen en daardoor een langere lijst van domeinen – dan wel met een beperkt aantal brede beleidsdomeinen waar mogelijks een verdere clustering binnen beleidsvelden mogelijk is (vb. 'vrije tijd' met daaronder sport/toerisme/cultuur/jeugd). Daarnaast moet ook bepaald worden waar 'beleidsdomeinoverschrijdende' samenwerkingsverbanden moeten geclassificeerd worden (als afzonderlijk beleidsdomein of ingedeeld in zijn hoofddomein met een verdere specificatie). Deze op het eerste zicht triviale kwestie wordt echter belangrijk indien conclusies over de sectoralisering van netwerking en samenwerkingsverbanden worden getrokken louter op basis van een figuur die de indeling van beleidsdomeinen weergeeft.

In ieder geval moet het draaiboek voor regioscreening bij een vaste indeling van beleidsdomeinen voldoende specifiek zijn in de omschrijving van de beleidsdomeinen: ook hier zien we variatie tussen de regio's; waar bij de ene een jeugdzorgnetwerk onder 'welzijn' wordt geclassificeerd, vinden we het bij een andere terug onder 'jeugd' en waar bij de ene de verschillende politiezones onder 'veiligheidszorg' worden ondergebracht, kiest een andere regio er voor om deze zones niet als onderwerp van studie op te nemen. Initiatieven in de sfeer van sociale economie kan zowel onder 'werkgelegenheid' als onder 'ondernemen' als onder de brede noemer van 'welzijn' vallen. Elk van deze keuzes bepaalt het uiteindelijke beeld dat van een regio ontstaat en dus de kern van de regioscreening raakt. De vraag is natuurlijk of het überhaupt wel mogelijk is om hier een strikt afgebakende lijn in te trekken.

In onderstaand kader wordt een eerste voorstel uitgewerkt van mogelijke beleidsdomeinen, deels gebaseerd op de COFOG-classificatie, die ook als basis van de indeling in beleidsvelden in de nieuwe beheers- en beleidscyclus zal dienen en deels gebaseerd op de screeningspraktijk zoals is naar voor gekomen uit de technische vergelijking. Dit voorstel gaat uit van 10 beleidsthema's, aangevuld met een

aantal subthema's (24). De mogelijkheid om een aantal zeer terreinspecifieke thema's op te nemen is eveneens opgenomen.

TABEL 6: VOORSTEL GEBRUIK BELEIDSDOMEINEN IN INVENTARIS

1. Beheersmatige samenwerking	8. Veiligheidszorg
2. Beleidsterrein overschrijdend	9. Welzijn
3. Economie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Algemene sociale dienstverlening ○ Armoede en kansarmoede ○ Gezondheidszorg ○ Jongeren (niet-vrije tijd) en gezinnen ○ Ouderen ○ Personen met een handicap ○ Thuiszorg ○ Werkloosheid en tewerkstelling
<ul style="list-style-type: none"> ○ Sociale economie ○ Ondernemen 	
4. Milieu- en natuurbeheer	10. Ruimtelijke thema's
<ul style="list-style-type: none"> ○ Land- en tuinbouw ○ Water, polders ○ Afval 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mobiliteit ○ Openbare werken ○ Ruimtelijke ordening ○ Wonen
5. Nutsvoorzieningen	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Energie 	
6. Onderwijs en vorming	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Schoolgemeenschappen ○ Vorming 	
7. Recreatie en vrije tijd	
<ul style="list-style-type: none"> ○ Toerisme/MICE ○ Cultuur ○ Sport ○ Jeugd (niet-welzijn) 	
	+ evt. Grensoverschrijdende samenwerking
	+ evt. streekspecifieke beleidsdomeinen (vb. "WO I" in Westhoek)

24 Als laatste aspect lijkt het ons mogelijks relevant om in de inventaris een extra kolom te voorzien waarin wordt aangegeven of het samenwerkingsverband inhoudelijk horizontaal /domeinoverschrijdend (en dus in feite in meerdere beleidsdomeinen kan ondergebracht worden) werkt dan wel thematisch/sectoraal (verticale specialisatie) (is dat zo? Probleem mogelijks reeds gecounterd door het beleidsdomein 'beleidsterreinoverschrijdend' op te nemen?). Dit onderscheid laat toe uitspraken te doen over de organisatie binnen de regio en kan als nuttige nulmeting dienen indien men latere evoluties over 'de (de)sectoralisering' in kaart wenst te brengen.

2. Betrokken actoren

Wat werd meegenomen?

Wat betreft de **betrokken actoren**, kunnen de arrangementen in de derde definitie zowel van publiek-publieke als publiek-private aard zijn: het kan gaan om samenwerkingsverbanden tussen overheden onderling of tussen overheden en niet-publieke actoren. Dit stemt overeen met de eerste definitie, die enkel stelt dat een publieke actor (op lokaal niveau) als partner moet opgenomen worden. Dit verschilt in belangrijke mate met de tweede definitie – die geen beperkingen stelt in wat betreft de aard van de betrokken actor (publiek, privaat, lokaal, regionaal). In Midden-en Zuid-West-Vlaanderen werd met andere woorden ook een lijst gemaakt van netwerken waarin geen zuiver publieke partner is opgenomen (lokaal bestuur, provincie...) en bestaat uit een mix van (semi-)private of semi-publieke actoren.

We komen hierbij tot een lijst van mogelijk op te nemen samenwerkingsverbanden. Het kan gaan om:

- om een intergemeentelijk verband (alleen gemeenten)
- om een verband van OCMW's (alleen OCMW's)

- om een verband met gemeenten en OCMW's
- om een verband tussen lokale besturen (gemeenten en/of OCMW's) samen met andere publieke actoren (provincie, Vlaams agentschap, Vlaamse overheid)
- om een verband tussen lokale besturen en semi-private actoren en/of profitorganisaties
- om een verband met alleen semi-private en/of profitorganisaties.

In het Turnhoutse en in de Westhoek werd bijkomend geïnventariseerd of een samenwerkingsverband als **deelverband** bestaat van een structureel netwerk (en waarvan?). Dit geldt voornamelijk voor projectverbanden die opereren vanuit overkoepelende werkingen zoals RESOC's, intercommunales voor streekontwikkeling en regionale welzijnsraden, met andere woorden organisaties met een brede focus. Het voordeel van deze manier van werken is vooreerst een belangrijke mate van relativering van het groot aantal netwerken – indien men gebruikt maakt van de brede definitie zoals in hierboven besproken (definitie 2). Bijvoorbeeld in het Turnhoutse kon men de grote bulk van 111 gevonden samenwerkingsverbanden reduceren tot 64 autonome verbanden (waaronder 47 deelwerkingen actief). Het nadeel van dit onderscheid tussen 'hoofdverbanden' en 'deelverbanden' is voornamelijk de gevoelsmatige marginalisering van deze deelverbanden die mogelijks actiever of relevanter zijn in en voor de regio dan het (soms passievere) moederverband.

De **graad van betrokkenheid** bleek geen bepalende factor maar kan wel variëren: de betrokkenheid van lokale besturen kan minimaal tot maximaal zijn. In intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is die uiteraard maximaal.

Naast weten wat wel in de inventaris werd opgenomen, is het van belang te weten wat **niet in de inventarisaties** is opgenomen. Het ging in alle gevallen om samenwerkingsverbanden tussen twee of meer autonome organisaties. Dat betekent dat de inventarisatie nog lang geen volledig beeld geven van alle actoren die in een gebied actief zijn, een werkgebied hebben... voor zover zo'n volledig beeld proberen te realiseren nuttig zou zijn. Volgende bestuursvormen zaten dus niet in de inventarisaties:

- gedeconcentreerde buitendiensten van de Vlaamse overheid
- gedeconcentreerde diensten van de provinciebesturen
- werkgebieden van agentschappen van de Vlaamse en Federale overheid (bv: VDAB – gebiedsomschrijvingen; RVA - gebieden)
- werkgebieden van belangenorganisaties (VOKA, ACW, ABVV...)
- werkgebieden van semi – private organisaties (type: CAW, CGGZ...)
- actieradiussen van dienstverlenende organisaties (type: ziekenhuizen...)
- scholengemeenschappen: niet opgenomen, wel als groep vermeld

In functie van het draaiboek...

Deze keuze moet voornamelijk ingegeven worden op basis van de finaliteit van de inventaris en regioscreening (zie hoofdstuk draaiboek).

Daarnaast werpen de verschillen in de regio's een licht op een aantal extra mogelijkheden. In functie van het verrijken van de informatie kan er eventueel voor geopteerd worden om een aantal extra parameters op te nemen. Zo geeft de IBS-studie weer of betrokken partners politieke en/of ambtelijke vertegenwoordigd zijn. Dit onderscheid brengt een extra dimensie toe en heeft een belangrijke implicatie wanneer aan regiotypering en aanverwante aanbevelingen wordt gedaan. Vooral in de discussie rond democratisch gehalte lijkt het van belang om voldoende zicht te krijgen op in welke mate er politieke dan wel ambtelijke representatie gevraagd wordt in de verschillende samenwerkingsverbanden. Daarnaast lijkt ook de parameter die in het Turnhoutse en de Westhoek werd gebruikt (deel van een deelverband of niet?) relevant.

Praktisch bekeken zou in functie van een snellere en correcte verwerking een dubbel systeem van invoer raadzaam zijn: een meerkeuzenlijst met de meest courante regionale partners (set van standaard partners, evt. uitgebreid met regio-specifieke actoren) en daarnaast een omschrijvingstabel ter specificatie. Idealiter zou de softwaretool voor de automatische verwerking van die gegevens zorgen, zoals de indeling naar interorganisatorische vorm. Onderstaand fictief voorbeeld om deze werkwijze te duiden:

Naam samenwerkingsverband	Type betrokken partners (inhoudelijk)	Omschrijving inhoudelijke partners	Politieke of ambtelijke vertegenwoordiging publieke partner:	Inter-organisatorische vorm [automatische]
XXXX	☒ Gemeente ☐ OCMW ☒ Provincie ☐ Vlaamse overheid ☐ Federale overheid ☐ RESOC ☐ Welzijnsraad ☐ Private partner: profit ☐ Private partner: non-profit ☐ [Zelf te bepalen]	Ambtenaren burgerlijke stand Schepenen voor ruimtelijke ordening Gebiedswerkers welzijn	☒ Politiek ☒ Ambtelijk	- Intergemeentelijk - Interbestuurlijk - Publiek – (semi-)privaat - (semi-)privaat – (semi-)privaat

3. Soorten overlegverbanden

26

De **finaliteit** van het samenwerkingsverband of het voorwerp van de samenwerking wordt niet als criterium opgenomen in de verschillende definities: omschrijving twee heeft het over “vormen van overleg en samenwerking”, de derde omschrijving heeft het over “verschillende doelstellingen”. Het kan dus zowel gaan als vormen van overleg en afstemming, om beleidsvoorbereiding en -bepaling, om samenwerking die eerder beleidsuitvoerend is opgevat, enzoverder.

Toch zijn er een aantal mogelijkheden om soorten overlegverbanden te onderscheiden: zowel naar ambitieniveau als naar aard en formele kenmerken.

Ambitieniveau

Wat werd meegenomen?

In de verschillende regioscreenings werden verschillende typologieën op de samenwerkingsverbanden los gelaten: in welke mate hebben deze samenwerkingsverbanden een impact op het beleid van, in en voor de regio? Deze oefening is echter deels een kwalitatieve analyse, het vergt een extra stap in de bepaling van de verbanden. De studies in Midden- en Zuid-West-Vlaanderen geven aan dat het bepalen in hoeverre en in welke mate de samenwerkingsverbanden een beleidsmatige impact hebben voor de afzonderlijke leden ervan en voor het beleid in de regio algemeen de moeilijkste vraag is die tijdens de fase van de inventarisatie beantwoord werd; afhankelijk van wie naar de netwerken kijkt.

De studie Midwest zegt daarover het volgende:

Tijdens de inventarisatiefase konden we sommige netwerken reeds plaatsen in een schaal naar beleidsbetekenis. Dit was slechts een zeer beperkte en zeer voorzichtige oefening, waardoor de resultaten die hieronder worden weergegeven niet alomvattend zijn. De cijfers kunnen een sterk vertekend beeld geven van de werkelijkheid,

omdat het steeds gaat om een *inschatting* van de rol die deze netwerken spelen. We gaven toch de voorkeur om dit aspect op te nemen in deze nota, zodat het een kader kan vormen voor toekomstig debat.

Nog niet alle samenwerkingsverbanden konden onder een noemer worden ondergebracht. Zonder een eerder kwalitatief onderzoek naar de werking van de verschillende samenwerkingsverbanden, kon een groot aantal netwerken niet onder een bepaald type worden geplaatst.

Zo is het voor alle overlegstructuren moeilijk om na te gaan hoever dit overleg reikt: gaat het enkel om het uitwisselen van informatie (type 1), stemt men het beleid op elkaar af (type 2), of gaat men samen een programma uitwerken (type 3)? Dergelijke inschattingen zijn met de informatie die voorhanden is gevaarlijk.

Totnogtoe werden een 14-tal 'types' doorheen de verschillende studies gebruikt. De meeste hiervan kunnen we terugbrengen op de typologie van Agranoff^{xiv} (2007), maar verschillende auteurs houden er een eigen selectie en combinatie van relevante kenmerken op na om de samenwerkingsverbanden te classificeren. De typologie van Agranoff onderscheidt informatienetwerken, ontwikkelingsnetwerken, dienstverlenende netwerken en actienetwerken.

In functie van het draaiboek...

Om deze oefening operationeel te simplificeren en te standaardiseren stellen we voor de term 'types' te verlaten en te spreken over 'functies', die geen gradatie naar relevantie impliceert: de opbouw van informatie- naar actienetwerk gaf aanleiding en ruimte voor en de betrokkenen om volgens een al te subjectieve inschatting van de eigen netwerksterkte te classificeren. Wanneer er wordt gesproken over de functie van de samenwerkingsverbanden kan objectiever worden geïnventariseerd.

We stellen voor om volgende functies verder te omschrijven:

- **F1: Overlegverbanden op een technisch, beroepsondersteunend niveau**
Voorbeeld: Overleg tussen ambtenaren (sportfunctionarissen, diensten burgerlijke stand, jeugdconsulenten, milieuambtenaren, ontvangers, sociaal assistenten...)
- **F2: Overlegverbanden waarbij elke partner moet instemmen met bepaalde afspraken tot coördinatie**
Voorbeeld: Overleg van de burgemeesters, forum lokale werkgelegenheid, SEL, burensportdienst...
- **F3: Overlegverbanden op het operationeel niveau: dienstverlenend, bepaald product naar burgers dat via samenwerking tot stand moet komen**
Voorbeeld: Werkwinkels, energie-intercommunales, crematoriumbeheer, crisisnetwerk...
- **F4: Overlegverbanden met een niveau van beleidsvorming en beleidsbepaling**
Voorbeeld: Overleg van de burgemeesters, intercommunales voor streekontwikkeling...

Swv kan meerdere functies hebben (vb: overleg secretarissen zowel F1 als F2; overleg burgemeesters F1, F2, F4)

Vanuit de gemeenten/cluster rond beleidsdomeinen? Moet deel uitmaken van proces

Problemen daarbij, zeker bij types met meervoudige domeinen en met brede taakstelling.

Aard en formele kenmerken

Wat werd meegenomen?

Op vlak van **institutionalisering** zien we dat de meest brede definitie – die dus ook het grootst aantal samenwerkingsverbanden oplijst- geen onderscheid maakt naargelang de graad van organisatie: het betreft zowel eerder informele samenwerking (vb. technisch overleg tussen ambtenaren) als formele samenwerkingsvormen. De eerste en derde definitie gaan er van uit dat enkel de formeel omschreven samenwerkingsverbanden als dusdanig een plaats in de inventaris verdienen, dat het dus over meer moet

gaan dan bijvoorbeeld occasioneel overleg. Die graad van formalisering kan blijken uit het hebben van een juridische structuur en/of een door de decreetgever opgelegde vorm van samenwerkingsverband. Wetende dat 75% van de opgenomen netwerken in de extensieve lijst van Midden-West-Vlaanderen bestaat uit niet-geformaliseerde structuren, wordt de draagwijdte van deze keuze duidelijk.

In de inventaris werden de formele kenmerken omschreven in twee parameters: de **juridische vorm** (waarvan 15 verschillende indelingen gebruikt werden totnogtoe), en het **kader/erkenning**.

In functie van het draaiboek...

We stellen voor om in de screenings volgend onderscheid te gebruiken bij de classificering volgens juridische vorm:

- Vormen met rechtspersoonlijkheid
  - o IGS: Dienstverlenende, opdrachthoudende en projectvereniging
  - o OCMW-verenigingen
  - o Specifieke decretale of wettelijke vorm: interbestuurlijke vormen, opgericht en aangestuurd door provincie/Vlaamse overheid/Federale overheid (regelgeving vanuit de betrokken overheden)
  - o Vzw of andere vennootschapsvorm (NV, CV, CVBA)
- Vormen zonder rechtspersoonlijkheid
  - o IGS: interlokale vereniging
  - o Opggericht door gemeenten/OCMW's
  - o Opggericht of opgelegd door regelgeving van provinciale, centrale overheden (zie bv. overlegvormen in de bijzondere jeugdzorg, gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg...)
  - o Opggericht door private organisaties

28

Voor het bepalen van het kader, zouden we volgende aspecten opnemen:

- Erkenning in welk kader? (decreet/besluit/richtlijn/omzendbrieven/...)
- Kaderstellende instantie

Deze techniek is gebruikt in de Westhoek en is een aanvulling op de overige methodieken waar enkel 'het kader' werd gevraagd.

Wettelijk kader soms heel licht / grijze zone / zelf voorbeelden van geven

4. Historiek van de samenwerking

Wat werd meegenomen?

Alle drie de definities gaan ervan uit dat zowel tijdelijke (project-) als permanente structuren opgenomen kunnen worden, het element '**tijdsduur**' speelt geen rol. Toch merken we dat enkel in de brede inventarissen van Midden en Zuid systematisch projectorganisaties vanuit een overkoepelende werking werden meegenomen (vb. ressorterend onder RESOC). Hoewel tijdelijk van opzet, kunnen deze organisaties wel een bepaalde zelfstandigheid hebben en een eigen logica en ritme volgen.

In de inventarissen werd in de vijf regioscreenings de startdatum opgenomen en de initiatiefnemer. De duur van de samenwerking (kortlopend of langdurig) werd in geen enkel van de regio's geïnventariseerd.

In functie van het draaiboek...

We pleiten voor het behoud van de twee parameters: startdatum van de samenwerking (zo gedetailleerd mogelijk: jaar/maand/dag) en de initiatiefnemer. Daar zouden we opnieuw gebruik maken van een meerkeuzelijst i.f.v. een automatische verwerking van de data).

We stellen daarnaast voor om de parameter 'frequentie van bijeenkomst' als afzonderlijk te meten element op te nemen in de inventaris. Dit ook op voorstel vanuit gesprekken met de regio's over de methodiek van de regioscreenings (vergadering met Bart De Witte, Saskia Verriest en Els Oyaert te Roeselare op XXX). Dit element kan deels bijdragen tot de algemene classificatie van het netwerk (meting van de intensiteit van de samenwerking) maar heeft als belangrijk nadeel dat het een verkeerd beeld kan wekken over de kwaliteit van de samenwerking. Een overleg dat trimestrieel intens vergadert kan een kwaliteitsvollere output genereren dan een wekelijkse 'praatbarak' of 'koffieklets'. We hebben reeds herhaaldelijk vastgesteld dat dergelijke metingen en cijfers door de onzorgvuldige waarnemers kunnen worden overgenomen, buiten de context worden geplaatst en tot verkeerdelijke conclusies kunnen leiden. Daarnaast kan de officiële frequentie afwijken van de praktijk.

Wat betreft het opnemen van projectnetwerken, zouden we ervoor opteren om enkel bij een 'regioscreening XL' de projectverbanden mee te nemen in de inventaris onder de parameter 'duur van de samenwerking'. Gaat het om een tijdelijk projectmatig verband, of om een permanent (structureel) samenwerkingsverband. Ondanks mogelijke moeilijkheden bij het identificeren van een bepaald netwerk, lijkt deze toevoeging ons van belang in het kader van de beantwoording van de mogelijke onderzoeksvragen (1, 2, 4 en 6) zoals geschetst in hoofdstuk III.

Cfr. Bemerkingen op inventaris Midwest van RESOC:

29

- echte trekker van project is soms niet de initiatiefnemers / projecten kunnen al bestaan nog voor ze als dusdanig worden erkend
- als juiste inhoud van projecten niet gekend zijn wordt verkeerd ingeschat wat regionale impact kan zijn: vb. sommige swvben zijn ingebed in een Europees project (ter financiering, inbedding) maar de samenwerking is gebaseerd op een ondertekend protocol/swOK/oprichting projectvereniging: overstijgt niveau van 'projectnetwerking'

5. Middelen van de samenwerking

Wat werd meegenomen?

De middelen van de samenwerking (financiën, personeel) werden in alle studies op één of andere manier geïnventariseerd. Het Meetjesland is een vreemde eend in de bijt ten opzichte van de overige screenings: daar vond een diepgaande financiële analyse plaats op basis van een gedetailleerde overzicht van de inkomstenstructuren van de 29 samenwerkingsverbanden. Ze berekenen daarbij het procentaandeel van de verschillende financierende partners en komen zo tot uitspraken over de gemeentelijke lasten voor de samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld: "16 van de 29 regionale arrangementen worden deels door de gemeenten of OCMW's gefinancierd", "tegenover elke euro van de lokale besturen ligt er 6,5 euro van andere overheidsniveaus" of "gemiddeld 0,47% van het budget van een gemeente gaat naar de financiering van de Meetjeslandse samenwerkingsverbanden"). Vooral in het licht van de discussies rond vertegenwoordiging versus bijdragen is dit uitermate interessant. Op vlak van personeel ging ze eveneens een stap verder dan de overige screenings en werd niet alleen onderzocht of er personeel wordt tewerkgesteld, maar ook in welke functies en zelfs onder welk statuut (contract met bepaalde/onbepaalde duur). Daarbij werd ook berekend hoeveel middelen er naar een eventuele externe

boekhouder of sociaal secretariaat vloeiden. Deze berekeningen waren echter enkel mogelijk net omwille van de beperkte scope die het Meetjesland aanhield in de fase van inventarisatie (29 arrangementen).

Maar zelfs zonder deze verregaande analyse is een zicht op de middelen, ook op rudimentair niveau, relevant. Er ontstaat een andere dynamiek bij netwerken die zonder budget werken ten opzichte van samenwerkingsverbanden die een eigen grote pot aan middelen beheren.

In functie van het draaiboek...

Daarbij zijn er volgens ons drie basisvragen die sowieso in elke inventaris moeten opgenomen worden, namelijk:

- Beheerst het samenwerkingsverband een eigen budget?
- Wie financiert het samenwerkingsverband?
- Hoeveel personeelsleden zijn er tewerkgesteld in het samenwerkingsverband? (per hoofd/per VTE)

In functie van de te onderzoeken thematiek (cfr. Onderzoeksvragen zoals beschreven in hoofdstuk III) kunnen *een aantal extra parameters* opgenomen worden. Deze extra vragen leveren rijke informatie op (voornamelijk in het efficiëntie-debat), maar kunnen omwille van het tijdsintensieve karakter van deze vragen enkel voor een selectie van overlegverbanden geïnventariseerd worden.

Ten eerste kan er bijkomend onderzoek verricht worden naar het totaal aantal beschikbare middelen. Ten tweede kan ook het aandeel van de financiering per bijdragende partner (kost/partner) berekend worden. Zo kan, bijvoorbeeld ter beantwoording van de eerste onderzoeksvraag, zicht gekregen worden op de gemeentelijke bijdrage. Ten derde zou ook het type financiering opgenomen kunnen worden (vaste dotatie / bijdrage per inwoner / ...). Wat betreft het personeel zou een berekening van de personeelkosten op 100% budget relevante informatie kunnen opleveren, evenals de verdeling van de functies (medewerkers die beleidsinhoudelijk werk leveren ⇔ administratief personeel). Dit laatste kan relevant zijn in de overheaddiscussies, verband houdend met onderzoeksvraag 3 (samenwerking voor beheersmatige taken).

6. Schaal van de samenwerking

Wat werd meegenomen?

In de vijf regio's is een inventarisatie gebeurd van de samenwerkingsverbanden waarin gemeenten zijn opgenomen. Gemeenten waren in alle gevallen het startpunt. Dat gebeurde in of vanuit een omschrijving van een focusregio, waarmee we bedoelen een bepaalde groep van gemeenten die als start van de inventarisatie diende. Die focusregio werd in de meeste gevallen niet beperkend gedefinieerd: er werd geïnventariseerd in welke samenwerkingsverbanden gemeenten van de focusregio opgenomen zijn; niet welke samenwerkingsverbanden zich exclusief op de schaal van deze focusregio bevinden.

Keren we even terug naar tabel 4, zien we dat het **schaalelement** een wel een bepalende factor is bij de definiëring van een 'samenwerkingsverband' en daar verengt de eerste definitie (soms in belangrijke mate) de inventaris in vergelijking met de overige twee definities. Het Meetjesland is de meest uitgesproken uitzondering op de regel, waar de schaalomschrijving strikter dan in de vier regio's op de omschrijving van de 13 gemeenten van Meetjesland was gesteund: men richtte zich immers enkel op die netwerken waarin minstens voor de helft (aan) Meetjeslandse besturen deelnemen.

De overige twee definities expliciteren geen dergelijke afbakening – wat impliceert dat alle samenwerkingsverbanden kunnen opgenomen worden, in zoverre ze aan de overige criteria voldoen, dus ook netwerken waarin een zeer beperkt aantal ‘focusbesturen’ in zijn vertegenwoordigd. De enige schaalafbakening die we daar waarnemen is dat de netwerken in de tweede definitie “een regionale focus” moeten hebben en in de derde definitie moeten gericht zijn “op aspecten van subregionale beleidsvorming”. Wat precies begrepen wordt onder (sub)regionaal wordt niet in die mate afgebakend of gespecificeerd zoals in de eerste definitie en doet met andere woorden abstractie van de bestuurlijke grenzen en afbakeningen. Beide onderzoeken hebben zich ‘beperkt’ tot arrangementen in bovenlokale ruimte (samenwerking die het lokale niveau (één gemeente) overstijgt maar kleiner is dan het regionale (provinciaal/Vlaams) niveau. Dit kan, maar hoeft daarom niet, een belangrijke beperking van de onderzoekseenheden inhouden: wetende dat nog geen derde van de samenwerkingsverbanden in Midden-West-Vlaanderen zijn vormgegeven op niveau van de regio, tegenover 80% in de regio Zuid-West-Vlaanderen, kan het schaalelement juist wel of juist niet de (geografische) verscheidenheid binnen een regio blootleggen – wat op zich tot belangrijke conclusies kan leiden indien de regioscreening wordt opgezet om een debat te openen over de strategische keuzes / toekomst voor een regio (onderzoeksvraag 6, zie hoofdstuk III).

In functie van het draaiboek...

De schaalafbakening opent het debat rond de wenselijkheid van een vaste gebiedsomschrijving (cfr Witboek). In het geval van het Meetjesland domineert een meer gesloten benadering van een regio; in andere gevallen is de omschrijving meer open.

keuze schaal beïnvloed resultaten; vb start vanuit arrondissementen bevestigt je bril; ... systeem Midwest open: geeft mogelijkheden tot GIS-verwerking

Aanbeveling: start vanuit individuele gemeenten;

Start vanuit mapping Luc Deschamps?

In de inventaris moeten in elk geval opgenomen worden:

- Het aantal gemeenten per samenwerkingsverband
- Een oplistings van de betrokken gemeenten
- De zetel van het samenwerkingsverband

V. Procesanalyse

1) AANPAK

Synthese van de motieven en ambities en van de manier waarop in deze vijf regio's procesmatig met dit materiaal is gewerkt en van de leerpunten uit en effecten van deze processen in de vijf regio's

Voor elk van de screenings werd een fiche opgesteld die het proces van discussie over de bestuurlijke uitbouw beschrijft aan de hand van volgende vragen:

- Waarom is in de regio's deze vorm van proces opgestart?
- In welk proces en organisatie is de inventarisatie ingebed: waar zitten de drijvers van het proces; wie zijn de trekkers voor het veranderingsproces; wie maakt deel uit van een kerngroep?
- Hoe is het proces aangepakt?
- Hoe en door wie is dat proces ondersteund: wie werd betrokken en op welke manier;
- Is er zicht op het effect van de interventies?
- Welke reacties zijn merkbaar tijdens het proces, wat is er gebeurd tussen aanvang en nu?
- Zijn er resultaten te merken als product van het proces zelf?
- Binnen welke benaderingen of een mix van benaderingen kunnen we deze processen plaatsen?

Verdere informatie over de aanpak en het resultaat van deze oefening zijn te vinden in bijlage.

Reacties bij presentatierondes!

2) SYNTHESE PROCESANALYSE: ERVARINGEN UIT DE PROEFREGIO'S

>> verder op door te werken!!

Aan te vullen met nieuwe info !!

In de onderstaande synthese onderscheiden we volgende processtappen:

1. Procesopstart
2. Procesbegeleiding
3. Inventarisatiefase
4. Interventiefase
5. Rapportering

We bespreken deze elementen en doen een aantal eerste vaststellingen over gelijkenissen en verschillen tussen de verschillende regioscreenings. : hoewel andere insteken/eigenheid/...

1. Procesopstart

Initiatief

In alle vijf de regio's betreft het een bottom-up analyse, op vraag vanuit de regio zelf, vertolkt door een politiek orgaan (Raad van Bestuur Intercommunale, overleg van de burgemeesters...). Deze organen hebben een expliciete betrokken, sturende rol in het regionale verhaal en worden vaak ondersteund door een uitvoerende partner (zoals het Streekplatform in het Meetjesland of de Stadsregio in het Turnhoutse).

Aanvullen met info Westhoek

Cfr. Pagina 14

Financiering

De regioscreenings werden steeds gefinancierd door deze procesdragers, eventueel aangevuld met steun vanuit andere regionale partners (de Provincie, wvi, Leader en RESOC in geval van de Westhoek; wvi in Midden-West-Vlaanderen)

Inbedding

Dergelijk proces vergt een bepaalde inbedding. De aanleiding om een screeningsproces op te starten in verschillend in de diverse regio's maar hebben als gemeenschappelijkheid dat ze een 'sense of urgency' ondervonden om het debat over de **toekomstige bestuurlijke ontwikkeling van de regio** te ondergaan.

In functie van het draaiboek...

Naar aanleiding van de opmaak van een draaiboek kan de vraag gesteld worden wat er met regio's moet gebeuren die geen dergelijke sense of urgency ervaren of waar de vraag over de verdere regionale uitbouw niet actueel of dwingend is. De inbedding bepaalt deels de aard van het proces: dus zonder inbedding geen proces?

2. Procesbegeleiding

Stuurgroep

Samenstelling

Tegen het advies van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur in zijn de 'begeleidingscommissies', m.a.w. de stuurgroepen niet neutraal samengesteld. De Hoge Raad opteerde voor een groep van zo onafhankelijke mogelijke academici en ex-mandatarissen van gemeenten en provincie, afhankelijk van de concrete situatie per regio.

In alle vijf de regio's zien we dat de stuurgroep die het proces begeleidt is samengesteld uit een mix van internen (als onderwerp van studie) en externen, waarbij het zwaartepunt ligt bij de eerste groep. Enkel het Meetjesland koos expliciet voor een meer gewichtige deelname door 'experten en ervaringsdeskundigen' en nodigde meer externen uit. Daarnaast zijn de verschillende stuurgroepen (in meer of mindere mate) samengesteld uit zowel politieke als ambtelijke actoren, opererend zowel op het lokale als op het bovenlokale niveau. In alle regio's behalve Midden-West-Vlaanderen waren één of meerdere organisaties vanuit het maatschappelijke veld vertegenwoordigd in de stuurgroep. De regio's Westhoek en Turnhout kozen ervoor om ook vertegenwoordiging vanuit de Vlaamse overheid mee aan tafel te krijgen. De leden van de stuurgroep werden uitgenodigd door de coördinerende actoren (Westhoekoverleg, Streekplatform, Midwestoverleg, Stadsregio...). Een wisselende samenstelling, naargelang het project vordert, is geen uitzondering.

!! andere aanpak/samenstelling ZWVL: op uitnodiging van procesleider + zetelden in eigen naam (maar met ruime ervaring in de regio) (nog te verwerken)

De frequentie van samenkomst van deze stuurgroep is heel variërend. Omdat elke regio zijn eigen proces doorliep vanuit zijn eigen invalshoek en binnen een eigen termijn (gaande van 5 maanden tot 2 jaar en meer) verschilde ook het tempo waarin de verschillende vergaderingen zich opvolgden. In Midden-West-Vlaanderen gaat dit over een maandelijks contact, terwijl in andere regio's trimestrieel werd samengezeten. De frequentie van deze contacten doet echter geen uitspraken over de kwaliteit, intensiteit en output van deze vergaderingen.

Taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden

Hoewel verschillend in opzet, zien we dat de rol dat de verschillende stuurgroepen op zich nemen zeer gelijklopend is en als grote gemene deler een 'zeer brede taakstelling' hebben en zodoende zowel een ondersteunende als sturende rol hebben ten opzichte van de projectuitvoerders. Volgende taken en opdrachten worden aan de stuurgroepen toegeschreven:

- Onderzoeksproces en -agenda
- Opdrachtbewaking op hoofdlijnen van proces
- Voorbereidende taak
- Informatie verzamelen
- Beoordelen tussentijdse resultaten / klankbord
- Inhoudelijke input leveren voor debat / discussieforum
- Bewaking en bijsturen, inhoudelijke feedback
- Uitvoerende taak
- Bepalen deelnemers/interviewees/samenstelling focusgroepen

In geen van de regioscreenings werd bewijs teruggevonden van een a priori bepaalde agendasetting: de rol en de taakstelling van de stuurgroepen werd incrementeel vastgelegd en groeide mee naarmate het project vorderde.

Uitvoering project

Gezien de zeer operationele bevoegdheden van de stuurgroep is het niet evident om de begeleiding los te bekijken van de uitvoering van het project, maar in deze zien we de uitvoerder als de officiële ‘opdrachthouders’. Uit de Nederlandse variant van de regioscreening leren we dat *“mede op basis van de reacties van gemeenten tijdens de bezoeken aan de regio, [de stuurgroep] de indruk [heeft] dat het inhoudelijk doorlichten van de regio door een **niet-direct betrokken partij** met ruime bestuurlijke ervaring, in de meeste regio is geapprecieerd en heeft geleid tot een meer ontspannen houding van de betrokkenen ten aanzien van dit onderwerp.”*

Deze niet-direct betrokken partij werd in alle regio’s vertolkt door academische begeleiding door experts in het veld van regio-ontwikkeling. In één regio (Turnhout) werd daarnaast beroep gedaan op expertise vanuit het consultancy-veld om de inhoudelijke en procesmatige begeleiding in handen te nemen.

De rol van deze opdrachthouders varieert naargelang het opzet van de verschillende regioscreenings, maar we merken op dat de rol als ‘procesbegeleider’ in elk van de regio’s als kerntaak naar voor is geschoven (*“de organisatie van een wetenschappelijk onderbouwd debat”*): geen van de regio’s heeft zonder externe begeleiding de regioscreeningsoefening aangevat.

(inventaris soms wel soms niet extern (enkel in MWVL en deels ZWVL maar steeds m.b.v. ingewijden)

In elke regio behalve Midden-West-Vlaanderen zien we ook dat direct betrokken partijen het project inhoudelijk mee hebben vormgegeven, onder de vorm van regiocoördinatoren (Westhoek, Meetjesland, Turnhout) of een projectteam zoals in Zuid-West-Vlaanderen.

In functie van het draaiboek...

Het Witboek schuift de gouverneur naar voor als uitvoerend orgaan van de regioscreening, die hierbij de rol van een dergelijke ‘niet-direct betrokken partij met ruime bestuurlijke ervaring’ zou kunnen vervullen. Het debat over de concrete invulling van die taak en hoe de procesbegeleiding er in de praktijk aan moet/kan toegaan moet echter nog geopend worden.

3. Inventarisatiefase

De werkzaamheden tijdens de inventarisatiefase kwamen reeds in het lang en in het breed aan bod bij stap 1 – de technische en inhoudelijke analyse, maar van belang is om er op te wijzen dat ook de Nederlandse aanpak, waar de inventaris breder ging dan een loutere oplistings van de samenwerkingsverbanden, niet geheel positief werd geëvalueerd: *“bij het nut van de regiofoto zoals in dit proces is gehanteerd, plaatst de stuurgroep kanttekeningen”*.

4. Procesarchitectuur: interventies

Doelstelling

De onderzoeksvragen/thema’s worden in de rapporten vooral behandeld op basis van insteken uit focusgroepen/bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het lokale en regionale niveau. In de verschillende regio’s werd, zij het telkens op verschillende wijze, werk gemaakt van interventies waardoor een **interactief proces** op gang kwam: gesprekken en interviews, rondetafelgesprekken, focusgroepen, klankbordfora, regioatelier, collegedebatten, reflectiegroepen, stadsregio-overleg, overlegtafels... Het kind kreeg vele namen maar deze vormen van individueel en groepsoverleg werden belegd om de geschetste dilemma’s die uit de inventaris kwamen te bespreken. De focus lag daarbij op:

- In welke mate de inventaris erkenbaar was voor de betrokken actoren
- Wat daarbij de problemen zijn

- De toekomst voor de regio
- Instrumenten die de slagkracht van gemeenten kunnen vergroten; bestuurlijke oplossingsrichtingen

=> Nog verder uit te werken / te vergelijken tussen de regio's /alle vormen+hun product/...

Ook in Nederland legt men de klemtoon op het interactieve karakter van het proces (H5):

*“Om uiting te geven aan het zorgvuldige en open proces dat de stuurgroep voor ogen had heeft zij de regio's steeds opnieuw **betrokken** bij het opstellen en vastleggen van feitelijke gegevens, ontwikkelingen, knelpunten en kansen. Gemeenten in de regio zijn steeds uitgenodigd en in de mogelijkheid gesteld om op de geproduceerde stukken te reageren. De stuurgroep heeft deze reacties telkens in haar overwegingen meegewogen.”*

*“De stuurgroep heeft geoordeeld dat voor een goede analyse van de betreffende regio **niet alleen met de gemeenten** gesproken diende te worden. Ook provincie en maatschappelijke organisaties zijn bij het traject betrokken. Bovendien heeft de stuurgroep contacten onderhouden met VNG en IPO omtrent de voortgang en de richting van het proces.”*

Deelnemers

Cruciaal daarbij is uiteraard wie er daaraan deelnam

⇒ Nog verder uit te werken

In functie van het draaiboek...

Wordt voor zo'n participatieve methode gekozen in het draaiboek regioscreening, dan kunnen de volgende richtlijnen naar samenstelling mee worden genomen:

- De samenstelling van de focusgroepen staat niet los van de centrale onderzoeksvragen/thema's.
- Evenwicht in samenstelling berust op een uitgebalanceerde verhouding tussen:
  - o actoren (politici-ambtenaren-maatschappelijke/(semi-)private actoren) en hun rol in het 'regionale verhaal' (sturend, uitvoerend, geëffectueerd, ...)
  - o structuren/niveaus (lokaal-bovenlokaal/regionaal-Vlaams-federaal-Europees) en hun rol in het 'regionale verhaal' (sturend, uitvoerend, geëffectueerd, ...)

5. Rapportering

Werving en publiciteit voor, tijdens of na onderzoeksfase

De regio's hanteerden elk een andere aanpak als het aankomt op het werven van publieke betrokkenheid. Drie van de vijf regio's voorzagen een minisite of een afzonderlijke webpagina op de eigen webstek, maar slechts Zuid-West-Vlaanderen maakte heel actief gebruik van dit medium tijdens het procesverloop. Op de miniwebsite www.sterkeregio.be konden belangstellenden alle verslagen, tussentijdse rapporten en relevante onderzoeksdocumenten raadplegen, evenals de onderzoeksagenda. Uitnodigingen voor publieke fora zoals de klankbordgroepen gebeurden eveneens via deze website. In de andere twee regio's (Westhoek en Meetjesland) werden de webpagina's eerder passief gebruikt, als parkeerplaats voor verschillende documenten – zonder dat er grote publiciteit rond gevoerd werd. In de regio's Midden-West-Vlaanderen en de Turnhoutse regio bleef de publiciteit eerder 'binnenshuis': er was geen openbare toegangspoort tot de documenten van de oefening. Over het algemeen bleef de communicatie vanuit alle regio's voor het merendeel beperkt tot de 'professionelen' (beleidsmakers, ambtenaren, andere organisatie).

Terugkoppeling onderzoeksresultaten

Ook de terugkoppeling van de onderzoeksresultaten naar de opdrachtgever of naar andere relevante actoren loopt verschillend naargelang de regio. Zo had men tijdens de regioscreening van Zuid-West-Vlaanderen aandacht voor extensieve terugkoppeling en organiseerde men maar liefst 19 afzonderlijke feedbackmomenten voor de belanghebbenden (Raad van Bestuur Intercommunale, Raad van Bestuur RESOC, Raad van Bestuur Welzijnsconsortium, politieke partijen...). De andere regio's houden het op 2 à 4 feedbackmomenten, louter voor de opdrachtgever of breder opengetrokken voor andere stakeholders.

Eindrapportage

De bevindingen van de inventaris en de gevoerde gesprekken en de geformuleerde adviezen werden niet in elke regio op eenzelfde manier gerapporteerd. Slechts één van de vijf gescreende regio's ging over tot de opmaak van een (fysiek) 'eindrapport' dat alle inzichten van het volledige proces bundelde. Dit was het geval in Midden-West-Vlaanderen – niet toevallig die regio met het kortste 'traject'. In de overige regio's werd gekozen om te werken aan de hand van tussentijdse rapporten en afzonderlijke verslagen en documenten die door het continuerende karakter van de oefening elkaar opvolgen. De oefening in de Westhoek is nog volop lopende, waardoor logischerwijs nog geen sprake kan zijn van een eindrapportering. (meetjesland, zuid-west-vlaanderen:tussenvormen)

Publieke rapportage

Publieke momenten (in ZWVL en MWVL), niet in Turnhout&Meetjesland, wordt voorzien in Westhoek

In functie van het draaiboek...

In het kader van een voldoende opvolging van de screeningsactiviteiten lijkt het ons van belang om per regioscreening werk te maken van een verslag, dat zowel naar de betrokken gesprekspartners als naar de minister van Binnenlands Bestuur wordt opgezonden.

37

blablabla

6. Stappen na de onderzoeksfase

Midwest: presentatieronde (ook plannen in ZWVL/Westhoek)

Meetjesland: voorstelling acties

VI. Draaiboek

- ⇒ Waar de vorige hoofdstukken vooral beschrijvend bleven + een aantal voorzetten deden voor het draaiboek zou ik in dit hoofdstuk die globale inzichten wat bundelen en zo stelselmatig naar een vorm van draaiboek toewerken?

Filip, ik zou hier toch dat geschiedenis overzicht ergens willen gebruiken, vooral dan de aanbevelingen/randvoorwaarden die uit die andere hoeken komen ivm het draaiboek? Desnoods als bijlage? (ik verwijs er toch af en toe na in bovenstaand hoofdstuk...)

1) THEMASPECIFICATIE ALS STARTPOSITIE

**Ten behoeve van welke thema's/onderzoeksvragen dient de regio te worden gescreend?
Kunnen die thema's/onderzoeksvragen 'bottom-up' worden bepaald?**

Zoals aangegeven in punt III ('Van pre-screenings naar de screening als instrument voor Vlaanderen') onderscheidde we verschillende problematieken waarmee een screening verbonden is/kan zijn. Liggen de accenten eerder op strategie voor een gebied, een bovenlokale focus dus, dan zal de inventaris breed zijn, publiek en privaat betreffen. Dan wil je bijvoorbeeld weten wat er allemaal bestaat op het vlak van sociale economie om van daaruit een oordeel te kunnen opbouwen over sterkte van die netwerken, eventuele bijsturing, sterkere strategie. Dan wil je weten wat er allemaal aan netwerkvormen bestaat inzake welzijns- en gezondheidszorg, zij het dat de rol van gemeenten hier al veel beperkter is, dit vooral regionale organisaties zijn die sterk worden aangestuurd door Vlaamse regelgeving en financiering. Vanuit dat perspectief wil je ook weten welke projecten er allemaal bezig zijn in de regio en daarom ga je dan niet alleen organisaties ophoofden maar ook de projecten waar zij mee bezig zijn en die meestal steunen op een georganiseerd netwerk van relevante publieke en private organisaties. Hoe performant zijn die netwerken dan; welke strategie ondersteunen ze?

Liggen de accenten eerder op samenwerking tussen gemeenten, dan is een veel beperktere inventaris nuttiger: wat is er aan samenwerkingsvormen en wat is er, vergeleken met andere groepen van gemeenten, niet? Er tekenen zich dus al minstens drie gradaties van regioscreening af en er zijn wellicht nog tussenvormen te bedenken. Er zijn dus gradaties van regioscreening te bedenken (nog zeer tentatief wat hier volgt):

- **Regioscreening extra large**
Alles, zo volledig mogelijk: netwerkinventarisatie van en vanuit een focusregio (type Zuid en Midden)
- **Regioscreening medium**
Alle vormen waarin een of meerdere gemeenten / OCMW's op een of andere manier bij betrokken zijn (type Westhoek, Turnhout)(dus bvb niet smv tussen semi-private actoren in de welzijnszorg, onderwijs, gezondheidszorg,...)
- **Regioscreening small**
Alleen vormen waarin gemeenten meerderheden hebben: samenwerking tussen gemeenten staat centraal (Meetjesland)

Wat dan met Large? 😊

'Samenvattend':

Focus	Locus	Keuze
Lokaal	Interne organisatie	Small
Lokaal	Beheersmatige, back-office taken	Small
Lokaal	Schaalvoordelen	Medium
Bovenlokaal	Beleid en strategie	Medium
Bovenlokaal	Organisatie (??)	Extra Large
Interbestuurlijk	Rol partners, vormen van samenwerking, centralisatie – decentralisatie	Medium
Interbestuurlijk	Regelgeving: invloed op organisatie en structureren	Extra Large

<ul style="list-style-type: none"> ○ Sociale economie ○ Ondernemen 											
14. Milieu- en natuurbeheer <ul style="list-style-type: none"> ○ Land- en tuinbouw ○ Water, polders ○ Afval 											
15. Nutsvoorzieningen <ul style="list-style-type: none"> ○ Energie 											
16. Onderwijs en vorming <ul style="list-style-type: none"> ○ Schoolgemeenschappen ○ Vorming 											
17. Recreatie en vrije tijd <ul style="list-style-type: none"> ○ Toerisme/MICE ○ Cultuur ○ Sport ○ Jeugd (niet-welzijn) 											
18. Veiligheidszorg											
19. Welzijn <ul style="list-style-type: none"> ○ Algemene sociale dienstverlening ○ Armoede en kansarmoede ○ Gezondheidszorg ○ Jongeren (niet-vrije tijd) en gezinnen ○ Ouderen ○ Personen met een handicap ○ Thuiszorg ○ Werkloosheid en tewerkstelling 											
20. Ruimtelijke thema's <ul style="list-style-type: none"> ○ Mobiliteit ○ Openbare werken ○ Ruimtelijke ordening ○ Wonen 											
+ evt. Grensoverschrijdende samenwerking											
+ evt. streekspecifieke beleidsdomeinen (vb. "WO I" in Westhoek)											
Omschrijving kernopdracht	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Sectoraal/thematisch of horizontaal/domeinoverschrijdend? (meerkeuzelijst)			X								
Deelwerking? (ja/nee) Waarvan? (omschrijving)		X	X								
PARTNERS IN DE SAMENWERKING											

Inhoudelijke partners (meerkeuzenlijst + omschrijving)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	(1) Samenwerkingsverbanden met overwegend private of semi-private organisaties werken vaak binnen beleidskaders die worden aangestuurd vanuit hun regelgeving binnen het Vlaamse beleid
Ambtelijke versus politieke verbanden/ vertegenwoordiging (meerkeuzenlijst)	X	X	X	X	X	X					(1) ambtelijke samenwerkingsverbanden kunnen ook technisch zijn en gericht op deskundigheidsondersteuning. Hier is dan niet meteen een problematiek van controle aanwezig
Interorganisatorische vorm: - Intergemeentelijk - Interbestuurlijk - Publiek – (semi-)privaat - (semi-)privaat – (semi-)privaat	X	X	X								Bij voorkeur automatisch
AARD EN FORMELE KENMERKEN											
Juridische vorm: - Vormen met rechtspersoonlijkheid o IGS: Dienstverlenende, opdrachthoudende en projectvereniging o OCMW-verenigingen o Specifieke decretale of wettelijke vorm: interbestuurlijke vormen, opgericht en aangestuurd door provincie/Vlaamse overheid/Federale overheid (regelgeving vanuit de betrokken overheden) o Vzw of andere vennootschapsvorm (NV, CV, CVBA) - Vormen zonder rechtspersoonlijkheid o IGS: interlokale vereniging o Opgericht door gemeenten/OCMW's o Opgericht of opgelegd door regelgeving van provinciale, centrale overheden (zie bv. overlegvormen in de bijzondere jeugdzorg, gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg...) o Opgericht door private organisaties	X	X	X	X							
Kader: - Erkenning in welk kader?	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	(1) Samenwerkingsverbanden die in hoofdzaak worden geregeld door de Vlaamse overheid leiden tot ander

(decreet/besluit/richtlijn/omzendbrieven/...) - Kaderstellende instantie																					discussies over controle en verantwoording dan de zuiver intergemeentelijke vormen overheid en met participatie van lokale besturen
HISTORIEK VAN DE SAMENWERKING																					
Stardatum (dd/mm/yyyy)	X	X	X																		
Initiatiefnemer	X	X	X																		
Frequentie van samenkomst	X	X	X																		
Vaste samenwerkingsvormen met een lange levensduur versus projectgerichte en tijdelijke verbanden		(X)	X	X																X	(1) Maakt controle anders en meer gedifferentieerd (6) Strategie via projecten: geen verrommeling
MIDDELEN VAN DE SAMENWERKING																					
Beheert het samenwerkingsverband een eigen budget? (ja/nee)	X	X	X	X																	(1) Aard van de financiering verschilt: participaties eertijds of projectfinanciering : zorgt voor andere types van controle
Financierende partners?	X	X	X	X																	(1) Financiering vanuit gemeenten: in sommige samenwerkingsverbanden is er heel weinig financiële participatie vanuit de gemeente en eigenlijk ook relatief weinig bijdragen vanuit de gemeenten
Personeelsbezetting: - Is er eigen personeel? - Aantal per hoofd - Aantal per VTE		X	X	X																	(1) Al dan niet samenwerkingsvormen met eigen personeel: zorgt voor een heel andere dynamiek en problematiek (eigen ambities, doelstellingen); maar nogal wat samenwerkingsverbanden hebben geen eigen personeel
Extra: Totaal aantal beschikbare middelen				X	X	X															
Extra: Aandeel van de financiering per bijdragende partner				X																	Zicht op de gemeentelijke bijdrage per samenwerkingsverband
Extra: Financieringssysteem - Vaste dotatie - Bijdrage per inwoner				X	X	X															
Extra: Personeelkosten op 100% budget				X		X															
Extra: Personeel - verdeling van de functies - Beleidsinhoudelijke medewerkers - Administratieve medewerkers				X		X															
SCHAAL VAN DE SAMENWERKING																					

Werkgebied van samenwerkingsverbanden: - Aantal gemeenten - Omschrijving (meerkeuzenlijst ifv GIS-verwerking + ruimte voor extra's)	X	X	X	X	X						(1) kleinere verbanden zijn uit zichzelf informeler en meer interne checks and balances dan in grote verbanden
Zetel van het samenwerkingsverband			X	X	X					X	
FUNCTIE SAMENWERKINGSVERBANDEN											
Functies: - F1: Overlegverbanden op een technisch, beroepsondersteunend niveau - F2: Overlegverbanden waarbij elke partner moet instemmen met bepaalde afspraken tot coördinatie - F3: Overlegverbanden op het operationeel niveau: dienstverlenend, bepaald product naar burgers dat via samenwerking tot stand moet komen - 4: Overlegverbanden met een niveau van beleidsvorming en beleidsbepaling			X	X							(1) technische, op deskundigheidsondersteuning gerichte netwerken (F1): niet meteen een problematiek van controle aanwezig Dienstverlenende netwerken gericht op specifieke outputs (F3) zijn gemakkelijker controleerbaar dan samenwerkingsverbanden die brede beleidsvormende doelstellingen hebben
Gevestigde verbanden met een gevestigd aanbod versus experimentele of aftastende verbanden				X							
EXTRA MODULE											
Beheersmatige samenwerking: Oplijsting van samenwerking op vlak van: financiën, personeel, ICT, logistiek, communicatie, kwaliteit, facility, aankoop, secretariaat/bestuurszaken, sociale zaken, preventie en veiligheid: ⇒ Geen samenwerking Informele samenwerking Formele samenwerking Publieksgericht Interne samenwerking + Redenen waarom al dan niet wordt samengewerkt + Hoe is de eventuele samenwerking geregeld?					X						

3) VAN INVENTARISATIE NAAR DISCUSSIE (PROCES)

Hoe kan de specifieke informatie worden verzameld? (waartoe het draaiboek een overzicht van methodes kan aanreiken) Welke vormen van inventarisatie activeren welke discussie?

Inventaris als bouwsteen (slechts één van de drie in Westhoek / slechts beperkt zijspootje in Turnhoutse)

Losse bedenkingen Filip:

(Tekst Filip) (aan te vullen)

Eigenlijke debat zit niet in de inventarisatie.

Inventaris is nog niet evalueren. Zeker niet op het niveau van de aparte samenwerkingsverbanden (werken ze goed; zijn ze efficiënt; hoe worden ze gecontroleerd en werkt dat goed?).

(zie elementen van Ellen uit inhoudsanalyse: 'vaststellingen alleen leiden niet tot de uiteindelijke aanbevelingen', die komen uit de processen van discussies)

Welke informatie is cruciaal rekening houdend met de vele tijd en energie die in zo'n inventarisatie kruipt ?

Waar toe moet zo'n inventarisatie dienen en dient die dan ook die doelen ? Helpt de inventarisatie om beleidsvragen te beantwoorden ?

Van inventarisatie naar discussie: welke vormen van inventarisatie activeren welke discussie ?

Voorwaarden (leren uit verleden)

Idee: eenzelfde opbouw gebruiken als in voorgaande: verschillende proceselementen/modules/methodes bespreken en aangeven binnen welk onderzoekskader/thema/ter behandeling van welke onderzoeksvraag de methodiek relevant kan zijn? (vb: SWOT regionale samenwerkingsverbanden enkel bij '6'; bespreking IGS met cluster gemeenten enkel bij '1', fin analyses bij '3', debat met burgemeesters bij '6',...)

4) DATAGEBRUIK (BEANTWOORDEN ONDERZOEKSTHEMA'S)

Hoe kan de verkregen informatie benut worden teneinde 'evidence-based' keuzes te maken omtrent centrale onderzoeksthema's/vragen (waarvan het draaiboek dan een aantal illustraties kan geven)

Losse bedenkingen Filip:

Onderbouwen van debatten over concepten van regio – organisatie vloeit niet meteen voort uit deze vormen van inventarisatie. Meetjesland en Turnhout allicht meer gefocust; in Midden en Zuid leidde de inventarisatie tot een breed debat met verschillende niveaus van de bestuurlijke organisatie.

Methodieken

Focusgroepen

Discussies over organisatie van regio op deeldomeinen (zie ervaringen Zuid, zie inhoudsanalyse)

SWOT – analyses van regionale organisaties (zie ervaringen Midden en soort resultaten, een paar voorbeelden integreren)

Organisatie en procesleiding

In de uitwerking van de processen komen verschillende lijnen samen, conform de thema's die we hierboven hebben onderscheiden. Die processen zijn niet gelijk: inzake beheerskwesties bvb is nood aan een technische studie van kosten/baten en alternatieven. De vraag hoe gezamenlijke programma's vorm kunnen krijgen, leidt tot een andere lijn in het proces. Het gaat dus om één proces met verschillende lijnen, misschien wel teveel lijnen ineens ?

Autonome stuurgroepen, autonome begeleiding en expertise (zie nota An)

Procesbegeleiding en procesarchitectuur: hoe wordt dit debat aangepakt ?

(bvb: overleg secretarissen, intens overleg met OCMW's in regio Zuidwest, overleg met burgemeesters in verschillende rondes,...

Leiderschap: politiek, ambtelijk, middenveld, bedrijfswereld

Leiderschap van het proces en veranderingstrajecten

(grondig uitgewerkte analyse van de voorstellen per regio is voorwerp van verdere fase)

VII. Volgende stappen

Concrete afspraken over de aanpak van de volgende fases worden gemaakt na de opmaak van de inhoudsanalyse en de projectfiches en in samenspraak met de stuurgroep.

Methode: We stellen voor dat een regiobezoek relevant kan zijn (waarbij we niet enkel de ‘trekkers’ uit de regiostuurgroep bevragen die betrokken zijn in het proeftuinproject). We kiezen voor de methode van interviews, omdat die meer en diepere informatie kunnen opleveren dan focusgroepen. Zowel vragen uit fase 3, 4 als 5 worden meegenomen.

Aanpak: Ellen en Joris bezoeken Zuid- en Midden-West-Vlaanderen, Filip en An het Meetjesland, regio Turnhout en de Westhoek.

1) STAP 4: META-ANALYSE

Vorige fasen leveren ons het materiaal voor de meta-analyse:

- Hoe gaan de regioscreenings om met het begrip regio ? Welke vragen duiken daarbij op ?
- Welke finaliteiten zitten in de regioscreenings ?
- Welke beelden van goed bestuur worden door de regioscreenings geactiveerd ?
- In welke termen wordt over de inventarisatie gepraat ?

Timing: half juni

2) STAP 5: VOORSTELLEN EN ACTIES

De processen van regioscreening leiden tot bepaalde voorstellen en acties, zowel in de regio als naar de Vlaamse overheid:

- Wat zijn die voorstellen en zijn ze onderling vergelijkbaar, tot op welk niveau eventueel ? Dekken dezelfde begrippen dezelfde realiteit ?
- Waar komt de historiek en de eigenheid van de regio's boven in verhouding tot andere regio's en hoe speelt die eigenheid door in de voorstellen ?
- Verandering vergt draagvlak: is er zicht op het draagvlak voor de acties ?
- Waarom zijn die voorstellen er gekomen, welke argumentatie ondersteunt ze ?
- Hoe kijkt men doorheen die voorstellen naar de wijze waarop een regio zich bestuurlijk ontwikkelt: welke organisatiemodellen hanteert men (eventueel onbewust) ?
- Hoe kijkt men naar complexiteit, hoe vult men doelmatigheid en democratische controle in ?
- Hoe geeft men invulling aan de dragende principes van het groenboek; op welke punten wijken de voorstellen eventueel af van het groenboek ?

Methode: we volgen de stuurgroepen op in de vijf regio's, wonen die waar nodig en mogelijk bij aangevuld met een focusgroep van de vijf regio's (met niet in de stuurgroep betrokken sleutelfiguren)

Timing: eind september

Cfr. Bezoek Meetjesland 13/04

3) STAP 6: ROL VLAAMSE OVERHEID

Hoe kan de Vlaamse overheid deze processen in algemene zin best stimuleren en hoe kan de Vlaamse overheid deze processen het best ondersteunen ? Bij dat laatste is het de bedoeling dat we nagaan welke

veranderingen nodig zouden zijn om de acties in de regioscreenings te realiseren en welke sleutels daartoe op Vlaams niveau beschikbaar zijn. Volgende vragen staan hier centraal:

- Hoe kan de Vlaamse overheid de dynamiek van onderuit het best stimuleren en zo maximaal mogen laten renderen ?
- Welke voorstellen uit de regioscreenings vergen een interventie van de Vlaamse overheid en wat is die interventie dan ? Die interventies kunnen zowel te maken hebben met bestaande decreten van organieke aard (intergemeentelijke samenwerking, gemeente- en provinciedecreet,...) als met decreten van sectorale aard (decreten die gebiedsgerichte samenwerking opleggen). Het kan gaan om besluiten of mechanismen van financiering; het kan gaan om nog te ontwikkelen decretale kaders om bepaalde dynamiek in de regio's kansen te bieden.

Het is niet de bedoeling om hier een exhaustieve analyse te maken maar wel illustratief te werken op een zodanige manier dat de operationele koppeling tussen regioscreening en de interne staatshervorming duidelijk en hanteerbaar wordt. Zo is bijvoorbeeld in elke regio sprake van de bundeling van intergemeentelijke samenwerkingsvormen (de 'concern'-idee): we willen aangeven waar de hindernissen zitten om daartoe te komen. Situeren die zich op lokaal niveau, op Vlaams niveau, op de beide niveaus ? Wat zou er concreet op Vlaams niveau kunnen gebeuren om deze acties te faciliteren ? Het is belangrijk dat dit in dialoog gebeurt met de regio's omdat in deze regio's het proces van debat nog volop aan de gang is.

Methode: technische fiches per voorgestelde actie, met uitwerking van verantwoordelijkheid en aanduiding van de technische ingrepen die op Vlaams niveau zouden moeten gebeuren

Timing: eind oktober.

Bijlagen

A. TECHNISCHE ANALYSE

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
BELEIDSDOMEINEN				
Beleidssterreinoverschrijdend		Algemeen	Algemeen	Algemeen (oa water- en energievoorziening)
Varia	Andere			
Cultuur	Cultuur	Cultuur en vrije tijd	Cultuur	Cultuur
Economie				
Jeugd	Jeugd		Jeugd	Jeugd
	Grensoverschrijdende samenwerking	Grensoverschrijdende samenwerking	Grensoverschrijdende samenwerking	
		Energie	Energie	
	Informatica	ICT	ICT	
Land- en Tuinbouw				
Milieu en natuur	Natuur en milieu	Natuur- en milieubeheer	Milieu	
Minderheden				
Mobiliteit		Mobiliteit	Mobiliteit	Mobiliteit
	Nutsvoorzieningen			
Onderwijs en vorming	Onderwijs	Opleiding en vorming	Opleiding en vorming	
	Socio-economische ontwikkeling	Ondernemen	Ondernemen	
Sport	Sport		Sport	
Ruimtelijke ordening		Ruimtelijke ordening	Ruimtelijke ordening	
Toerisme	Toerisme	Toerisme/recreatie/MICE	Toerisme/Recreatie/MICE	Toerisme
Politie, veiligheid en openbare orde	Veiligheid	Veiligheidszorg	Veiligheid	Veiligheid
Wonen	Wonen	Wonen	Wonen	
Welzijn en gezondheid	Welzijn en gezondheid	Zorg en opvang	Welzijn	
				WO I
			Gezondheidszorg	
	Waterbeheer			
	Werkgelegenheid	Werk	(sociaal) Arbeidsmarktbeleid	

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
SUBBELEIDSDOMEIN				
Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	JA	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen
DEELWERKING VAN? (ja/nee)				
Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	JA (ja/nee)	JA (Ja/nee + "Waarvan deelverband?")
OMSCHRIJVING KERNOPDRACHT				
Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	JA	JA	JA
INTERBESTUURLIJKE RELATIES				
Interbestuurlijke relaties Officiële samenwerking tussen: - Provincie en gemeente(n) - Provincie en OCMW(s) - Provincie, gemeente(n), Vlaanderen - Provincie, OCMW(s), Vlaanderen - Provincie en Vlaanderen	Impliciet bij "inhoudelijke partners"	Impliciet bij "inhoudelijke partners"	Impliciet bij "inhoudelijke partners"	Impliciet bij "inhoudelijke partners"
INHOUDELIJKE PARTNERS				
JA, bij 'opmerkingen'	JA	JA	JA	JA
POLITIEKE OF AMBTELIJKE VERTEGENWOORDIGERS?				
JA	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen
SAMENWERKING MET PRIVATE ACTOREN				
Samenwerking met private actoren? - Profit-sector - Non-profit-sector	Niet expliciet opgenomen	Interorganisatorische vorm - Publiek – publiek - Publiek – (semi-)publiek - (Semi-)publiek – (semi-)publiek	Interorganisatorische vorm: - publiek-publiek - publiek-privaat - publiek-semi-privaat - semi-privaat - semi-privaat	Interorganisatorische vorm: - publiek-publiek - publiek-privaat - publiek-semi-privaat - semi-privaat - semi-privaat

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
JURIDISCHE STRUCTUUR				
	Vereniging Hoofdstuk XII OCMW-wet			
	Dienstverlenende vereniging	Dienstverlenende vereniging	Dienstverlenende vereniging	Dienstverlenende vereniging
	Opdrachthoudende vereniging	Opdrachthoudende vereniging	Opdrachthoudende vereniging	Opdrachthoudende vereniging
	NV			NV
	Ressortierend onder vzw			
	Projectvereniging	Projectvereniging	Projectvereniging	Projectvereniging
	Interlokale vereniging	Interlokale vereniging	Interlokale vereniging	Interlokale vereniging
	Polders en Wateringen			
	CV + CVBA	CV, CVBA	CV, CVBA	CV, CVBA
		Feitelijke vereniging	Feitelijke vereniging	Feitelijke vereniging
	Samenwerkingsverband zonder rechtspersoon			Samenwerkingsverband zonder rechtspersoon
	Specifieke decretale of wettelijke vorm			
Privaat: vzw?	Vzw	Vzw	Vzw	Vzw
Contractueel samenwerkingsverband				
Publiek				
		Andere	Andere	Andere

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
KADER EN ERKENNING				
Aard betrokkenheid Vlaamse overheid: Kader, Financiering, Erkenning	Niet expliciet opgenomen (eventueel vervat in 'juridische vorm' – specifieke decretale of wettelijke vorm)	Kader, erkenning	Kader, erkenning	Erkenning in welk kader? (richtlijn/decreet/...)
Aard betrokkenheid Federale overheid: Kader, Financiering, Erkenning		(Vooraf of achteraf kader niet expliciet opgenomen)	(Vooraf of achteraf kader niet expliciet opgenomen)	Kader/erkenning (instantie)
Kader: - Vooraf kader - Achteraf kader				
Welk kader? - Decreet, besluit,... - Europees kader - Anderen				
HISTORIEK VAN DE SAMENWERKING				
Historiek van de samenwerking: Startdatum	Oprichtingsdatum - per bestuursperiode	Oprichtingsdatum - per jaar	Oprichtingsdatum - per jaar	Oprichtingsdatum - per jaar
Historiek van de samenwerking: Initiatiefnemer	Niet expliciet opgenomen	Initiatiefnemer	Initiatiefnemer	Initiatiefnemer
Historiek van de samenwerking: Duur samenwerking - Tijdelijk (projectmatig) - Permanent (structureel)	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
INHOUD VAN DE SAMENWERKING				
Inhoud samenwerking: - Thematisch/sectoraal - Domeinoverschrijdend/geïntegreerd	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")	Niet expliciet opgenomen (zit eventueel vervat in "omschrijving kernopdracht")
MIDDELEN VAN DE SAMENWERKING				
Middelen van de samenwerking: - Is er budget - Wie financiert?	Financiering - Wie financiert - Aandeel financiering (!)	Financierende partners	Financierende partners	Financiële middelen (!): ofwel werkmiddelen ofwel kost/inwoner/partner
Middelen van de samenwerking: - Is er personeel?	Personeel: - Aantal personeelsleden - Aantal VTE - Personeelskosten (!)	Personeel (aantal hoofden, VTE)	Personeel (aantal hoofden, VTE)	Personeel (aantal hoofden, VTE)
SCHAAL VAN DE SAMENWERKING				
Schaal van de samenwerking: - Landelijk - Provinciaal - (sub)regionaal: meerdere gemeenten - Lokaal: één gemeente	Niet expliciet opgenomen	Werkgebied	Werkgebied	Welke gemeenten betrokken / werkingsgebied Arrondissement (evt. + gemeente x, - gemeente y) Werkingsgebied - aantal gemeenten
Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Zetel	Zetel	Zetel

RAPPORT WAYENBERG E.A.	REGIO MEETJESLAND	REGIO MIDWEST & REGIO KORTRIJK	REGIO TURNHOUT	REGIO WESTHOEK
BESTAANDE SAMENWERKINGSVORM?				
Samenwerkingsvorm bestaat in: - Heel Vlaanderen + aantal - Enkel in de provincie + aantal - Enkel lokaal	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen	Niet expliciet opgenomen
TYOLOGIE SAMENWERKINGSVERBANDEN				
Type samenwerking Overleg Coördinatie Collaboratie Onbepaald	Netwerktypologie - Netwerk zonder invloed - Netwerk met beleidsinvloed - Netwerk met aanvullende taken - Netwerk met ondersteunende taken - Netwerk met exclusieve taken + Interferentie met gemeentelijk beleid - Communication - Cooperation - Coordination - Collaboration	Type samenwerkingsverband (naar Agranoff) - Informatienetwerk - Ontwikkelingsnetwerk - Dienstverleningsnetwerk - Actienetwerk	Type samenwerkingsverband (naar Agranoff) - Informatienetwerk - Ontwikkelingsnetwerk - Dienstverleningsnetwerk - Actienetwerk	Type samenwerkingsverband (naar Agranoff) - Informatienetwerk - Ontwikkelingsnetwerk - Dienstverleningsnetwerk - Actienetwerk

B. INHOUDSANALYSE

RAPPORT MEETJESLAND	58
Basiselementen	58
Onderwerp rapport	58
Finaliteit rapport	59
Methode van datavergaring.....	61
Methode van data-analyse.....	65
Methode van datapresentatie	71
RAPPORT MIDDEN-WEST-VLAANDEREN	72
Basiselementen	72
Onderwerp rapport	72
Finaliteit rapport	73
Methode van datavergaring.....	74
Methode van data-analyse.....	78
Methode van datapresentatie	83
RAPPORT ZUID-WEST-VLAANDEREN	84
Basiselementen	84
Onderwerp rapport	84
Finaliteit rapport	85
Methode van datavergaring.....	89
Methode van data-analyse.....	94
Methode van datapresentatie	97
RAPPORT NOORDERKEMPEN TURNHOUTSE REGIO	98
Basiselementen	98
Onderwerp rapport	98
Finaliteit rapport	99
Methode van datavergaring.....	101
Methode van data-analyse.....	103
Methode van datapresentatie	104
RAPPORT WESTHOEK	105
Basiselementen	105
Onderwerp rapport	105
Finaliteit rapport	106
Methode van datavergaring.....	107
Methode van data-analyse.....	109
Methode van data-presentatie	109

De verschillende rapporten werden aan de hand van volgende vragen gekaderd:

7. Basiselementen regioscreening: Door wie en voor wie?

⇒ Referentie, opdrachtgever, uitvoerder, jaar uitvoering, frequentie

8. Onderwerp rapport: Wat?

⇒ (Operationele) interbestuurlijke samenwerkingsverbanden als onderzoekseenheden dus inhoud van regionaal beleid als onderwerp.

⇒ Ook focus op proces van regionale beleidsvoering? (planning, tijdskeuzes, ...)? Efficiëntie van beleidsvoering? Effectiviteit ervan (op korte of lange termijn, intern of extern gericht)? Andere elementen van regionaal beleid (maatschappelijk draagvlak, financiële draagkracht, ...)?

9. Finaliteit rapport: Waarom?

⇒ Geëxpliciteerde doelstelling? Zo ja, zijn er ook expliciet onderzoeksvragen gesteld? Hypothesen geformuleerd? En op basis van welke theorie(ën)?

⇒ Geëxpliciteerd doelpubliek van screening?

⇒ Verwachte impact/effecten van screening?

⇒ Context (op regionaal, nationaal vlak) waarin de screening wordt ingebed?

10. Methode van datavergaring/inventarisatie: Hoe?

⇒ Wat wordt in een inventaris samengebracht: welke definities gebruikt men, waar begint de inventaris en waar eindigt die?

⇒ Hoe wordt geïnventariseerd (welke variabelen worden bekeken, hoe geraakt men aan de informatie, welke lacunes zijn daarbij zichtbaar)?

⇒ Hoe worden de resultaten geclassificeerd en gesystematiseerd (naar beleidsdomeinen, naar soorten juridische verbanden, naar soorten participanten, ...)?

⇒ Wat wordt niet geïnventariseerd? (niet expliciet beantwoord hier)

⇒ Hoeveel tijd vraagt dat en welke problemen zijn daarbij ervaren?

11. Methode van data-analyse: Hoe?

⇒ Hoe wordt het materiaal gesynthetiseerd ... ? Hoe wordt dat verwerkt zodat eventuele monitoring en opvolging mogelijk is?

⇒ Hoe werd met het materiaal gewerkt en wat waren de reacties en eventuele technische kritieken?

12. Methode van datapresentatie: Hoe?

⇒ Hoe wordt het materiaal gepresenteerd als aanzet tot publieke discussie in de regio?

Rapport Meetjesland

Basiselementen	
Referentie	Heene, A. (2008). Samen sterk!? Universiteit Gent, Gent, 70p.
Opdrachtgever	Meetjesland Streekplatform+: De 13 Meetjeslandse lokale besturen: Aalter, Assenede, Eeklo, Evergem, Kaprijke, Knesselare, Lovendegem, Maldegem, Nevele, Sint-Laureins, Waarschoot, Zelzate en Zomergem (p. 2, pp. 5-6)
Uitvoerder	Prof. Dr. A. Heene, Universiteit Gent
Publicatiejaar	2008
Frequentie van publicatie	eenmalig
Beschikbaarheid	Documenten over de studie zijn terug te vinden op: http://www.meetjesland.be/Nieuwsberichten/080330_samen_sterk.htm
Onderwerp rapport	
Inhoud regionaal beleid	Vragen zoals 'op welke domeinen is regionale samenwerking gewenst?' en 'wat doen lokale besturen best samen/apart?' zijn niet het primaire onderwerp (p. 3)
Proces/functioneren regionaal beleid	De werking van de regionale organisaties/het regionale beleid vormt wel het primaire onderwerp (zie OV 2, OV 3, OV 4, OV 5, OV 6, OV 7, OV 8 (pp. 2-3))
Impact regionaal beleid	Ook de impact van de regionale organisaties/het regionale beleid vormt een primair onderwerp, zij het in mindere mate (zie OV 1 (p. 2))

Finaliteit rapport

Context/aanleiding	Vraag tot bijkomende financiering van regionale organisaties aan Meetjeslandse besturen begin 2007 (p. 2)
Doelstelling	De Meetjeslandse besturen willen een structureel en toekomstgericht antwoord kunnen geven op vragen van regionale organisaties (p. 2) en de regionale samenwerking professionaliseren (p. 2)
Onderzoeksvragen en/of thema's	<p>8 onderzoeksvragen (pp. 2-3):</p> <ul style="list-style-type: none"> - OV1: Is er voldoende meerwaarde vanuit de regionale en intergemeentelijke werkingen? Wat zijn de lusten versus de lasten? - OV2: Kan de communicatie en onderlinge terugkoppeling tussen regionale organisaties en besturen verbeterd worden? - OV3: Hoe kan er bij de betrokken beleidsmakers, maar ook bij de bevolking, een beter inzicht en overzicht ontstaan van de regionale werking? - OV4: Hoe evolueren de financiële lasten voor de lokale besturen en hoe kunnen de vragen naar bijkomende financiële middelen beter gekanaliseerd worden? - OV5: Kan de vergaderlast naar lokale mandatarissen verminderd worden? - OV6: Kan de onderlinge afstemming verbeterd worden? - OV7: Kunnen tijd en kosten worden bespaard door middelen te delen, alsook bepaalde functies? - OV8: Zijn er mogelijkheden om bepaalde werkingen samen te smelten? <p>Voorafgaand wordt de vraag gesteld (en beantwoord) 'in hoeveel inter- en bovengemeentelijke arrangementen zijn de Meetjeslandse gemeenten en OCMW's betrokken?' (p. 5)</p>
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (geponeerd voor data-analyse)	<p>Bij de regionale en intergemeentelijke organisaties leeft het besef dat meer samenwerking de efficiëntie en effectiviteit op regionaal niveau kan bevorderen (p. 2)</p> <p>Intergemeentelijke samenwerking komt vooral voor in gebieden met relatief kleine gemeenten en dat is vooral het geval in regio's waar er geen sprake is van een dominante streekorganisatie of een sterke aanwezigheid van het provinciebestuur (p. 10). Deze veronderstelling berust op diverse studies, wordt geponeerd in het rapport maar niet specifiek toegepast/getoetst aan het Meetjesland.</p>
Basistheorie/-benadering (geponeerd voor data-analyse) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	/

Verwachte impact (geponeerd voor data- analyse)	/

Methode van datavergaring

<p>Onderzoekseenheden: definitie, aantal, betrokken partijen, ...</p>	<p>Een formeel omschreven samenwerkingsverband/arrangement (tijdelijk of permanent) waarvan minstens twee Meetjeslandse gemeenten en/of OCMW's lid/vennoot zijn of als dusdanig in de werking betrokken (p. 5) In totaal voldoen 96 arrangementen aan deze omschrijving (p. 5).</p> <p>Verdere verfijning onderzoekseenheden door naderhand toe te voegen dat 'minstens 6 van de 13 Meetjeslandse [besturen] maken deel uit van het arrangement en minstens 50% van de deelnemende besturen zijn Meetjeslandse besturen' (p. 6) Deze verfijning is toegevoegd na vaststelling dat arrangementen tot en met vijf besturen in het meervoud worden teruggevonden in het Meetjesland (en na dat punt niet meer) en om te vermijden dat arrangementen op schaal (Oost-)Vlaanderen in de afbakening terecht komen (p. 6). Als gevolg hiervan wordt het aantal te onderzoeken arrangementen teruggebracht tot 26 (p. 6).</p> <p>Finaal worden er 3 arrangementen toegevoegd die 'formeel geen of slechts 1 bestuur als lid hebben maar die in de praktijk collegiaal deel uitmaken van de groep van regionale samenwerkingsverbanden' (p. 7). Dit brengt het te onderzoeken aantal arrangementen finaal op 29.</p> <p>Als gevolg hiervan zijn in de arrangementen niet alleen publieke maar ook private organisaties betrokken.</p>
<p>Onderzochte variabelen en hun operationalisering</p>	<p>12 variabelen</p> <p>1) Aantal arrangementen: (p. 5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - numerieke telling van arrangementen waarbij een Meetjeslands bestuur (gemeente of OCMW) betrokken is <p>2) Geografische schaal van arrangementen: (bijlage 2 - p. 54)</p> <ul style="list-style-type: none"> - supra-lokaal arrangement van 2 tot en met 5 gemeenten (meestal buurgemeenten) - arrangement op niveau Meetjesland (meer dan 5 Meetjeslandse gemeenten en 50% van de gemeenten) - soortgelijke arrangementen in de rand (naar buiten gericht) - arrangement op Oost-Vlaams of Vlaams niveau <p>3) Historiek en kader van arrangementen: (p. 8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar van oprichting van elk arrangement <p>4) Juridische vorm van arrangementen: (p. 10)</p> <ul style="list-style-type: none"> - VZW - feitelijke werking binnen VZW - projectvereniging - samenwerkingsverband zonder rechtspersoon - opdrachthoudende vereniging - interlokale vereniging - dienstverlenende vereniging - functioneel gedecentraliseerd bestuur

	<ul style="list-style-type: none"> - vereniging hoofdstuk XII OCMW-wet - cvba - andere <p>5) Beleidsdomein(-en) waarin de arrangementen actief zijn (p. 11):</p> <ul style="list-style-type: none"> - welzijn en gezondheid - landschap, natuur en milieu - wonen - beleidsterreinoverschrijdend - ruimtelijke ordening en mobiliteit - politie, veiligheid en openbare orde - cultuur - economie en arbeidsmarkt - onderwijs, opleiding en vorming - toerisme - sport - jeugd - varia <p>6) Werkingsgebied van arrangementen (pp. 12-14):</p> <ul style="list-style-type: none"> - per arrangement de betrokken Meetjeslandse besturen, inclusief uitsplitsing van die betrokkenheid naar gemeente en OCMW van elk bestuur - mapping van elk Meetjeslands bestuur in regio Meetjesland <p>7) Bestuur van arrangementen, uitgesplitst naar samenstelling raad van bestuur uit (p. 14)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vertegenwoordigers van gemeentebesturen en OCMW's - vertegenwoordigers van provincie - vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid - vertegenwoordigers van andere openbare besturen en instellingen - totaal aantal actoren uit de publieke sector - totaal aantal actoren uit de private sector - totaal aantal actoren <p>8) Personeelsformatie (p. 15 en bijlage 3 – pp. 58-61) met per arrangement:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het totale bedrag aan personeelsuitgaven - het totale budget - % van totaal budget - aantal personeelsleden - aantal VTE - aantal personeelsleden met contract onbepaalde duur - aantal personeelsleden met contract bepaalde duur - aantal personeelsleden, uitgesplitst naar directie/staf, administratief en uitvoerend - jaarlijkse uitgave aan externe boekhouder - jaarlijkse uitgave aan loonadministratie / sociaal secretariaat - (kwalitatieve) bevraging van interesse in het poolen van bepaalde competenties
--	---

	<p>9) Financiering (pp. 16-17 en bijlage 4 – pp. 62-63) met per arrangement het aantal euros in 2007 verkregen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de EU - de federale overheid - de Vlaamse overheid - de provincie - gemeenten en OCMW's - private sector - overige - totaal (inclusief en exclusief IVM) <p>+ kwalitatieve bevraging of er vanuit het arrangement in de loop van de komende drie jaar zal geprobeerd worden om een substantiële verhoging van inkomsten te bewerkstelligen bij één van deze partijen.</p> <p>10) Materialen en huisvesting: per arrangement kwalitatieve bevraging van (bijlage 7 – pp. 66-67)</p> <ul style="list-style-type: none"> - bereidheid tot ter beschikking stellen van materiaal/uitrusting aan andere organisaties - wens tot het in bruikleen kunnen krijgen van materiaal/huisvesting van andere organisaties <p>11) Interactie: per arrangement bevraging van interactie met elk van de andere arrangementen, mits gebruik van codes voor : (bijlage 6 – p. 65)</p> <ul style="list-style-type: none"> - geen samenwerking - weinig samenwerking (hooguit een paar contacten per jaar) - veel samenwerking (minstens maandelijks contact) - heel veel samenwerking (wekelijks contact, gezamenlijke projecten en initiatieven) <p>12) Afstemming (p. 23):</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificatie en beschrijving instrumenten van coördinatie tussen/onder de regionale arrangementen
Aanpak datavergaring	<p>Bevraging van arrangementen door Sophie Riebbels (p. 4)</p> <p>Aanpak via interactief proces met betrokkenheid experts en ervaringsdeskundigen (p. 4)</p> <p>Kwalitatieve bevraging naar interesse bij arrangementen voor het poolen van functies (p. 16), naar het aanwerven van eigen boekhouder of personeelssecretariaat (? , p. 16), naar ...</p> <p>Gebruik van softwareprogramma UCINET ter opmaak van sociogram dat clusters van arrangementen visualiseert die samenwerken binnen verwante beleidsdomeinen (pp. 19-21)</p> <p>Kernachtig wordt weergegeven dat het antwoord op de onderzoeksvragen gebaseerd is op (p. 28):</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - de interne analyse - de benchmarking met andere regio's in Vlaanderen - bijeenkomsten met de regionale organisaties en gemeenten (met o.a. een kosten-batenanalyse van de regionale samenwerkingsverbanden vanuit het perspectief van Meetjeslandse lokale besturen (p. 28), een analyse van mogelijkheden en beperkingen tot service-sharing (pp. 38-39), een analyse van de voor- en nadelen van het creëren van één grote streekintercommunale (p. 41)) - literatuur en onderzoek rond intergemeentelijke, interbestuurlijke en publiek-private samenwerking
(Aandacht voor) representativiteit en validiteit data	Voor alle onderzoekseenheden konden de nodige data worden verzameld.
Datavergaring: kritische bedenkingen, succes- en faalfactoren	/

Methode van data-analyse

Data-analyse per variabele (univariate analyse)

1) Aantal arrangementen:

- overzichtstabel met absolute en relatieve aantallen arrangementen per Meetjeslands bestuur en uitgesplitst naar gemeente en OCMW – bestuur (pp. 5-6)
- vermelding van Meetjeslands bestuur met absoluut hoogste en absoluut laagste aantal arrangementen in Meetjesland (p. 5)
- absoluut aantal arrangementen in totaal en gemiddeld aantal per gemeente en OCMW (p. 5)

2) Geografische schaal van arrangementen: (variabele leidt tot begrenzing onderzoekseenheden – supra)

- kwalitatieve illustratie (met voorbeeld) dat schaal varieert van aantal buurgemeenten, over Meetjesland, buurregios, provinciale tot en met Vlaamse schaal (p. 6)
- overzichtstabel met absoluut en relatief aantal arrangementen die worden uitgesplitst naar supra-lokale schaal, naar schaal Meetjesland, naar soortgelijke verbanden in de rand, naar ruimere schaal (Oost-Vlaanderen en Vlaanderen) (p. 6)

3) Historiek en kader van arrangementen:

- overzichtstabel met jaar van oprichting per arrangement (p. 8)
- historische tijdslijn van oprichting arrangementen ter identificatie van 'moment van stroomversnelling' (p. 9)

4) Juridische vorm van regionale arrangementen: (p. 10)

- overzichtstabel met absoluut aantal arrangementen per onderscheiden vorm
- de meest voorkomende/populaire juridische vorm onder het absoluut aantal arrangementen
- het voorkomen van de diverse juridische vormen uit het decreet op de intergemeentelijke samenwerking
- het % arrangementen waarvan de juridische vorm verplicht is opgelegd

5) Beleidsdomein(-en) waarin de arrangementen actief zijn (p. 11):

- overzichtstabel met absoluut aantal arrangementen per beleidsdomein
- de meest voorkomende beleidsdomeinen onder het absoluut aantal arrangementen

6) Werkingsgebied van regionale arrangementen (pp. 12-14):

- overzichtstabel met absoluut aantal Meetjeslandse besturen (gemeente en/of OCMW) per arrangement
- figuur die regio visualiseert en voor elk Meetjeslands bestuur het absoluut aantal arrangementen aangeeft waarin gemeente en/of OCMW participeren
- duiding dat het gros van de arrangementen tussen 11 en 13 Meetjeslandse besturen telt (geen nadere kwantificering hiervan) en dat bepaalde Meetjeslandse besturen in minder arrangementen

	<p>participeren dan andere (identificatie van 'kerngemeenten')</p> <ul style="list-style-type: none"> - overzichtstabel met uitsplitsing per bestuur van het absoluut aantal arrangementen waarin gemeente en/of OCMW participeren ter vaststelling dat meer gemeenten dan OCMW's in arrangementen participeren <p>7) Bestuur van regionale arrangementen: (pp. 14-15)</p> <ul style="list-style-type: none"> - figuur met relatief aantal vertegenwoordigers uit de diverse categorieën voor alle regionale arrangementen - de twee meest voorkomende categorieën/vertegenwoordigers met name die uit gemeenten en OCMW's en uit private sector - de minst voorkomende categorie/vertegenwoordiging met name die uit de Vlaamse overheid (en dit gerelateerd aan de financiering van de arrangementen – infra) <p>8) Personeelsformatie (pp. 15-16):</p> <ul style="list-style-type: none"> - het absoluut aantal tewerkgestelden en aantal VTE in de regionale arrangementen en het gemiddeld aantal tewerkgestelden en aantal VTE per arrangement - het aandeel tewerkgestelden met een contract van onbepaalde duur in de regionale arrangementen en het gemiddeld aandeel van die tewerkgestelden per arrangement - het aandeel van elke onderscheiden functie (directie/staf, administratief en uitvoerend) in de regionale arrangementen - het gemiddeld aandeel personeelskosten in het budget van de Meetjeslandse besturen - de jaarlijkse gemiddelde kosten voor een externe boekhouder of een sociaal secretariaat - aantal en naam arrangementen met interesse voor poolen van administratie en boekhouding, aantal en naam arrangementen die bereid zijn tot uitvoering boekhoudkundige opdrachten voor anderen <p>9) Financiering (pp. 16-17):</p> <ul style="list-style-type: none"> - totaal aantal inkomsten (in euros) van regionale arrangementen en aandeel daarin van IVM - taartdiagram met totaal aantal inkomsten van regionale arrangementen (exclusief IVM), uitgesplitst naar aandeel van de onderscheiden actoren - identificatie van de belangrijkste en minst belangrijkste geldschieters van de regionale arrangementen - verhouding lokale versus bovenlokale inkomsten van de regionale arrangementen - aantal arrangementen die (tenminste) deels door Meetjeslandse gemeenten en OCMW's worden gefinancierd - het gemiddeld % aandeel van de bijdrage aan de Meetjeslandse arrangementen in het totaal van uitgaven van een Meetjeslandse gemeente - overzichtstabel met % aantal Meetjeslandse arrangementen die de komende 3 jaar nieuwe financiële middelen zullen proberen te
--	--

	<p>verkrijgen bij publieke of private organisaties</p> <p>10) Materialen en huisvesting (p. 18):</p> <ul style="list-style-type: none"> - louter melding dat een aantal arrangementen bereid zijn tot ter beschikking stellen van materialen/ huisvesting en een aantal graag materialen/huisvesting in bruikleen zouden krijgen <p>11) Interactie (pp. 19-21):</p> <ul style="list-style-type: none"> - overzichtsmatrix met code van interactie van elk arrangement ten opzicht van elk ander (bijlage 6) - overzichtstabel met voor elk arrangement de totaalscore op vlak van interactie met anderen (door optelling code-cijfers), de totaalscore volgens alle andere arrangementen (als controlemechanisme) en de optelscore van beiden - identificatie van regionale arrangementen die het hoogst en laagst scoren naar mate van interactie - sociogram van regionale arrangementen ter identificatie en visualisering van clusters i.e. arrangementen die samenwerken binnen verwante beleidsdomeinen) <p>12) Afstemming (p. 23):</p> <ul style="list-style-type: none"> - oplijsting van (al dan niet virtuele) instrumenten
Data-analyse per twee of meer variabelen (bi- of multivariate analyse)	/
Data-analyse en –gebruik ter beantwoording van onderzoeksvragen / behandeling van onderzoeksthema’s	<p>OV1: Is er voldoende meerwaarde vanuit de regionale en intergemeentelijke werkingen? Wat zijn de lusten versus de lasten?</p> <ul style="list-style-type: none"> - (kwalitatieve) kosten-batenanalyse van intergemeentelijke/regionale samenwerking voor de Meetjeslandse lokale besturen - variabele 9) ‘financiering’ met algemene duiding verhouding lokale versus bovenlokale inkomsten van de regionale arrangementen <p>OV2: Kan de communicatie en onderlinge terugkoppeling tussen regionale organisaties en besturen verbeterd worden?</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaststelling over communicatie van regionale organisaties naar buiten uit en over terugkoppeling door lokale besturen <p>OV3: Hoe kan er bij de betrokken beleidsmakers, maar ook bij de bevolking, een beter inzicht en overzicht ontstaan van de regionale werking?</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaststelling dat beleidsmakers en bevolking geen volledig overzicht hebben van regionale arrangementen <p>OV4: Hoe evolueren de financiële lasten voor de lokale besturen en hoe kunnen de vragen naar bijkomende financiële middelen beter gekanaliseerd worden?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabele 9): financiering met o.a. aantal arrangementen die (tenminste) deels door Meetjeslandse gemeenten en OCMW’s worden gefinancierd en het gemiddeld % aandeel van de bijdrage aan de

	<p>Meetjeslandse arrangementen in het totaal van uitgaven van een Meetjeslandse gemeente</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaststelling dat lokale besturen zich onvoldoende bewust zijn van de potentiële meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking en zich blind staren op de kostprijs <p>OV5: Kan de vergaderlast naar lokale mandatarissen verminderd worden?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabele 7) Bestuur van regionale arrangementen met o.a. het absoluut aantal zitjes in de raden van bestuur voor lokale vertegenwoordigers en een inschatting van het aantal zitjes die elk van hen zou moeten opnemen om de lokale vertegenwoordiging te garanderen <p>OV6: Kan de onderlinge afstemming verbeterd worden?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabele 3) Historiek en kader van arrangementen met verwijzing naar het feit dat er een moment van stroomversnelling is geweest in de oprichting van regionale arrangementen - Vaststelling dat andere regio's het zogenaamde Meetjeslandmodel als bijzonder krachtig ervaren + bevestiging hiervan in sociogram (= variabele 11) Interactie) <p>OV7: Kunnen tijd en kosten worden bespaard door middelen te delen, alsook bepaalde functies?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabele 10) Materialen en huisvesting met korte verwijzing naar kwalitatieve bevraging - analyse van mogelijkheden en beperkingen inzake delen van materiaal, poolen van externe diensten, van interne competenties en van locatie <p>OV8: Zijn er mogelijkheden om bepaalde werkingen samen te smelten?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabele 4) Juridische vorm van regionale arrangementen met o.a. % arrangementen waarvan de juridische vorm verplicht is opgelegd - Variabele 8) Personeelsformatie met verwijzing naar vaststelling uit bevraging dat veel verenigingen worstelen met boekhouding, personeelsadministratie en andere administratieve verplichtingen - analyse van voor- en nadelen van het creëren van één grote streekintercommunale
<p>Benchmarking regio-resultaten</p>	<p>Bij de identificatie van de meest voorkomende beleidsdomeinen onder de arrangementen wordt de vergelijking gemaakt van de regio-resultaten met die voor het Vlaamse niveau, volgend uit de studie van Wayenberg e.a. (2007) naar interbestuurlijke samenwerking.</p> <p>Op 6 maart 2008 vond er een bespreking plaats met vertegenwoordigers uit de regio's Kempen, Westhoek en Kortrijk en uit de onderzoeksweld ter vergelijking van het Meetjesland met andere Vlaamse regio's. De conclusies van die bespreking worden kernachtig weergegeven (pp. 26-27) en betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de gelijkaardigheid onder de regio's op vlak van de uitdagingen waarvoor ze staan - het beklemtonen van de twee zijden van het lokale-bovenlokale

	<p>verhaal want dit gaat enerzijds over het niet vervreemden van bovenlokale structuren ten opzichte van lokale en anderzijds over de vereiste capaciteit van lokale besturen om in een netwerkcontext te functioneren</p> <ul style="list-style-type: none"> - de erkenning dat het Meetjesland met de inzet van diverse instrumenten al ver staat op vlak van afstemming / coördinatie en van de specifieke positie van Streekplatform + Meetjesland in dit verband - de toekomst van de regionale/intergemeentelijke samenwerking in het Meetjesland met als grote thema's de meerwaarde van een sterke streekintercommunale en de uitdaging voor lokale mandatarissen van het leren omgaan met toenemende complexiteit
<p>Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (tijdens of na data-analyse sterk(-er) verondersteld of aangetoond)</p>	<p>Variabele 3) Historiek en kader van arrangementen: Er worden verklaringen opgesomd voor de stroomversnelling in de oprichting arrangementen vanaf 1995. Als oorzaken worden vermeld en geïllustreerd met voorbeelden (pp. 9-10):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikkels van de Vlaamse overheid - regionale katalysatoren - Europese middelen - dynamieken vanuit het werkveld <p>OV1: De financiële inspanning van de Meetjeslandse lokale besturen voor regionale samenwerkingsverbanden genereert een belangrijk multiplicatoreffect, na vaststelling dat er tegenover elke euro van lokale besturen er 6,5 euro van andere besturen wordt ingebracht in die verbanden (p. 29).</p> <p>OV1: De appreciatie van regionale samenwerkingsverbanden bij lokale ambtenaren en mandatarissen is afhankelijk van de afstand tot de structuren en de informatie waarover men beschikt (p. 29).</p> <p>OV2: Communicatie/doorstroming van informatie zijn cruciaal voor meerwaarde van regionale arrangementen want 'indien besturen niet weten met wat de arrangementen bezig zijn, zullen ze er weinig uithalen; indien arrangementen niet weten wat er leeft bij de lokale besturen, kunnen ze er niet op inspelen' (p. 30).</p> <p>OV3: De (lokale) beleidsvoering is de laatste jaren veel complexer geworden omwille van het toegenomen aantal structuren en organen en de verwevenheid van beleidsdomeinen (p. 32).</p> <p>OV4: Als bij de lokale besturen de perceptie bestaat dat er veel geld gaat naar de intergemeentelijke of regionale samenwerking, heeft dat vermoedelijk te maken met het aantal aanvragen tot financiering (p. 33).</p>
<p>Basistheorie/-benadering (tijdens of na data-analyse gehanteerd) (cfr. deductieve</p>	<p>Uit de interne analyse (hoofdstuk 3) en vooral het antwoord op de onderzoeksvragen (hoofdstuk 5) blijkt dat er in het rapport t.o.v. de regionale samenwerkingsverbanden verschillende benaderingen gehanteerd worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de rationale benadering: erkenning dat samenwerking de oplossing kan

<p>benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)</p>	<p>zijn voor besturen die op zoek zijn naar meer financiële ademruimte (OV4, p. 34), fusie van regionale arrangementen als efficiënte oplossing om grote schaalvoordelen te bewerkstelligen (OV8 p. 40)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de culturele benadering: erkenning van de nieuwe denkbeelden/initiatieven die het regionale niveau binnenbrengt in de Meetjeslandse lokale besturen (OV1 p. 29), mensen het bos leren zien door middelen van een sterk beeld als oplossing voor OV3 (p. 31), - de institutionele benadering: op regionaal vlak de historisch gegroeide lijn aanhouden van het intersectorale Meetjeslandmodel als oplossing voor OV6 (p. 36) - de politieke benadering: dezelfde lokale mandatarissen bieden zich aan voor zitjes in regionale arrangementen of dezelfde bieden zich aan (OV5, p. 35)
--	---

Methode van datapresentatie

<p>Opbouw/inhoudstafel rapport</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aanleiding en onderzoeksvragen 2. Context 3. Regionale arrangementen 'Meetjesland' (= uitgebreide interne analyse) 4. Benchmarking met andere Vlaamse regio's 5. Beantwoorden van onderzoeksvragen 6. In de marge: aanbevelingen aan Vlaamse overheid 7. Samenvatting 8. Bronnen 9. Bijlagen
<p>Louter samenvattend of ook beleidsvormend door gewenste impact te stipuleren</p>	<p>Beleidsvormend met adviezen ten aanzien van</p> <ul style="list-style-type: none"> - lokaal niveau: zie het advies geformuleerd als afsluiting van het antwoord op onderzoeksvragen OV1, OV2, OV3, OV4, OV5 - regionaal niveau (Meetjesland): zie het advies geformuleerd als afsluiting van het antwoord op onderzoeksvragen OV1, OV2, OV3, OV4, OV5, OV6, OV7, OV8 - regionaal niveau (andere regio's); - Vlaams niveau: zie p. 42 – aanbevelingen inzake het decreet op de intergemeentelijke samenwerking, de benadering van de regio's vanuit de Vlaamse overheid en de steun vanuit Vlaanderen voor integrale streekontwikkeling

Rapport Midden-West-Vlaanderen

Basiselementen	
Referentie	Decorte, A., De Rynck, F. (2010). Sterke netwerking, sterkere regio. Voorstellen voor de bestuurlijke organisatie van de regio Midden-West-Vlaanderen. Hogeschool Gent, Gent, 139p.
Opdrachtgever	Midwestoverleg van de burgemeesters van de arrondissementen Roeselare en Tielt en de West-Vlaamse Intercommunale (wvi)
Uitvoerder	Prof. Dr. Filip De Rynck en An Decorte, Hogeschool Gent
Publicatiejaar	2010
Frequentie van publicatie	Enmalig
Beschikbaarheid	Rapport is te vinden op www.midwest.be en op www.wvi.be
Onderwerp rapport	
Inhoud regionaal beleid	Zie onderzoeksthema's (infra) <ol style="list-style-type: none"> 1) schaal aanpassingen van middelen met het oog op grotere efficiëntie 2) evolutie van de regiovorming
Proces/functioneren regionaal beleid	Zie onderzoeksthema's (infra) <ol style="list-style-type: none"> 1) evaluatie van de netwerken 2) organisatie van de gemeenten in relatie tot samenwerkingsverbanden
Impact regionaal beleid	Zie onderzoeksthema's (infra) <ol style="list-style-type: none"> 3) schaal aanpassingen van middelen met het oog op grotere efficiëntie 4) evolutie van de regiovorming

Finaliteit rapport

Context/aanleiding	Vraag van het Midwestoverleg van de burgemeesters van de arrondissementen Roeselare en Tielt en van de West-Vlaamse Intercommunale om via deze studie de eerste lijnen uit te tekenen voor een debat over de toekomstige ontwikkelingen van en in de regio (p. 3)
Doelstelling	Twee doelstellingen (p. 3): <ol style="list-style-type: none"> 1) een inventaris opmaken van alle samenwerkingsverbanden 2) de sterke en zwakke punten van de bestaande regionale ontwikkelingen verkennen en een aantal mogelijke richtingen voor de bestuurlijke organisatie van de regio aftoetsen
Onderzoeksvragen en/of –thema’s	Vier thema’s: (deel II: Rapportage op basis van focusgroepgesprekken in de regio, p. 40) <ol style="list-style-type: none"> 1) evaluatie van de netwerken 2) organisatie van de gemeenten in relatie tot samenwerkingsverbanden 3) schaal aanpassingen van middelen met het oog op grotere efficiëntie 4) evolutie van de regiovorming
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (geponeerd voor data-analyse)	/
Basistheorie/-benadering (geponeerd voor data-analyse) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	/
Verwachte impact (geponeerd voor data-analyse)	Een aanzet geven om regionaal te kijken en te denken en verder te gaan op het pad van overleg en discussie (p. 3)

Methode van datavergaring

<p>Onderzoekseenheden: definitie, aantal, betrokken partijen, ...</p>	<p>Deel 1: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen (p. 4-39)</p> <p>Samenwerkingsverbanden gedefinieerd als ‘alle organisatievormen gericht op overleg of samenwerking, waarbij meerdere autonome organisaties betrokken zijn en die een regionale focus hebben’ (p. 4)</p> <p>Betrokken actoren/organisaties: (semi-)publiek en/of (semi-)privaat</p> <p>Inventarisatie van 183 verschillende samenwerkingsverbanden waarbij minstens één gemeente uit de regio betrokken is / na clustering van alle schoolgemeenschappen onder één netwerk is er sprake van 163 verbanden/ netwerken</p> <p>Deel 2: SWOT-analyse regionale organisaties (p. 59-66)</p> <p>Regionale organisaties (niet gedefinieerd)</p> <p>Betrokken organisaties: Gebiedsgerichte werking van de Provincie, RESOC Midden-West-Vlaanderen, Regionale Welzijnsraad Midden-West-Vlaanderen, West-Vlaamse-Intercommunale</p>
<p>Onderzochte variabelen en hun operationalisering</p>	<p>Deel 1: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen (p. 4-39)</p> <p>12 variabelen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Oprichtingsdatum (p. 6) <ul style="list-style-type: none"> - oprichtingsjaar samenwerkingsverband 2) Beleidsdomeinen: operationalisering op basis van visiematrix Stadsmonitor (p. 7): <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen - Cultuur en vrijetijd - Energie - Grensoverschrijdend - ICT - Mobiliteit - Natuur- en milieubeheer - Ondernemen - Opleiding en vorming - Ruimtelijke ordening - Toerisme/recreatie/MICE - Veiligheidszorg - Werk - Wonen - Zorg en opvang 3) Zetel (p. 7): <ul style="list-style-type: none"> - geografische locatie van de zetel van elk

	<p>samenwerkingsverband in één van de 17 gemeenten uit de regio</p> <p>4) Juridische vorm (p. 7):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andere - Cv + cvba - Dienstverlenende vereniging - Feitelijke vereniging - Interlokale vereniging - Opdrachthoudende vereniging - Projectvereniging - Vzw <p>5) Initiatiefnemers (p. 9): van hoeveel procent van alle geïnventariseerde samenwerkingsverbanden is de volgende partner de oprichter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente - OCMW - Gebiedswerking provincie - Vlaanderen - Federaal - RESOC//SERR - Regionale welzijnsraad - Semi-privaat initiatief - Andere <p>6) Inhoudelijke partners (p. 10): foutieve voorstelling!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente - OCMW - Provincie - Vlaanderen - Federaal - RESOC - Regionale welzijnsraad (RWR) - Semi-privaat initiatief - Andere <p>7) Financierende partners (telling van aantal keer dat elk van deze partners als financierder optreedt, ongeacht het gewicht van de bijdrage, p. 11): foutieve voorstelling!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeente - OCMW - Provincie - Vlaanderen - Federaal - EU - RESOC - Regionale welzijnsraad (RWR) - Semi-privaat initiatief
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Andere - Geen financiering <p>8) Personeelsaantallen (p. 12)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aantal tewerkgestelde stafmedewerkers per netwerk (tewerkgesteld in het netwerk, niet gedetacheerd of met taken belast vanuit een andere organisatie) <p>9) Type samenwerkingsverband (pp. 12-13)</p> <ul style="list-style-type: none"> - informatienetwerken - ontwikkelingsnetwerken - dienstverlenende netwerken - actienetwerken <p>10) Inter-organisatorische vorm (p. 15):</p> <ul style="list-style-type: none"> - publiek-publiek - publiek-(semi-)privaat - (semi-)privaat-(semi-)privaat <p>11) Projectnetwerken en kader van projectnetwerking (p. 24)</p> <p>12) Werkgebied (p. 33) waarbij de schaal van een netwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> - groter kan zijn dan regio Midden-West-Vlaanderen = interarrondissementele samenwerking - gelijk kan zijn aan regio Midden-West-Vlaanderen - kleiner kan zijn dan regio Midden-West-Vlaanderen
Aanpak datavergaring	<p>Deel 1: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen (p. 4-39)</p> <p>Ter inventarisatie van samenwerkingsverbanden: interviews en medewerking van sleutelfiguren (p.3)</p> <p>Eerste inventarisatie vanuit stad Roeselare, daarna verspreiding inventaris aan alle gemeenten uit regio met vraag tot aanvulling en verdere aanvulling via reeks interviews met regionale actoren (p. 4)</p> <p>GIS –toepassing voor uittekenen kaarten over intensiteit van samenwerking van elke gemeente met andere gemeenten in/uit de regio (p. 34 e.v.)</p> <p>Deel 2: Rapportage op basis van focusgroepgesprekken in de regio</p> <p>Opzet van die gesprekken (p. 40):</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereidende gesprekken met een aantal secretarissen - bijeenkomst met secretarissenoverleg - drie focusgroepgesprekken nl. met kernactoren uit de gebiedswerking van de provincie, met RESOC Midden-West-Vlaanderen en met de Regionale Welzijnsraad Midden-West-Vlaanderen ter uitvoering van een SWOT-analyse over de regionale uitbouw (zie p. 59 voor deelnemerslijst)
(Aandacht voor) representativiteit	Deel 1: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen

<p>en validiteit data</p>	<p>(p. 4-39) Erkenning mogelijke tekorten/onvolledigheden in inventaris, zij het in beperkte mate gegeven de meerdere rondes in inventarisatiefase (pp. 4-5)</p> <p>Systematische vermelding per variabele van het aantal netwerken (absoluut en relatief) waarvoor data kon worden vergaard</p>
<p>Datavergaring: kritische bedenkingen, succes- en faalfactoren</p>	<p>Deel 1: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen (p. 4-39)</p> <p>Moeilijkheid om een groot aantal netwerken onder een bepaald type van samenwerkingsverband te categoriseren (variabele 9) type samenwerkingsverband, p. 13)</p> <p>Moeilijkheid om zicht te geven op financierende partners: er wordt geen rekening gehouden met het aandeel van financiering (variabele 7, p. 11)</p> <p>Kritische bedenkingen bij de inventarisatie: (pp. 38-39):</p> <ul style="list-style-type: none"> - een ruime definitie van netwerk/samenwerkingsverband is gehanteerd / verder diepte-onderzoek is vereist met inachtnaam zwaarte van samenwerking - het totaal aantal verbanden is niet gelijk aan het aantal per gemeente / in de regio komen verschillende vormen van samenwerking meerdere keren voor, wat het totale aantal relativeert - niet voor alle samenwerkingsverbanden konden alle gegevens worden verzameld - bij de indeling van samenwerkingsverbanden in beleidsdomeinen wordt uitgegaan van het bestaan van een kerndomein van elk netwerk – daardoor komt het sectoroverschrijdend karakter van veel netwerken onvoldoende tot uiting - samenwerkingsverbanden werden en konden in dit tijdelijke onderzoek niet worden geëvalueerd op hun slagkracht, efficiëntie, ... <p>Latere bedenking: voorstelling partners relevanter in staafdiagram ipv taartdiagram</p>

Methode van data-analyse

Data-analyse per variabele
(univariate analyse)

- 1) Oprichtingsdatum (p. 6)
  - historische tijdslijn met oprichting netwerken vanaf 1960
  - identificatie van de oudst bekende samenwerkingsstructuren, de nog op te richten structuren en het moment van stroomversnelling in de oprichting
- 2) Beleidsdomeinen (indeling netwerken naargelang hun hoofdtaak) (p. 7):
  - overzichtsfiguur met absoluut aantal netwerken per beleidsdomein
  - de meest en minst voorkomende beleidsdomeinen
  - vaststelling van trend van toenemende sectoralisering en (sub-)specialisatie
- 3) Zetel (p. 8):
  - overzichtsfiguur met per gemeente uit de regio het absoluut aantal netwerken waarvan de zetel er gevestigd is
  - duiding van het relatief aantal netwerken met zetel in de drie kerngemeenten uit de regio (Roeselare, Tielt en Izegem)
  - duiding van het relatief aantal netwerken zonder zetel, met een andere gemeente van de regio als zetel en met een zetel in een gemeente die geen deel uitmaakt van de regio
- 4) Juridische vorm (pp. 8-9):
  - taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden vorm
  - relatief aantal vzw's en netwerken zonder rechtspersoon
- 5) Initiatiefnemers (pp. 9-10):
  - taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden initiatiefnemer
  - verhouding publiek versus (semi-)privaat initiatief
- 6) Inhoudelijke partners (p. 10):
  - taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden inhoudelijke partner
  - verhouding publieke versus (semi-)private partners + vergelijking met variabele 5)
- 7) Financierende partners (pp. 11-12);
  - taartdiagram met relatief aantal keer dat elk van de partners als financierder optreedt, ongeacht het gewicht van de bijdrage
  - gemiddeld aantal financierende partners per samenwerkingsverband
  - duiding van de partners die het meest en het minst (mee-)financieren + vergelijking met variabele 6)
- 8) Personeelsaantallen (p. 12):

	<ul style="list-style-type: none"> - absoluut aantal tewerkgestelde stafmedewerkers overheen de netwerken - gemiddeld aantal werknemers per netwerk en uitersten waartussen dit aantal varieert <p>9) Type samenwerkingsverband (p. 14):</p> <ul style="list-style-type: none"> - taartdiagram met relatief aantal netwerken per type <p>10) Inter-organisatorische vorm (pp. 15-18)</p> <ul style="list-style-type: none"> - taartdiagram met relatief aantal netwerken per vorm - publiek-publieke netwerking: oplisting van alle verbanden, aanduiding van de puur intergemeentelijke en van de interbestuurlijke verbanden, kaart met absoluut aantal netwerken waarvan elke gemeente uit regio Roeselare-Tielt deel uitmaakt - publiek-(semi-)private netwerken: oplisting van alle netwerken - (semi-)private-(semi-)private netwerken: oplisting van alle netwerken <p>11) Projectnetwerken en kader van projectnetwerking (p. 24):</p> <ul style="list-style-type: none"> - oplisting van aantal projectnetwerken en hun kader <p>12) Werkgebied (pp. 33-37):</p> <ul style="list-style-type: none"> - absoluut en relatief aantal netwerken met schaal groter, gelijk of kleiner aan die van regio Midden-West-Vlaanderen - inter-arrondissementele netwerken: absoluut aantal netwerken waarin maar één van de twee arrondissementen uit de regio is vertegenwoordigd; absoluut aantal keer dat in inter-arrondissementele netwerken wordt samengewerkt met andere West-Vlaamse arrondissementen - regionale samenhang: absoluut aantal netwerken waarin alle gemeenten uit de regio zijn vertegenwoordigd; absoluut aantal netwerken waarin enkel gemeenten uit de regio zijn vertegenwoordigd en tijdsspanne waarbinnen die netwerken in aantal zijn toegenomen - samenwerking tussen de gemeenten in de regio: absoluut aantal netwerken waarin minder dan het totaal aantal gemeenten uit de regio zijn betrokken en het aantal daarvan met een inter-arrondissementele dan wel louter regionale aard - onderlinge verhouding tussen de arrondissementen: relatief aantal verbanden waarbinnen de 3 stedelijke kernen zijn vertegenwoordigd; relatief aantal verbanden waarbinnen twee van de drie kernen samenzitten; relatief aantal verbanden binnen ofwel arrondissement Roeselare ofwel arrondissement Tielt - intensiteit van de samenwerking: kaart per gemeente uit regio Midden-West-Vlaanderen naar mate van samenwerking met andere gemeenten uit de regio / kerngebied van samenwerking in beide arrondissementen uit de regio
--	--

<p>Data-analyse per twee of meer variabelen (bi- of multivariate analyse)</p>	<p>Analyse naar type inter-organisatorische vorm (variabele 10) en (pp. 18-23):</p> <ul style="list-style-type: none"> - beleidsdomein (variabele 2) - juridische vorm (variabele 4) - initiatiefnemers (variabele 5) - inhoudelijke partners (variabele 6) - financierende partners (variabele 7) - type netwerk (variabele 9) <p>Analyse naar beleidsdomein (variabele 2) en (pp. 24-33):</p> <ul style="list-style-type: none"> - juridische vorm (variabele 4) - initiatiefnemers (variabele 5) - personeelsinzet (variabele 8) - inter-organisatorische vorm (variabele 10) - financierende partners (variabele 7) - werkingsgebied
<p>Data-analyse en –gebruik ter beantwoording van onderzoeksvragen / behandeling van onderzoeksthema’s</p>	<p>1) Problematiek evaluatie (pp. 40-41):</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaststelling van te weinig evaluatie van netwerken in de regio en van te weinig debat in de regio over de uitbouw van de netwerken - vaststelling van sturings- en controleproblematiek ivm de netwerken <p>2) De organisatie van de gemeente in relatie tot samenwerkingsverbanden: (pp. 43-46)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaststelling dat er bij de gemeenten gevolgen zijn van het groeiend aantal samenwerkingsverbanden op het vlak van opvolging, communicatie, verslaggeving en mandatering; vaststelling dat de veelheid aan netwerken het voor (o.a.) secretarissen moeilijk maakt om het overzicht te bewaren; vaststelling van de perceptie bij secretarissen van een groeiende sluipende besluitvorming in naam van de gemeente met vaak een probleem van administratieve opvolging en vertaling binnen het eigen beleid - vaststelling van verscheidenheid onder gemeenten inzake dat probleem van mandatering en controle - inwonersaantal van gemeenten uit de regio; vaststelling dat sommige gemeenten wel al geïnvesteerd hebben in hun organisatie en anderen (nog) niet <p>3) Schaal aanpassingen binnen en tussen gemeenten (pp. 47-52)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intrabestuurlijke samenwerking: vaststelling van grote verscheidenheid in regio inzake verhouding/samenwerking tussen gemeente en OCMW; vaststelling dat de OCMW’s van de regio nauwelijks onderling samenwerken en ook in het

	<p>regionale debat over zorg en opvang nagenoeg afwezig zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intergemeentelijke samenwerking op beheersniveau: vaststelling van toenemende druk om te komen tot meer beheersmatige samenwerking voor ondersteunende processen zoals ICT, HRM en inkoop; select aantal voorbeelden van deze samenwerking in de regio; vaststelling van bereidheid tot beheersmatige intergemeentelijke samenwerking <p>4) De organisatie van het regionale overleg</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionale schaaldynamieken: korte historische schets van de regiowerking; schets van de verschillende profielen van de arrondissementen Roeselare en Tielt; schets van de verschillende administratieve indelingen in de regio (zorgregio's, gerechtelijke arrondissementen, politiezones, brandweertzones, ...); maatschappelijke trends (inzake ziekenhuizen, volwassenenonderwijs) - SWOT –analyse van de volgende regionale structuren: gebiedsgerichte werking provincie, RESOC Midden-West-Vlaanderen, Regionale WelzijnsRaad, West-Vlaamse Intercommunale, Streekhuis Midden-West-Vlaanderen
Benchmarking regio-resultaten	<p>Systematische benchmarking in deel 1 (inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen) met regio Zuid-West-Vlaanderen waar een gelijkaardige studie werd uitgevoerd</p> <p>Leidde tot opmaak extra rapport “Decorte, A., De Rynck, F. en Oyaert, E. (2010), samenwerkingsverbanden in de regio's Midden-West-Vlaanderen en Zuid-West-Vlaanderen. Een vergelijking, Hogeschool Gent, Gent, 16p.”</p>
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (tijdens of na data-analyse sterk(-er) verondersteld of aangetoond)	<p>Groei van samenwerkingsverbanden heeft impact op de gemeentelijke organisatie (p. 42)</p> <p>Sterk zijn in samenwerking betekent meer investeren in horizontale capaciteit (p. 45)</p> <p>Gemeenten kunnen door middel van schaal aanpassingen hun efficiëntie verhogen (p. 47)</p>
Basistheorie/-benadering (tijdens of na data-analyse gehanteerd) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	<p>Uit de bespreking van de onderzoeksthema's en de eraan gekoppelde aanbevelingen blijkt dat er in het rapport verschillende benaderingen worden gehanteerd t.o.v. de identiteit, werking, toekomst, ... van de regio Midden-West-Vlaanderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de rationele benadering: zie o.a. aanbeveling tot overwegen van selectieve fusie ingeval van onvoldoende gemeentelijke bestuurskracht (p. 45) - de culturele benadering: zie o.a. erkenning beeldvorming in en over regionale structuren die expliciet wordt meegenomen in SWOT (p. 59 e.v.) - de institutionele benadering: zie o.a. de historisch-institutionele situering van regiowerking en eraan gekoppelde voorzetten

	<p>naar de toekomst toe (p. 52 e.v.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de politieke benadering: zie o.a. erkenning dat het tempo van de integratie gemeente – OCMW te maken heeft met personen, zowel ambtelijk als politiek (p. 47)
--	--

Methode van datapresentatie

Opbouw/inhoudstafel rapport	<p>Inleiding</p> <p>Deel I: Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen</p> <p>Deel II: Rapportage op basis van focusgroepgesprekken in de regio</p> <p>Bijlagen</p> <p>Bronnen</p>
Louter samenvattend of ook beleidsvormend door gewenste impact te stipuleren	<p>Beleidsvormend met aanbevelingen ten aanzien van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het lokale en regionale niveau: aanbeveling 1 over inventarisatie en opvolging; aanbeveling 2 over de nood aan evaluatie; aanbeveling 7 over schaalanalyses van maatschappelijke trends; aanbeveling 8: tussen open en gesloten: 'rasterregio'; aanbeveling 9 over leiderschap en publiek debat; aanbeveling 10: debat over moeilijke thema's en verdelingskwesties; aanbeveling 13 over een sterker georganiseerd intergemeentelijk samenwerkingsverband; aanbeveling 15 met het vervolgtraject - (vooral) het lokale niveau: aanbeveling 3 naar betere opvolging en controle; aanbeveling 4 over sterke gemeenten en sterke samenwerking; aanbeveling 5 over inventariseren van intrabestuurlijke samenwerking; aanbeveling 6 over scenario's voor intergemeentelijke beheersmatige samenwerking; aanbeveling 11 over de rol van Roeselare, Roeselare-Izegem en Tielt - (vooral) het regionale niveau: aanbeveling 12 over het management in het Streekhuis en de regionale beleidsagenda - andere (Vlaamse niveau, provinciale niveau, maatschappelijke organisaties): aanbeveling 14 over de relatie met de Vlaamse overheid

Rapport Zuid-West-Vlaanderen

Basiselementen	
Referentie	<ul style="list-style-type: none"> - A-rapport: De Rynck, F. (2009), Sterk besturen in een sterke regio – strategische oefening over de bestuurlijke organisatie in het Leiedal - startnota, Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 9p. - B-rapport: Decorte, A., Oyaert, E. (2010), Inventaris regionale samenwerkingsverbanden Zuid-West-Vlaanderen. Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 25p. - C-rapport: De Rynck, F., Oyaert, E. (2010), Sterk besturen in een sterke regio – op weg naar een strategie, Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 100p. - D-rapport: De Rynck, F., Oyaert, E. (2011), Evaluatie van de samenwerkingsverbanden in de regio Kortrijk, regioscreening op enkele domeinen – discussietekst, Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 33p.
Opdrachtgever	Raad van Bestuur van de Intercommunale Leiedal
Uitvoerder	Prof. Dr. Filip De Rynck (Hogeschool Gent) was de onafhankelijke opdrachthouder, hij werkte in het projectteam samen met Els Oyaert, Jan Sabbe en Griet Noë (Leiedal).
Publicatiejaar	2010
Frequentie van publicatie	Eenmalig
Beschikbaarheid	Rapporten zijn beschikbaar op de website www.sterkeregio.be en op aanvraag bij de Intercommunale Leiedal
Onderwerp rapport	
Inhoud regionaal beleid	De vraag of er op de juiste domeinen wordt samengewerkt, welke materies op streekniveau aan bod komen, komt aan bod (zie A-rapport p.5, B-rapport, D-rapport)
Proces/functioneren regionaal beleid	De werking van de regionale organisaties/het regionale beleid vormt het primaire onderwerp van het C-rapport (cfr. OV 1, OV 2, OV 3).
Impact regionaal beleid	De impact van de regionale organisaties/het regionale beleid vormt het primaire onderwerp van het D-rapport (een evaluatie, kwalitatieve doorlichting, beperkt tot hoofdlijnen van een aantal samenwerkingsverbanden in de regio die thematisch of doelgroepgericht zijn, op vier domeinen: welzijn en gezondheidszorg, cultuur, economie en onderwijs, sociale economie).

Finaliteit rapport

Context/aanleiding	De Intercommunale Leiedal greep haar 50-jarig bestaan (1960-2010) aan als aanleiding voor dit project. (C-rapport, p. 10). Zowel maatschappelijke als bestuurlijke motieven duiden de noodzaak van het project (A-rapport, p. 3).
Doelstelling	<p>3 doelstellingen (C-rapport, p.10):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Een zicht krijgen op de huidige organisatie van de regio via een technische inventaris van alle netwerkverbanden 2) Evaluatie van deze organisatie: is de huidige organisatie van de regio efficiënt, is ze in staat tot een strategie, tot de aanpak van regionale projecten 3) Welke aanpassingen aan de organisatie van overleg en samenwerking kunnen daartoe bijdragen. <p>Het D-rapport heeft twee doelstellingen (p.3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kijken naar de impact van de bestaande netwerken 2) Nagaan in welke mate deze netwerken regionaal werken en en welke rollen ze in de regio vervullen
Onderzoeksvragen en/of thema's	<p>De startnota (A-rapport) formuleert bredere 'startvragen':</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vaststellingen en vragen: <ul style="list-style-type: none"> - In het onderwijs, de welzijns- en gezondheidszorg is schaalvergroting aan de gang. Wat betekent dit voor de organisatie van het bestuur van de regio? - Bij gemeenten leeft het gevoel dat hun bestuurskracht overvraagd wordt. Wat kunnen gemeenten nog en wat zou beter op streekniveau georganiseerd worden? - In de laatste tien jaar is het aantal overlegstructuren in de regio sterk toegenomen. Moet dat zo verder, is dat allemaal efficiënt, is dat voldoende op elkaar afgestemd, is dat nog goed controleerbaar voor bestuurders en voor burgers? - Er zijn veel overlegstructuren. Maar betekenen al die structuren dat de regio voldoende performant en snel kan reageren op streekthema's die (onder andere) te maken hebben met economische ontwikkeling, met keuzes in de ruimtelijke ordening? - De provincie investeert in gebiedswerking. Is dat nodig, biedt dat meerwaarde? - De Vlaamse overheid kondigt plannen aan voor de oprichting van streekbesturen. Hoe bereidt de streek zich daar het best op voor? Welke organisatie zou voor de streek het meest geschikt zijn en hoe kunnen we de Vlaamse plannen beïnvloeden? Hoe kan de Vlaamse overheid streekbestuur stimuleren? - De grensoverschrijdende samenwerking met Rijsel en Wallonië heeft een vaste vorm en investeert in programma's. Wat zijn daarvan de gevolgen voor de manier waarop onze streek zich moet of kan organiseren?

	<p>2) Uitdagingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe moet het in de komende jaren verder met het bestuur van de streek in het arrondissement Kortrijk? - Hoe moet het bestuur voor streekthema's er in komende jaren uitzien ? - Moeten we naar een sterker streekbestuur, wat is dat dan, kan dat, is daar een draagvlak voor ? - Hoe moet het verder met de streekintercommunale zelf, met de vrijwillige samenwerking tussen gemeenten? <p>3) Centrale maatschappelijke problematiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zou er op de schaal van de regio moeten gebeuren zodat het bestuur van de regio efficiënter, effectiever en democratischer wordt? - Wat zou de regio kunnen winnen door een slagvaardiger bestuur op streekniveau, wat zijn eventuele nieuwe problemen die daardoor kunnen opduiken ? - Hoe kan zo'n streekbestuur eruit zien ? <p>4) Bestuurlijke vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De toekomst van het regionaal bestuur heeft natuurlijk te maken met bevoegdheden en taken van gemeenten: wat overstijgt de capaciteit van de gemeenten, waarvoor is vrijwillige samenwerking niet geschikt, welke taken zouden eventueel beter op streekniveau worden geplaatst? - Het raakt de provinciebesturen: wat is hun toekomst in dit soort streekbestuur? - Het heeft zeker te maken met de Vlaamse overheid: hoe kan de Vlaamse overheid dit soort streekdynamiek ondersteunen, welke bevoegdheden – én middelen – zouden beter gedecentraliseerd worden naar streekbesturen? - En het heeft te maken met de samenwerking tussen overheden en private organisaties in eventueel te vernieuwen vormen van publiek – private samenwerking. <p>5) Evaluatie van de samenwerkingsverbanden en overlegvormen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - waarom is het aantal samenwerkingsverbanden zo sterk gestegen? - in al die verbanden steken mensen tijd: is die tijd goed besteed? - de verbanden zijn sterk sectoraal gestuurd: is het overleg niet te zeer door sectoren gedomineerd? - werkt dit efficiënt, wat zijn de kosten en baten van al dit overleg? - de toename van die verbanden kan problemen geven op het vlak van de controle en de verantwoording: wie controleert wie en wie legt nog ten aanzien van wie verantwoording af? - het is niet omdat er veel overlegverbanden zijn, dat het de juiste verbanden zijn of dat materies op streekniveau daarom voldoende of met voldoende slagkracht of slaagkansen aan bod komen: waar komen de strategische vraagstukken van de regio in deze overlegverbanden aan bod ? Welke thema's komen nergens aan bod ?
--	---

	<p>Het D-rapport bevat volgende deelvragen (p.3):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie zijn de partners in de netwerken? - Wat is de focus van deze samenwerkingsverbanden: waarom wordt er samengewerkt? - Is het meer dan een informatieplatform, komt er coördinatie tot stand tussen de organisaties, ontwikkelt het verband een eigen doel / programma? - Met welke effecten in de regio? <p>Al deze vragen werden uiteindelijk geclusterd in drie grote thema's: Drie centrale onderzoeksvragen (C-rapport, p. 10):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) OV 1: Hoe actief, hoe dynamisch, hoe efficiënt zijn de samenwerkingsverbanden in de regio? 2) OV 2: Hoe actief en hoe sterk is de samenwerking met de overheid en kan die publiek – private samenwerking eventueel beter worden? 3) OV 3: Hoe efficiënt en democratisch is de overheid in de regio georganiseerd en kan dat beter?
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (geponeerd voor data-analyse)	NOG AAN TE VULLEN
Basistheorie/-benadering (geponeerd voor data-analyse) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	/
Verwachte impact (geponeerd voor data-analyse)	<p>Bouwen aan draagvlak (A-rapport, p. 2)</p> <p>Verwachte impact van de het eindrapport (gepondeerd na data-analyse): We denken dat ons project kan bijdragen om de samenwerking in de regio efficiënter te maken; om de besluitvorming in en over de regio democratischer te maken en om een meer geïntegreerde aanpak te realiseren (C-rapport, p.10).</p> <ul style="list-style-type: none"> - De huidige en toekomstige samenwerkingsverbanden kunnen efficiënter worden georganiseerd; we kunnen de schaarse middelen beter aanwenden met een groter rendement. - De voorstellen die we ontwikkelen kunnen het beleid in en voor de regio democratischer maken dan nu het geval is. We kiezen voor subsidiariteit: voor beslissingen zo dicht mogelijk bij de mensen waar het over gaat, zo sterk mogelijk ingebed in de lokale besturen en in de dynamiek die zich in de regio ontwikkelt. We kiezen voor sterke partnerschappen met bedrijven en maatschappelijke organisaties, omdat democratie ook betekent dat meer mensen medeverantwoordelijkheid nemen voor onze samenleving.

	<ul style="list-style-type: none"> - We willen met ons project een tegengewicht bieden tegen de veel te sterke sectorale organisatie van onze samenleving. Die sectoren hebben een eigen regelgeving, eigen administratie, aparte procedures,...zowel in de gemeenten als op centraal niveau (vooral op het Vlaamse niveau). Het wordt steeds moeilijker om doorheen die sectoren te besturen en problematieken ook geïntegreerd aan te pakken.
--	--

Methode van datavergaring

<p>Onderzoekseenheden: definitie, aantal, betrokken partijen, ...</p>	<p>Deel 1: Inventaris (B-rapport)</p> <p>Samenwerkingsverbanden gedefinieerd als ‘alle organisatievormen gericht op overleg of samenwerking, waarbij meerdere autonome organisaties betrokken zijn en die een regionale focus hebben’(B-rapport, p. 4)</p> <p>Betrokken organisaties/actoren: (semi-)publiek en/of (semi-)privaat</p> <p>Inventarisatie van 135 samenwerkingsverbanden waarbij minstens één gemeente uit de regio betrokken is</p> <p>Deel 3: Evaluatie netwerkverbanden (D-rapport)</p> <p>Een kwalitatieve analyse van de sterktes en zwaktes van de netwerken m.b.t. hun impact op</p> <p>Regioniveau op vier domeinen, geselecteerd omwille van hun onderlinge verscheidenheid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) welzijn en gezondheidszorg: sterk gecentraliseerd en gesectoraliseerd op Vlaams niveau, sterke private spelers in de regio 2) sociale economie: sterk gestuurd, sterk geregeld door de Vlaamse Overheid, sterk lokaal ingebed 3) innovatieve economie & hoger onderwijs: gedecentraliseerd, grote betrokkenheid van private actoren en bedrijfsleven 4) cultuur: sterker gedecentraliseerd, vooral overheidsactoren zijn betrokken <p>Betrokken organisaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) voor welzijn: AZ Groeninghe, Welzijnsconsortium, OCMW Kortrijk, Kanaal 127, Sinergiek, SEL (SIT), LOGO, OCMW-voorzitters en –secretarissen, H. Familie, Feniks, CAW’s, RESOC/SERR, Leiedal, De Branding 2) voor economie en onderwijs: RESOC, Howest, TVH, Voka
<p>Onderzochte variabelen en hun operationalisering</p>	<p>Deel 1: Inventaris (B-rapport)</p> <p>11 variabelen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Beleidsdomeinen (p.5): operationalisering op basis van visiematrix Stadsmonitor, aangevuld met enkele bijkomende domeinen: <ul style="list-style-type: none"> - (Sociale) tewerkstelling - Algemeen - Cultuur en vrije tijd - Energie - Gezondheidszorg - Grensoverschrijdende samenwerking

	<ul style="list-style-type: none"> - ICT - Mobiliteit - Natuur- en milieubeheer - Ondernemen - Opleiding en vorming - Ruimtelijke ordening - Toerisme/recreatie/MICE - Veiligheidszorg - Wonen - Zorg en opvang <p>2) Oprichtingsdatum (p.7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oprichtingsjaar samenwerkingsverband <p>3) Werkingsgebied (p.8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke gemeenten zijn aangesloten bij de netwerken, komt dit wel/niet overeen met het arrondissement Kortrijk; groter of kleiner werkgebied <p>4) Zetel (p.8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geografische locatie van de zetel van elk samenwerkingsverband <p>5) Juridische vorm (p.8)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Andere - CV + CVBA - Dienstverlenende vereniging - Feitelijke vereniging - Interlokale vereniging - NV - Opdrachthoudende vereniging - Projectvereniging <p>6) Initiatiefnemers (p.9): wie richtte het verband op, wie is initiator: van hoeveel procent van alle geïnventariseerde samenwerkingsverbanden is de volgende partner de oprichter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten - OCMW - Provincie - Vlaamse overheid - Federale overheid - Leiedal - RESOC - Welzijnsconsortium - Semi-privaat initiatief <p>7) Inhoudelijke partners (p.10): foutieve voorstelling!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten - OCMW
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Provincie - Vlaamse overheid - Federale overheid - Intercommunale Leiedal - RESOC - Welzijnsconsortium - Semi-private partner - Andere <p>8) Financierende partners (p.11): telling van aantal keer dat elk van deze partners als financierder optreedt, ongeacht het gewicht van de bijdrage - foutieve voorstelling!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten - OCMW - Provincie - Vlaamse overheid - Federale overheid - Intercommunale Leiedal - RESOC - Welzijnsconsortium - Semi-private partner <p>9) Personeelsaantallen (p.12)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal tewerkstelde medewerkers per netwerk (tewerkgesteld in het netwerk, niet gedetacheerd of met taken belast vanuit een andere organisatie) <p>10) Type samenwerkingsverband (p. 13)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Typologie naar Agranoff: informatienetwerken, ontwikkelingsnetwerken, dienstverlenende netwerken, actienetwerken <p>11) Interorganisatorische vorm (p. 15)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publiek-publiek - Publiek-(semi-)privaat - (Semi-)privaat-(semi-)privaat
Aanpak datavergaring	<p>Deel 1: Inventaris (B-rapport)</p> <p>De inventaris kwam in hoofdzaak tot stand door bevraging van bevoorrechte getuigen en mensen uit organisaties en besturen, zoals medewerkers van Intercommunale Leiedal, RESOC, Welzijnsconsortium, de Gebiedsgerichte Werking van de Provincie en Sinergiek. Door opzoekwerk werden ontbrekende gegevens aangevuld.</p> <p>Deel 2: Breder proces (C-rapport)</p> <p>Het project 'Sterk Besturen' startte in oktober 2009. De stuurgroep van het project presenteerde de eindtekst en haar voorstellen tijdens een</p>

	<p>colloquium op 7 december 2010.</p> <p>De stuurgroep bestond uit 40 mensen uit allerlei geledingen, die zich in persoonlijke naam engageerden. De stuurgroep vergaderde 12 keer.</p> <p>Filip De Rynck (Hoogleraar Bestuurskunde, Hogeschool Gent) was de onafhankelijke opdrachthouder, hij werkte in het projectteam samen met Els Oyaert, Jan Sabbe en Griet Noë (Leiedal).</p> <p>Het project bestond uit modules met secretarissen van gemeenten; met voorzitters en secretarissen van OCMW's; seminaries met het bedrijfsleven, met het middenveld; debatten met sleutelfiguren uit verschillende sectoren (economie, onderwijs, welzijn, cultuur, ...); discussies met de Raad van Bestuur van Leiedal en van RESOC, met de Conferentie van Burgemeesters.</p> <p>Om de drie maanden was er een Klankbordforum dat kritisch keek naar de werkzaamheden. De inbreng werd telkens in het proces meegenomen. De opkomst varieerde van 40 tot 120 aanwezigen.</p> <p>Naar het einde van het project kwam een kerngroep van politici uit de verschillende partijen samen om het politieke draagvlak te versterken.</p> <p>Deel 3: Evaluatie netwerkverbanden (D-rapport)</p> <p>Vorbereidende gesprekken met sleutelpersonen- en organisaties over hun rol in de regionale samenwerking, de samenwerking met andere partners en de relatie met de overheid.</p>
(Aandacht voor) representativiteit en validiteit data	<p>Deel 1: Inventaris (B-rapport)</p> <p>Erkenning mogelijke tekorten/onvolledigheden in inventaris, zij het in beperkte mate gegeven de meerdere rondes in inventarisatiefase (pp. 2-3)</p> <p>Systematische vermelding per variabele van het aantal netwerken (absoluut en relatief) waarvoor data kon worden vergaard</p>
Datavergaring: kritische bedenkingen, succes- en faalfactoren	<p>Deel 1: Inventaris (B-rapport)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kritische bedenking bij de inventarisatie: niet voor alle samenwerkingsverbanden konden alle gegevens worden verzameld (p.2) - De indeling naar beleidsdomeinen werd gemaakt op basis van de hoofdtak waardoor het sectoroverschrijdende karakter minder tot uiting komt (p. 3) - Figuur van financierende partners: gevaarlijk. In figuur wordt enkel rekening gehouden met wie er als financierende partner optreedt, niet met het gewicht van deze bijdragen. Het toekennen van deze verschillen in mate van financiering zou zeker bijdragen tot een beter beeld op de rol van de verscheidene partners. Deze cijfers zijn dus relatief omwille van het ontbreken van absolute aantallen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Moeilijkheid om een groot aantal netwerken onder een bepaald type van samenwerkingsverband te plaatsen (p.11) – eerder een inschatting dan op basis van objectieve variabelen - Latere bedenking: voorstelling partners relevanter in staafdiagram ipv taartdiagram
--	---

Methode van data-analyse

Data-analyse per variabele
(univariate analyse)

- 1) Beleidsdomeinen (p.5): indeling netwerken naargelang hun hoofdtaak
  - Overzichtsfiguur met absoluut aantal netwerken per beleidsdomein
  - Identificatie van het aantal netwerken dat is opgericht binnen de schoot van een regionale organisaties
  - Identificatie van een aantal wederkerende netwerken binnen eenzelfde beleidsdomein – met een verschillend werkgebied
  - Identificatie meest en minst voorkomende beleidsdomeinen
- 2) Oprichtingsdatum (p.7)
  - Historische tijdslijn met oprichting netwerken vanaf 1960
  - Identificatie van de ouds bekende samenwerkingsstructuren, de nog op de richte structuren en het moment van stroomversnelling in de oprichting
  - Vaststelling trend van toegenomen sectoralisering en specialisatie; en projectverbanden
- 3) Werkingsgebied (p.8)
  - Geen grafische weergave
  - Duiding van het relatief aantal netwerken met een werkgebied dat overeenstemt met de geografische afbakening van het arrondissement Kortrijk
- 4) Zetel (p.8)
  - Geen grafische weergave
  - Duiding van het relatief aantal netwerken met zetel in de centrumstad Kortrijk, met een zetel in een gemeente die geen deel uitmaakt van de regio
- 5) Juridische vorm (p.8)
  - Taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden vorm
  - Berekening aantal samenwerkingsverbanden indien onder grotere structuren ressorterende netwerken buiten beschouwing worden gelaten
  - Relatief aantal netwerken opgericht obv decreet IGS en aantal vzw's
- 6) Initiatiefnemers (p.9):
  - Taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden initiatiefnemer
  - Verhouding publiek vs. Privaat initiatief, rol van de intercommunale
- 7) Inhoudelijke partners (p.10): foutieve voorstelling!

	<ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met relatief aantal netwerken per onderscheiden inhoudelijke partner - Verhouding publiek versus (semi-)private partners <p>8) Financierende partners (p.11): telling van aantal keer dat elk van deze partners als financierder optreedt, ongeacht het gewicht van de bijdrage - foutieve voorstelling!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met relatief aantal keer dat elk van de partners als financierder optreedt, ongeacht het gewicht van de bijdrage - Duiding van de partners die het meest en het minst (mee-)financieren en aantal niet-gefinancierde netwerken <p>9) Personeelsaantallen (p.12)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relatief aantal netwerken dat geen personeel tewerkstelt - Gemiddelde personeelsbezetting - Duiding van netwerken met eene groot personeelsbestand <p>10) Type samenwerkingsverband (p. 14)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met relatief aantal netwerken per vorm <p>11) Interorganisatorische vorm (p. 15)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Absoluut en relatief aantal netwerken per vorm, taartdiagram met relatief aantal netwerken per vorm - Oplijsting van alle verbanden per onderscheiden vorm
Data-analyse per twee of meer variabelen (bi- of multivariate analyse)	Analyse naar type inter-organisatorische vorm (variabele 11), p.18-23 <ul style="list-style-type: none"> - Beleidsdomein (variabele 1) - Juridische vorm (variabele 5) - Initiatiefnemers (variabele 6) - Inhoudelijke partners (variabele 7) - Financierende partners (variabele 8) - Type samenwerkingsverband (variabele 10)
Data-analyse en –gebruik ter beantwoording van onderzoeksvragen / behandeling van onderzoeksthema’s	NOG AAN TE VULLEN Drie centrale onderzoeksvragen (C-rapport, p. 10): / 1: Hoe actief, hoe dynamisch, hoe efficiënt zijn de samenwerkingsverbanden in de regio? - / 2: Hoe actief en hoe sterk is de samenwerking met de overheid en kan die publiek – private samenwerking eventueel beter worden? - OV 3: Hoe efficiënt en democratisch is de overheid in de regio georganiseerd en kan dat beter? -
Benchmarking regio-resultaten	Minimale benchmarking in deel 1 (inventaris samenwerkingsverbanden Zuid-West-Vlaanderen) met regio Midden-West-Vlaanderen waar een

	<p>gelijkaardige studie werd uitgevoerd (B-rapport, p.6)</p> <p>Het gelijkaardig verloop van de studie leidde tot opmaak extra rapport "Decorte, A., De Rynck, F. en Oyaert, E. (2010), samenwerkingsverbanden in de regio's Midden-West-Vlaanderen en Zuid-West-Vlaanderen. Een vergelijking, Hogeschool Gent, Gent, 16p."</p>
<p>Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (tijdens of na data-analyse sterk(er) verondersteld of aangetoond)</p>	<p>NOG AAN TE VULLEN</p>
<p>Basistheorie/-benadering (tijdens of na data-analyse gehanteerd) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rationale benadering: NOG AAN TE VULLEN - Culturele benadering: NOG AAN TE VULLEN - Institutionele benadering: NOG AAN TE VULLEN - Politieke benadering: NOG AAN TE VULLEN

Methode van datapresentatie

<p>Opbouw/inhoudstafel rapport</p>	<p>C-rapport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorwoord - Inleiding - Kijken naar besturen en kijken naar de regio - Een strategie op drie sporen - De regionale netwerken kritisch bekeken - Voorstellen voor sterker bestuur in een sterkere regio - Sterk besturen, sterk partnerschap - Epiloog - Bijlagen <p>D-rapport (discussietekst)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inleiding - Domeinen - Doel en werkwijze - Netwerken voor welzijn, gezondheidszorg en sociale economie <ul style="list-style-type: none"> o Vaststelling uit inventaris en interviews o Het macro-niveau: kansen voor regionaal beleid? o "Nulmeting": analyse van de welzijnssector in 1995 o Anno 2010: wat is er sedert 1995 veranderd? o Samenvatting en conclusies - Netwerken voor innovatieve economie en hoger onderwijs <ul style="list-style-type: none"> o Vaststellingen en evoluties in deze netwerken o Samenvattingen en conclusies - Continuering van de regioscreening - Bijlage
<p>Louter samenvattend of ook beleidsvormend door gewenste impact te stipuleren</p>	<p>B-rapport: Louter samenvattend C-rapport: Beleidsvormend met adviezen NOG AAN TE VULLEN D-rapport: Beleidsvormend met adviezen NOG AAN TE VULLEN</p>

Rapport Noorderkempen | Turnhoutse regio

Basiselementen	
Referentie	<p>Informatie geput uit volgende documenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verslag en aanbevelingen 'stadsregio-overleg Turnhout', september 2009 • Verslag en conclusies 'bouwen aan de stadsregio – stadsregioatelier', mei 2010 • Verslag stuurgroep pilootproject 'bouwen aan de stadsregio', juni 2010 • Verslag stuurgroep 'stadsregionale pilootprojecten', oktober 2010 • Powerpointvoorstelling 'de regioscan, een aanzet... Ontmoeting met Gouverneur Cathy Berx', november 2010 • Verslag stuurgroep 'stadsregionale pilootprojecten', maart 2011
Opdrachtgever	Stadsregio Turnhout (4 lokale besturen)
Uitvoerder	<p>Idea consult als procesbegeleider Academische begeleiding door Joris Voets (KU Leuven) Eigenlijke opmaak inventaris door Wout Baert, voormalig coördinator Stadsregio Turnhout</p>
Publicatiejaar	2010
Frequentie van publicatie	Niet van toepassing
Beschikbaarheid	Niet publiek beschikbaar
Onderwerp rapport	
Inhoud regionaal beleid	
Proces/functioneren regionaal beleid	
Impact regionaal beleid	

Finaliteit rapport

<p>Context/aanleiding</p>	<p>De inventaris was slechts een beperkte deelopdracht binnen een groter debat rond de toekomst van de stadsregio: de verdere uitbouw, rol en positie, onder de naam "Bouwen aan de stadsregio".</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zoektocht naar stadsregionale pilootprojecten ⇒ Betekenis Stadsregio Turnhout voor verzorgingsgebied <p>- vraag naar langetermijnvisie op samenwerking in de stadsregio</p> <p>- verhogen van de impact naar centrale besturen en actoren</p> <p>- aantrekken van externe financiële middelen</p> <p>- betere coördinatie tussen de gemeenten</p> <p>- meer competentie bij de beleidsmakers en ambtenaren</p> <p>- verbeteren van dienstverlening aan burgers en ondernemingen in de stadsregio</p> <p>- sterke positie door gemeenschappelijke visie en gemeenschappelijke projecten (strategie); opmaken strategische visies, strategische dossiers benoemen op stadsregionale niveau;...</p> <p>- concrete samenwerking tussen gemeenten</p> <p>- meer soortelijk gewicht ontwikkelen naar centrale overheden</p> <p>- meer efficiëntie door delen van middelen (eigen middelen, maar ook externe expertise)</p> <p>- mee vormgeven/voeden stadsregionale debat in Vlaanderen (pragmatische samenwerking rond dossiers)</p> <p>En binnen dat alles ook "het bepalen van de intermediaire positie" => gebruik regioscreening als instrument (inventaris)</p> <p>Doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integreren van IGS op het stadsregionale niveau en verdere versnippering van intermediaire structuren voorkomen; (rationalisatie, bundeling) - Partnerschappen ontwikkelen en relatie verhelderen t.a.v. andere IGS-structuren (vb. IOK) (=> vaststelling dat op bepaalde beleidsthema's IGS beter op een hoger niveau dan de vier betrokken gemeenten wordt georganiseerd - vb; bedrijventerreinen, afvalverwerking,...) // willen streven naar maximale complementariteit met de 'andere verenigingen' (vb IOK) en waar opportuun verenigingen doen samensmelten
<p>Doelstelling</p>	<p>Verslag september 2009: bepalen intermediaire positie door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integreren van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op het stadsregionale niveau en verdere versnippering van intermediaire structuren voorkomen; - Partnerschappen ontwikkelen en relatie verhelderen t.a.v. andere intergemeentelijke structuren (bv. IOK) <p>Verslag mei 2010: 'De positonering ten aanzien van andere regionale samenwerkingsverbanden kan het best vertrekken vanuit een grondige regioscan, zie recent methodologisch advies van VLABEST' (p.5)</p> <p>Verslag oktober 2010: de regioscreening is nuttig en maakt een duidelijke balans op van het aantal aanwezige samenwerkingsverbanden.</p>

	De PPT van november 2010 maakt duidelijk dat er nood is aan een helicopterview: waar maken stad en gemeenten deel van uit; hoe kunnen we de besluitvorming in de netwerken beter organiseren en opvolgen?; is synergie tussen structuren mogelijk?
Onderzoeksvragen en/of – thema's	
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (geponeerd voor data-analyse)	
Basistheorie/-benadering (geponeerd voor data-analyse) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	
Verwachte impact (geponeerd voor data-analyse)	

Methode van datavergaring

Onderzoekseenheden: definitie, aantal, betrokken partijen, ...	<p>Bij de gebiedsbepaling is vertrokken van de bestaande groep van 12 gemeenten, d.w.z. stadsregio Turnhout uitgebreid met de overige gemeenten in de 'Noorderkempen': Arendonk, Ravels, Lille, Kasterlee, Baarle-Hertog, Rijkevorsel, Hoogestraten en Merksplas.</p> <p>Samenwerkingsverbanden: zowel formele als informele, deelwerkingen worden onderscheiden</p>
Onderzochte variabelen en hun operationalisering	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autonome verbanden vs. Deelwerkingen (slide 8) 2) Type samenwerkingsverbanden (slide 8)<ul style="list-style-type: none"> - Alleen informatie en/of afspraken - Zuiver dienstverlening/actie - Informatie/afspraken/dienstverlening/actie 3) Rechtsvorm (slide 9)<ul style="list-style-type: none"> - Samenwerkingsverband zonder rechtspersoon - Vzw - Dienverlenende vereniging - Projectvereniging - Feitelijke vereniging - Interlokale vereniging - Opdrachthoudende vereniging - NV (sociaal oogmerk) - CV + CVBA - Ander 4) Tijdsevolutie (slide 10)<ul style="list-style-type: none"> - Oprichtingsjaar samenwerkingsverband (1960-heden) 5) Zetel (slide 11)<ul style="list-style-type: none"> - Zetel van het samenwerkingsverband 6) Interorganisatorische vorm (slide 12)<ul style="list-style-type: none"> - Publiek-publiek - Publiek-privaat - Publiek-semi-privaat - Semi-privaat – semi-privaat 7) Indeling in beleidsdomeinen (slide 13):<ul style="list-style-type: none"> - Algemeen - Arbeid, tewerkstelling - Cultuur - Energie - Gezondheidszorg

	<ul style="list-style-type: none"> - Grensoverschrijdende samenwerking - ICT - Jeugd - Milieu - Mobiliteit - Ondernemen - Opleiding, vorming - Ruimtelijke ordening - Sport - Toerisme, recreatie, MICE - Veiligheid - Welzijn - Wonen
Aanpak datavergaring	
(Aandacht voor) representativiteit en validiteit data	
Datavergaring: kritische bedenkingen, succes- en faalfactoren	Slide 6 (PPT) geeft aan dat de inventaris onvolledig is, eerder een aanzet: redelijk volledig voor de stadsregio, maar te beperkt zicht op volledige Noorderkempen. Nood om criteria verder te verfijnen en bijkomende elementen in kaart te brengen.

Methode van data-analyse

<p>Data-analyse per variabele (univariate analyse)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Autonome verbanden vs. Deelwerkingen (slide 8) <ul style="list-style-type: none"> - Absoluut aantal netwerken per vorm 2) Type samenwerkingsverbanden (slide 8) <ul style="list-style-type: none"> - Absoluut aantal netwerken per onderscheiden vorm 3) Rechtsvorm (slide 9) <ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met absoluut aantal netwerken per onderscheiden vorm 4) Tijdsevolutie (slide 10) <ul style="list-style-type: none"> - Historische tijdslijn met oprichting netwerken vanaf 1960 5) Zetel (slide 11) <ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met absoluut aantal netwerken per onderscheiden gemeente 6) Interorganisatorische vorm (slide 12) <ul style="list-style-type: none"> - Taartdiagram met relatief aantal netwerken per vorm 7) Indeling in beleidsdomeinen (slide 13): <ul style="list-style-type: none"> - Overzichtsfiguur met absoluut aantal netwerken per beleidsdomein
<p>Data-analyse per twee of meer variabelen (bi- of multivariate analyse)</p>	<p>Geen multivariate analyse gedaan</p>
<p>Data-analyse en –gebruik ter beantwoording van onderzoeksvragen / behandeling van onderzoeksthema’s</p>	<p>Inhoudelijke vaststellingen (slides 16-19)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stijgend aantal samenwerkingsverbanden (vooral sinds laatste 15 jaar) - Evolutie naar kleinere, meer nabije verbanden (kleiner aantal partners) - Economische dienstverlening streeft naar grotere verbanden (beheer nutsleidingen en riolering, afvalverwerking...) - Beleidsontwikkeling als dienstverlening streeft naar kleinere verbanden (lokaal woonbeleid, mobiliteit, cultuur, erfgoed, archeologie, sociale economie...) - Politie, brandweer: federaal niveau “betonneert” - Weinig samenvallende samenwerkingsverbanden of netwerken <ul style="list-style-type: none"> o Netwerken/verbanden met brede opdracht bieden onderdak aan heel wat deelwerkingen (Stadsregio, RESOC, IOK, Welzijnzorg Kempen) - Gebiedsindeling <ul style="list-style-type: none"> o Soms onlogisch en opgedrongen (vb. toerisme)

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niet gebiedsdekkend (vb. regionaal landschap) - Concurrentie tussen en geldingsdrang van samenwerkingsverbanden en overheidsniveaus (vooral op 'jonge' beleidsthema's) - Overlegtafels en dossiers met overlap <ul style="list-style-type: none"> ○ Minder hinder en omleidingen (politiezone, stadsregio) ○ Trage wegen => milieu, mobiliteit of toerisme? - Gebiedsgerichte werking provincie niet echt aanwezig
Benchmarking regio-resultaten	Geen benchmarking
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (tijdens of na data-analyse sterk(-er) verondersteld of aangetoond)	
Basistheorie/-benadering (tijdens of na data-analyse gehanteerd) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	<ul style="list-style-type: none"> - Rationele benadering ?? - Culturele benadering ?? - Institutionele benadering ?? - Politieke benadering ??
Methode van datapresentatie	
Opbouw/inhoudstafel rapport	
Louter samenvattend of ook beleidsvormend door gewenste impact te stipuleren	Voorlopig eerder samenvattend, maar wel als voorbereiding op regioscreening ikv interne staats hervorming en om debat in de streek alvast te voeden & te objectiveren

Rapport Westhoek

Basiselementen	
Referentie	<p>Wegens nog lopende:</p> <p>Informatie geput documenten beschikbaar op http://www.westhoekoverleg.be/nl/themas/bestuurskracht/</p> <p>+ eigen informatie over het proces:</p>
Opdrachtgever	Feitelijk door Westhoekoverleg (18 gemeenten), formele opdracht via WVI
Uitvoerder	<p>Netwerkmapping past in ruimere opdracht voor 'bestuurlijke strategie westhoek', gegund aan KU Leuven (geografie & Instituut voor de Overheid)</p> <p>Onderdeel netwerkmapping:</p> <p>Begeleiding & debat door opdrachthouder, mapping zelf door coördinator Westhoekoverleg (met betrokkenheid van andere streekexperts, al dan niet sectoraal)</p>
Publicatiejaar	Niet van toepassing, voorzien 2011
Frequentie van publicatie	Niet van toepassing
Beschikbaarheid	Niet publiek beschikbaar (nog lopend)
Onderwerp rapport	
Inhoud regionaal beleid	Niet van toepassing (nog lopend)
Proces/functioneren regionaal beleid	Niet van toepassing (nog lopend)
Impact regionaal beleid	Niet van toepassing (nog lopend)

Finaliteit rapport

Context/aanleiding	De inventaris is een onderdeel van een bredere oefening om een bestuurlijke strategie voor de Westhoek uit te werken. Het gaat ook over de politiek-bestuurlijke uitdagingen en keuzes in, door en voor de streek, zowel met oog op lokale als streekniveau. De netwerkverbanden in de streek zijn daar een aspect/onderdeel van.
Doelstelling	Netwerkmapping geeft input voor vraagstuk over hoe zich bovenlokaal/op streekniveau (beter) te organiseren. Achterliggend speelt bij lokale besturen ook het gevoel dat ze op dit veld onvoldoende greep hebben Het is tegelijkertijd ook een voorbereiding op de regioscreening die ikv de interne staats hervorming zal uitgevoerd worden
Onderzoeksvragen en/of –thema’s	Tav netwerkmapping (niet als dusdanig geëxpliciteerd): Wat is de opmaak van de streek in termen van netwerken?
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (geponeerd voor data-analyse)	
Basistheorie/-benadering (geponeerd voor data-analyse) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	
Verwachte impact (geponeerd voor data-analyse)	

Methode van datavergaring

<p>Onderzoekseenheden: definitie, aantal, betrokken partijen, ...</p>	<p>Bij de gebiedsbepaling is vertrokken van de bestaande groep van 18 Westhoekgemeenten</p> <p>Samenwerkingsverbanden: zowel formele als informele, deelwerkingen worden onderscheiden (cfr. schema stadsregio Turnhout)</p>
<p>Onderzochte variabelen en hun operationalisering</p>	<p>De Westhoek is vertrokken van het schema van de stadsregio Turnhout</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beleidsdomein (+ aantal per domein): <ul style="list-style-type: none"> - Algemeen-Generiek; - Cultuur; - Energie; - Gezondheidszorg; - Grensoverschrijdend; - ICT; - Jeugd; - Milieu; - Mobiliteit; - Noord-Zuid; - Ondernemen; - Opleiding & Vorming; - Ruimtelijke Ordening; - Arbeidsmarkt & Sociale Tewerkstelling; - Sport; - Toerisme & Recreatie; - Veiligheid; - Welzijn; - Wonen; 2. Deelwerking van ander verband? <ul style="list-style-type: none"> - Nee/Ja (nl. van samenwerkingsverband X) 3. Type samenwerkingsverband: <ul style="list-style-type: none"> - Informatie - Ontwikkeling (afspraken) - Dienstverlenend (uitvoerend) - Actie (impact op beleid) 4. Aard/type: <ul style="list-style-type: none"> - publiek-publiek (bv. Louter gemeenten) - publiek-privaat (bv. Innovatienetwerk tss provincie, gemeente & aantal bedrijven) – Evt te verfijnen/ aan te vullen met - publiek-semiprivat (bv. Ocmw & private zorgverstreker) - semiprivat-semiprivat (bv. Welzijnsvoorzieningen onderling) 5. Juridische vorm: <ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingsverband zonder rechtspersoon - vzw - dienstverlenende vereniging - projectvereniging - feitelijke vereniging

	<ul style="list-style-type: none"> - interlokale vereniging - opdrachthoudende vereniging - nv (sociaal oogmerk) - cv + cvba - andere <p>6. Bestuur/inhoudelijke partners:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe gestructureerd/samengesteld: bv. RvB 4 gemeente- & OCMW-besturen. Gemeenten: 2/2, OCMW 1/1 (meerderheid/oppositie) <p>7. Financieel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omvang jaarlijks budget? - Wie betaalt structuur? Bv. Gemeente 20%, provincie 80%, bv. Gemeente 1 euro/inwoner, enz. <p>8. Kader/erkenning: Bv. Kader: Vlaanderen (Decreet IGS)</p> <p>9. Initiatiefnemer(s)/oprichter(s): Bv. Gemeenten X en Y, of provincie, of Vlaamse overheid, ...</p> <p>10. Jaar van oprichting: Bv. 1995</p> <p>11. Welke gemeenten betrokken/werkingsgebied:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overzicht van alle Westhoekgemeenten en via aankruisen aangeven welke deel uitmaken. - Optie is om zoals in Mid-West-Vlaanderen ook te kijken naar gemeenten buiten de Westhoek zelf die onderdeel vormen van in (delen van) de Westhoek opererende verbanden - Arrondissement: Past het werkingsgebied/samenstelling van het verband precies met een arrondissement – zo ja, welk? <p>12. Werkingsgebied – aantal gemeenten</p> <p>13. Zetel van het verband</p> <p>14. Personeel</p> <ul style="list-style-type: none"> - aantal hoofden - aantal voltijds equivalenten
Aanpak datavergaring	<p>Invulling van dit format in excel-bestand door coördinator Westhoekoverleg: eigen parate kennis</p> <p>Gecontroleerd & aangevuld door andere (al dan niet sectorale) streekexperts</p>
(Aandacht voor) representativiteit en validiteit data	Vertrouwen op eigen expertise & check door andere streekexperts
Datavergaring: kritische bedenkingen, succes- en faalfactoren	Inventarisatie zal vermoedelijk niet compleet zijn (niet alle data beschikbaar) en sommige antwoordcategorieën (bv. type netwerk) zijn moeilijk objectiveerbaar

	KSF is de tijd nodig om dit in te vullen & goede netwerking om snel anderen aan te kunnen spreken die over bepaalde info beschikken
Methode van data-analyse	
Data-analyse per variabele (univariate analyse)	Nog niet gebeurd, maar vermoedelijk analoog aan rapportage stadsregio turnhout (bv. over deelverbanden) en MWV & ZWV in termen van koppeling aan GIS om info op kaart te kunnen presenteren.
Data-analyse per twee of meer variabelen (bi- of multivariate analyse)	Geen multivariate analyse voorzien
Data-analyse en –gebruik ter beantwoording van onderzoeksvragen / behandeling van onderzoeksthema's	Nog niet gebeurd, maar vermoedelijk gelijklopende inzichten als in andere regio's & ook deels gelijkaardig debat (overlap, rationalisering, ...)
Benchmarking regio-resultaten	Voorlopig nog geen benchmarking voorzien, maar is een optie
Hypothesen / oorzaak-gevolg relaties (tijdens of na data-analyse sterk(er) verondersteld of aangetoond)	
Basistheorie/-benadering (tijdens of na data-analyse gehanteerd) (cfr. deductieve benaderingen zoals onderscheiden door V. Bekkers)	??
Methode van data-presentatie	
Opbouw/inhoudstafel rapport	Nog niet gebeurd
Louter samenvattend of ook beleidsvormend door gewenste impact te stipuleren	Nog niet gebeurd – wel voorzien om niet alleen beschrijvend gerapporteerd te worden, maar gekoppeld te worden aan debat over hoe streek zich beter kan organiseren.

C. PROCESANALYSE

	MEETJESLAND	MIDDEN-WEST-VLAANDEREN	ZUID-WEST-VLAANDEREN	TURNHOUT	WESTHOEK	
Onderzoeksopzet						
<i>Oprichtgever</i>	Initiatiefnemer	13 Meetjeslandse lokale besturen, Streekplatform+ Meetjesland	1. Midwestoverleg van de Burgemeester Midden-West-Vlaanderen 2. West-Vlaamse Intercommunale (wvi)	Raad van Bestuur van de Intercommunale Leiedal	Stadsregio Turnhout	Westhoekoverleg, in samenwerking met wvi, de provincie West-Vlaanderen, RESOC Westhoek en Leader
	Actoren (politiek, ambtelijk, maatschappelijk, semi-privaat)	Politiek	1. Politiek 2. Ambtelijk	Politiek, afgevaardigden (schepenen en gemeenteraadsleden) van de aangesloten lokale besturen en de provincie West-Vlaanderen+ algemeen directeur Leiedal	Politiek	Politiek Ambtelijk
	Rol in regionale verhaal	Uitvoerend	Sturend	Sturend	Uitvoerend	Sturend
<i>Context/ aanleiding</i>	Vraag tot bijkomende financiering van regionale organisaties aan Meetjeslandse besturen begin 2007 (p. 2)	Vraag om de eerste lijnen uit te tekenen voor een debat over de toekomstige ontwikkelingen van en in de regio (p. 3)	50-jarig bestaan Intercommunale Leiedal	Toekomstdebat / proces "bouwen aan de stadsregio"	Begeleidingsproces 'bestuurlijke strategie Westhoek' – op zoek naar hernieuwde streekdynamiek	
<i>Duurtijd proces</i>	Start – einde proces Eerste fase: Januari 2008 – november 2008 = 11 maand Vervolgtraject: februari 2009 – augustus 2009 = 7 maand	Januari 2010 – Mei 2010 = 5 maand 18 weken	Oktober 2009 – december 2010 = 15 maand	September 2009 (bij benadering) - heden (lopend) = 20 maand	Voorjaar 2010 – heden (lopend) = 12 maand	

Begeleiding en terugkoppeling

Begeleiding en terugkoppeling						
Stuurgroep	<p>Samenstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actoren: Politiek – ambtelijk – maatschappelijk – semi-privaat? 	<p>Initiële werkgroep</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overleg met ‘de lokale besturen’ en ‘de regionale arrangementen’. - Diverse experten en ervaringsdeskundigen: <ul style="list-style-type: none"> - Prof. AiméHeene (uGent) - Mark Suykens (VVSG) - Joris Voets (KU Leuven) - DieterBruneel (HoGent) - Bart Wuyts (SPK Kempen) - Filip Boury (Regiowerking Westhoek) - Jan Sabbe (Leiedal) - Bart Van Herck (directeur streekplatform+) <p>Vervolgwerkgroep</p>	<p>10 leden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 academici - 1 politicus (burgemeester centrumstad) - 4 secretarissen (centrumstad, grote stad, twee kleinere gemeenten) - 2 vanuit wvi - 1 ambtelijke vertegenwoordiger 	39 actoren	<p>Stuurgroep pilootproject:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coördinator stadsregio - Schepen Vosselaar en Oud-Turnhout - Secretaris Oud-Turnhout en Beerse - Burgemeester Beerse - IDEA Consult (opdrachthouder) - ABVV/VIA - ACV/VIA - 2 Vlaams Parlementsleden - De Ark - Turnhout 2012 - Heilig Grafinstituut - Tritel - VKW 	<p>Technische stuurgroep (TS):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coördinator Westhoekoverleg - RESOC Westhoek - Gebiedswerking, provincie West-Vlaanderen) - WVI - Burgemeester Houthulst - Burgemeester Poperinge - Onderzoekers (opdrachthouders) <p>Politieke stuurgroep (PS; gelijkaardig als technische, maar met meer politici):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coördinator Westhoekoverleg - RESOC Westhoek - Gebiedswerking provincie West-Vlaanderen) - WVI - Dagelijks bestuur van Westhoekoverleg: Houthulst, Poperinge, Heuvelland, Kortemark, De Panne - Streekparlementair - Jeugd in de Westhoek - Onderzoekers (opdrachthouders)
	- Niveaus	Lokaal Bovenlokaal (regionaal)	Lokaal Bovenlokaal		Lokaal Bovenlokaal Vlaams	Lokaal Bovenlokaal Vlaams
	- Rol in regionale verhaal?	Uitvoerend	Uitvoerend Sturend		Uitvoerend Sturend	Uitvoerend Sturend
	- Intern – extern (deel van onderzoeksfocus?)	Beide	Beide	Beide	Beide	Beide

- Wijze van aanstelling? (vrijwillig aangeduid)	Vrijwillig (op uitnodiging van streekplatform als coördinerende actor)	Vrijwillig (op uitnodiging van Midwestoverleg als coördinerende actor)		Vrijwillig (op uitnodiging van stadsregio Turnhout als coördinerende actor)	Vrijwillig (op uitnodiging van Westhoekoverleg als coördinerende actor)
- Wisselende samenstelling?	?	Na afronding stuurgroep werd Bart Marichal (diensthoofd welzijn Roeselare) vervangen door de coördinator stedenbeleid stad Roeselare (Bart De Witte).	Neen	?	Ja, opgelet: samenstelling nog onderhevig aan wijzigingen (bv. jeugd in de westhoek, bv. bevoorrechte getuigen)
Frequentie van samenkomst	Initiële werkgroep 4x 0,4x per maand - 08/01/2008 - 06/03/2008 - 18/04/2008 - 29/08/2008 Vervolgwerkgroep 4x 0,6x per maand - 17/02/2009 - 24/03/2009 - 16/06/2009 - 13/10/2009	5x 1x per maand - 07/01/2010 - 26/01/2010 - 01/03/2010 - 03/05/2010 - 07/06/2010	11x 0,7x per maand - 19/10/2009 - 17/11/2009 - 16/12/2009 - 18/01/2010 - 01/03/2010 - 25/03/2010 - 28/04/2010 - 14/07/2010 - 21/09/2010 - 18/10/2010 - 29/10/2010	Voor zover geweten: 3x 0,15x per maand - 14/06/2010 - 05/10/2010 - 07/03/2011)	5x 0,4x per maand PS: - 5/11/2010 TS: - 23/8/2010 - 20/9/2010 - 1/12/2010 - 27/1/2011 + bilaterale contacten tussen opdrachtgever & opdrachthouder + diverse presentaties bij stakeholders (bv. OCMW-voorzitters, burgemeestersoverleg, gemeentesecretarissen)
Agenda van samenkomst	Initiële werkgroep: - 8/01: bepalen van onderzoeksvragen en werkwijze (=> startnota) - 6/03: benchmarking met Kempen, Westhoek en regio Kortrijk - 18/04: Regionaal overleg m.b.t. onderzoeksvragen (=> discussienota) - 29/08: slotconferentie (=> eindrapport)	- Scherpstellen onderzoekszet - Werkvergadering: vastleggen timing onderzoek en te ondernemen stappen - Werkvergadering: aanvullingen en nuttige contacten aanreiken in functie van vervolledigen inventaris; bespreking eerste resultaten inventaris; vastleggen verdere planning en bespreking van de 3 pistes - Voorstelling voorlopig	- Startnota - De focus van het project - Discussie adhv procesnota - Insteken en opmerkingen vanuit voorbije bijeenkomsten - Bestuurlijke SWOT van de streek - Inventaris samenwerkingsverbanden en Goesting in de regio - Democratische participatie - Discussie adhv de halfweg-synthese - Discussie adhv de synthesesetkast versie 6/09	Voor zover geweten: - Situering van het overleg, bespreking stadsregio-overleg en stadsregioatelier - Regioscan/regioscreening: discussie - Voorstel pilootproject	- 23/8/2010: opstartvergadering: verwachtingen, opzet, timing, aansturing - 20/9/2010: eerste resultaten sociaal-geografische analyse + stavaza netwerkmapping - 5/11/2010: politici informeren over eerste resultaten sociaal-geografische analyse + aanpak proces bestuurlijke strategie - 1/12/2010: update sociaal-geografische analyse =

		<ul style="list-style-type: none"> - rapport definitief - Voorstelling rapport (Vergadering presentatieronde 24/11/2010) i.f.v. - 	<ul style="list-style-type: none"> - Discussie adhv de synthesesetkst versie 15/10 - Conclaf: laatste aanvullingen en wijzigingen aan de eindtekst 		<ul style="list-style-type: none"> - concretisering aanpak proces bestuurlijke strategie (formule, actoren, focus, ...) - 27/1/2011: verslaggeving ontwerp eindrapport sociaal-geografische analyse van de westhoek ('fase 1') + bespreking verdere concretisering proces bestuurlijke strategie ('fase 2')
Taken, bevoegdheden, verantwoordelijken (geëxpliciteerd?)	?	Aanduiden van contactpersonen en te interviewen mandatarissen (focusgroep-gesprekken)			Bewaken op hoofdlijnen van proces & inhoudelijke feedback op (tussentijdse) resultaten & bepalen deelnemers tafelgesprekken
Rol in proces	Opdrachtbewaking Bewaking en bijsturen onderzoeksproces en – agenda Informatie verzamelen Beoordelen tussentijdse resultaten / klankbord Vorbereidende taak Uitvoerende taak	Opdrachtbewaking Bewaking en bijsturen onderzoeksproces en – agenda Informatie verzamelen Beoordelen tussentijdse resultaten / klankbord Vorbereidende taak Uitvoerende taak			Opdrachtbewaking Bewaking en bijsturen onderzoeksproces en – agenda Informatie verzamelen Beoordelen tussentijdse resultaten / klankbord Vorbereidende taak Uitvoerende taak
Relatie ten opzichte van projectverantwoordelijke (sturend/delegerend of ondersteunend)	Sturend Ondersteunend	Sturend Ondersteunend		Sturend Ondersteunend	Sturend Ondersteunend
Wijze van rapportering aan de stuurgroep	Via werkteksten, presentaties & verslagen			Via nota's of presentaties + verslagen	Via nota's of presentaties + verslagen

Terugkoppeling onderzoeksresultaten	<p>Naar opdrachtgever of andere betrokken instanties</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Synthesemoment 18/04/2008 in Lovendem - Slotconferentie 29/08/2008 in Landegem 	<p>Naast presentaties aan stuurgroep:</p> <p>Voorstelling onderzoeksresultaten aan Midwestoverleg van de Burgemeesters, met aanwezigheid van algemeen directeur wvi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 27/04/2010 - 25/05/2010 (aanwezigheid minister Bourgeois) 	<p>Terugkoppeling met:</p> <p>Conferentie van burgemeesters:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 22 januari 2010 - 7 mei 2010 - 10 september 2010 - 5 november 2010 <p>Raad van Bestuur RESOC:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 januari 2010 - 18 juni 2010 - 18 oktober 2010 - 19 november 2010 <p>Raad van Bestuur Leiedal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 22 januari 2010 - 7 mei 2010 - 10 september 2010 - 22 oktober 2010 - 5 november 2010 <p>Raad van Bestuur Welzijnsconsortium:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 27 mei 2010 <p>Politieke partijen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 27 september 2010: Sp.a mandatarissen Regio Kortrijk - 13 oktober 2010: CD&V mandatarissen Regio Kortrijk - 23 november 2010: Groen! Kortrijk-Roeselare-Tielt - 15 december 2010: Open VLD Regiobestuur Kortrijk <p>Gemeenteraad Kuurne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 23 november 2010 	<p>Checken met coördinator Stadsregio</p>	<p>Naast presentaties aan TS & PS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1/ Conferentie van Burgemeesters 21/01/11 2/ Het overleg OCMW voorzitters Westhoek 07/03/11 3/ Eindrapport sociaal-geografische analyse 15/03/11 – online ter beschikking 4/ Overleg gemeentesecretarissen Westhoek 25/03/11
-------------------------------------	--	---	--	--	---	---

<i>Bekendmaking</i>	Werving, publiciteit rond project (voor, tijdens en na proces)	Tijdens, na: http://www.meetjesland.be/Streekplatform/Meetjesland_2020.htm	Tijdens: - uitnodigingen voor interventies via mailverkeer Na: - breed verspreide uitnodiging voor publieke voorstelling - brief van voorzitter Midwestoverleg naar de betrokken lokale besturen	Voor, tijdens, na: - Oprichting mini-site onder de Leiedal koepel, www.sterkeregio.be , waarop alle discussieteksten, verslagen, onderzoeksagenda... terug te vinden zijn. Tijdens: - Uitnodigingen voor interventies via briefwisseling	Tot op heden: beperkt, vooral communicatie met 'professionelen' (beleidsmakers, ambtenaren, andere organisaties)	Tijdens, na: http://www.westhoekoverleg.be/nl/themas/bestuurskracht/
	Uitvoering, implementatie					
<i>Uitvoerder project</i>	Functie	Prof. Aimé Heene Bart Van Herck (directeur Streekplatform) als secretaris proces	Hoogleraar Bestuurskunde, onderzoeksmedewerker aan Hogeschool Gent - Faculteit Handelswetenschappen en bestuurskunde	1. Hoogleraar Bestuurskunde 2. Medewerkers Intercommunale Leiedal (projectteam)	1. Idea Consult + academisch expert 2. Coördinator Stadsregio	Dieter Hoet (coördinator Westhoekoverleg) Dr. Joris Voets (Instituut voor de Overheid – KU Leuven) Prof. Dr. Maarten Loopmans (Instituut voor Sociale en Economische Geografie – KU Leuven)
	Intern – extern	Extern – academisch Intern	Extern – academisch	1. Extern – academisch 2. Intern	1. Extern – consultancy + academisch 2. Intern	1. Intern 2. Extern – academisch
	Omschrijving opdracht	<u>Opdracht Prof. Heene:</u> Onafhankelijk deskundige (begeleiding reflectie)	<u>Opdracht Prof. Dr. De Rynck:</u>	<u>Opdracht Prof. Dr. De Rynck</u>	<u>Opdracht Prof. Dr. De Rynck</u>	<u>Opdracht IdeaConsult:</u> Inhoudelijke en procesmatige begeleiding van oefening met oog op verdere ontwikkeling stadsregio & mogelijke stadsregionale pilootprojecten

					Opdracht Dr. Voets: De organisatie van een wetenschappelijk onderbouwd debat in de regio.
<i>Interventies</i>	Klankbordgroep, focusgroep, gesprekken en interviews... - Actoren - Frequentie - Vraagstelling, doel - Effect interventies	GESPREKKEN EN INTERVIEWS			
		In de loop van het werkproces van de vervolgwergroep werd een verdere bevraging georganiseerd van de 12 gemeenten en m.n. gepeild naar hun concrete wil tot meer samenwerking: middels praktische enquête, gericht op leden van CBS en secretaris en ontvanger; gevolgd door een bezoek en kort debat aan de diverse colleges	<ul style="list-style-type: none"> • Brigitte Smessaert, coördinator RESOC; • Chris Demeulemeester, secretaris RESOC, gemeente Wingene; • Dirk Loosveldt, OCMW Roeselare • Dirk Verbeke, secretaris Tielt; • Ellen Coghe, Werkwinkel Roeselare; • Eddy Demeersseman, Comenes; • Peter Fontaine, Stedelijk Ziekenhuis Roeselare; • Bruno Tricot, Gebiedswerking Provincie West-Vlaanderen; • GinoDehullu, Cultuur Roeselare; • Gudrun Dupont, beleidsmedewerker Tielt; • Hanne Van Raes, Beleidsmedewerker Regionale Welzijnsraad; • Hilde Vens, Voorzitter RWR, directeur CAW Midden-West-Vlaanderen; • Nick Demets, Toerisme Roeselare; • StefaanLombaert, Gebiedswerker welzijn; • Tine Langedock, Departement vrijetijd, cultuur en onderwijs Roeselare • Voorbereidend gesprek met secretarissen die lid zijn van 	<ul style="list-style-type: none"> • AZ Groeninge: Jan Deleu en Koen Balcaen (welzijn) • Welzijnsconsortium: André Desmet, Ann-Sophie Maes, Inge Vervaecke, Virginie Carlassara • OCMW Kortrijk: FranceskaVerhenne, Philippe Awouters, Piet Lareu, Nele Hofman, Philippe Dhaene • Kanaal127: Rik Desmet • Sinergie: Ward Saver, Alan Veys • SEL: DarlineVandaele, Julie Descancq • LOGO: Nadine De Smedt, Wim Depuydt, StefanieVanhoutte, Annelies Huysentruyt • Het overleg van de OCMW-voorzitters en -secretarissen (drie plenaire overlegmomenten) • RESOC Chris Lecluyse • HOWEST (Lode Degeyter en Piet Grymonprez) • Debat 'Economisch leiderschap' • Intern gesprek met Voka (Veerle De Mey, PatriceBaekeroot, Marijke Bouciqué) • Debat met Voka Lokale Raad Regio Kortrijk • Cultuuroverleg Regio Kortrijk (diverse gesprekken) 	In eerste instantie via stuurgroep, Daarnaast in functie van de pilootprojecten met o.m. bevoegde kabinetten & administraties

		<p>de stuurgroep (Roeselare, Wingene, Izegem)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereidend gesprek met secretarissen van de 'kleine' gemeenten (Ruisselede, Oostrozebeke, Staden, Pittem) • Voorbereidend gesprek met secretaris van stad Tielt 	<ul style="list-style-type: none"> • Buda Kunstencentrum • Kerngroep van politici teneinde politiek draagvlak te verwerven 		
GROEPSDEBATTEN: focusgroep, klankbordgroep...					
		<p>Focusgroepen Piste A: Drie gesprekken met de drie regionale organisaties, telkens van een drietal uren en ingeleid door een presentatie van de onderzoekers</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19/04/2010 RESOC - 22/04/2010 Gebiedswerking - 23/04/2010 Regionale Welzijnsraad <p>Doel: Verzamelen reacties en inzichten, discussie rond mogelijke pistes of scenario's ivm de optimalisering van de bestuurlijke organisatie van de regio (meer strategisch handelen, verhoogde efficiëntie, meer transparantie, ...)</p> <p>Vraagstelling: 1. Wat zijn de sterke en de zwakke kanten van de huidige organisatie van de regio op bestuurlijk vlak (gemeenten, intergemeentelijke samenwerking, publiek-private samenwerking, rol van de provincie, rol van de Vlaamse overheid)?</p>	<p>Klankbordgroepen Brede samenstelling Opkomst varieerde tussen 40 en 120 aanwezigen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 21/12/2009 - 03/05/2010 - 06/09/2010 - 26/10/2010 <p>Agenda: Voortgang van het project presenteren, en hierover insteken en reacties verzamelen.</p>	<p>Twee 'reflectiegroepen'; vertrokken vanuit de bestaande situatie, waar de vier lokale besturen van de Stadsregio Turnhout met elkaar overleg pleegden en waarbij de beslissingen aan de individuele gemeenteraden worden voorgelegd. Proces is exclusief bottom-up.</p> <p>Uitgevoerd door Idea Consult (procesbegeleider)</p> <p>Complementair met het stadsregio-overleg werd ook inbreng gevraagd aan een (beperkt) aantal private vertegenwoordigers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bart Wuyts (Strategische projectorganisatie Kempen) - Karl Van den Broeck (hoofdredacteur Knack) 	<p>Voorlopig via PS & TS alsook eerder vermelde bijeenkomsten met stakeholders. Voorzien in 2011: Reeks van tafels met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokale politici - Lokale ambtenaren - Middenveld - Streekactoren <p>Doel: informeren maar vooral debatteren over verdere ontwikkeling westhoek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbeteringen op gemeentelijk niveau - verbetering op streekniveau (al dan niet gediversifieerd binnen de streek) <p>Gericht op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bereikbaarheid & toegankelijkheid van dienstverlening (minimale dienstverlening-) - Beheer van vitale functies (bv. openbare werken) - Professionaliteit – personeelscapaciteit (bv. ruimtelijke ordening) - Netwerkkapaciteit (intern-extern)

		<p>2. Wat zijn de voornaamste ontwikkelingen in de regio die op de bestuurlijke organisatie afkomen en waartoe deze niet of niet goed genoeg is toegerust?</p> <p>3. Op welke manier zouden de programma's en projecten van deze drie werkingen eventueel kunnen versterkt worden of innovatiever gemaakt worden? Wat is hierbij de rol van de provincie, cq van de Vlaamse overheid?</p>			
		<p>Focusgroep 1: RESOC</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chris De Meulemeester (Secretaris RESOC, Wingene) - Hendrik Verkest (Voorzitter RESOC, burgemeester Wingene – CD&V) - Mark Demaeght (Ondervoorzitter RESOC, voorzitter SERR, ACV) - Patrick Van Gheluwe (Ondervoorzitter RESOC, Provincie West-Vlaanderen) - Jos Claey (Ondervoorzitter RESOC/SERR, VOKA, Westvlees) - Patrick Derck (Unizo) - Marc Boone (ABVV) - Brigitte Smessaert (RESOC/SERR coördinator) 	<p>Klankbordforum 1:</p> <p>Debatopener: het wordt duidelijk dat het proces heel open en breed zal gevoerd worden. Met de deelnemers wordt naar een verduidelijking van begrippen gezocht (hoe breed kijken we naar netwerken, bestuur, democratie, ...). Een eerste reeks opmerkelijke uitspraken en vragen geeft reeds richting en inhoud aan vervolggelassenprekken.</p>	<p>Stadsregio-overleg met de Colleges van Burgemeester en Schepenen</p> <p>26/09/2009: verdieping in een aantal strategische onderwerpen – still in progress</p> <p>2 aanleidingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intern: 10 jarig bestaan stadsregio: de vraag naar een langetermijnvisie op de samenwerking en in het verlengde daarvan de vraag naar de toekomstige domeinen van samenwerking en de gepaste juridische vorm; 2. Extern: het stadsregionale debat in Vlaanderen dat de stadsregio van onderuit wil voeden. 	In ontwikkeling
		<p>Focusgroep 2: Gebiedswerking van de Provincie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruno Tricot (Coördinator) - Pieter Santens (Gebiedswerker) - StefaanLombaert (Gebiedswerker) 	<p>Klankbordforum 2:</p> <p>Discussies in werkwinkels</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Goesting in de regio: over maatschappelijk ondernemen in de regio 2. Gemeente & OCMW: naar een productieve samenwerking 	<p>Stadsregioatelier met de managementteams</p> <p>25/05/2010</p> <p>Toetsing kernelementen: rol en positieve van de stadsregio</p>	In ontwikkeling

		<ul style="list-style-type: none"> - Rik Samyn (Provincie) - Pieter Bekaert (Gebiedswerker) - Koen Vankeirsebilck (Gebiedswerker) 	<p>tussen beide</p> <p>3. Intergemeentelijke samenwerking: succesvolle vormen en onontgonnen mogelijkheden</p> <p>4. Ons project en de interne staatshervorming in en van Vlaanderen</p> <p>5. De SWOT van de streek: klopt het beeld dat deze sterkte-zwakke analyse van onze regio ophangt?</p>		
		<p>Focusgroep 3: Regionale welzijnsraad Midden-West-Vlaanderen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Johan Vandamme (beleidsmedewerker ACW Wonen, basisdienstverlening) - extern - Regine Moreel (Mivalti Tielt; begeleidingscentrum gehandicapten) - Dirk Sansen (Samenlevingsopbouw) - Ann van Wanzele (SEL Midden-West-Vlaanderen) - extern - Bart Marichal (Welzijnsdienst Roeselare) - Hilde Vens (voorzitter RWR, CAW Midden-West-Vlaanderen) - Hanne Van Raes (beleidsmedewerker RWR) - Wouter Depickere (sociale dienst OCMW Izegem) - extern - Guy Moerman (CBJ) - extern 	<p>Klankbordforum 3:</p> <p>Interactief paneldebat over drie thema's en de omslag naar voorstellen hierover:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inspelen op veranderingen in het middenveld: het capteren en inzetten van goesting in de regio 2. De samenwerkingsverbanden beoordeeld: de regio kan zich best zelf evalueren 3. De rol van de overheid en de organisatie van de overheid: Sterke gemeenten, noodzaak voor een sterke regio 		In ontwikkeling
		<p>Focusgroep piste B: Federatie van de Secretarissen Midden-West-Vlaanderen</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20/04/2010 	<p>Klankbordforum 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presentatie van de analyse en van de ontwerpvoorstellen voor een sterkere regio - Discussie in werkwinkels: hoe 		In ontwikkeling

		Thema's: - Problematiek controle en verantwoordeling - Onderbenutte mogelijkheden intrabestuurlijke en interbestuurlijke samenwerking - Intragemeentelijke samenwerking - Scenario-ontwikkeling	kijkt u naar het potentieel van de voorgestelde organisatievormen? Inbreng werd meegenomen in proces, in de opbouw van de synthesesnota en de concrete voorstellen		
PUBLIEKE VOORSTELLING ONDERZOEKSRESULTATEN					
	Slotconferentie 29/8/2008 te Landegem	Publieksmoment voorstelling studie: 23/10/2010	Colloquium 7 december 2010 Enmalig www.sterkeregio.be	(Nog) geen publieke voorstelling resultaten (checken met coördinator stadsregio)	Publiek moment voorzien in najaar 2011
<i>Effect</i>	Reacties tijdens het proces, effect van de interventies	- Zeer gewaardeerde kennisopbouw & debat over regio - Gedeeld besef dat regio een zekere hertekening nodig heeft - Effect van de interventies: denkoefening voor streekintercommunale (maar gestrand in uitvoering) & eigen oefening streekorganisaties om te rationaliseren/optimaliseren (resultaten hiervan moeten nog blijken) - Meetjesland ruimer op de kaart gezet in politiek-bestuurlijke kringen: 'regiomarketing'	Zie verslag 'presentatieronde doorheen de regio Midden-West-Vlaanderen', An Decorte	Gemengd beeld: - waardering voor kennisopbouw & inzicht - bezorgdheid voor mogelijke verandering op vlak van regionale samenwerking (cfr. interne staatshervorming) - Effect van de interventies: mondelinge steun voor pilootprojecten	Tot dusver: - waardering voor geactualiseerde streekfoto - geprikkeld door vraagstuk 'wat als gemeenschappelijke thema's & wat als verschillende thema's binnen de streek' - bezorgdheid voor mogelijke verandering op vlak van regionale samenwerking (cfr. interne staatshervorming) - effect van de interventies: nog niet te bepalen
<i>Gebruikte benaderingen</i>	Rationele benadering Met welk hervormingsdoel in functie van doelmatigheid en democratische controle wordt aan de				

regioscreening gewerkt?					
<u>Culturele benadering</u> Welke streefbeelden in het denken over de regio zijn stimulerend geweest voor het proces?					
<u>Politieke benadering</u> In welke mate bepaalt het spel van de stakeholders welke acties of prioriteiten vorm of net geen vorm krijgen?					
<u>Institutionele benadering</u> Welke praktijken en historisch gegroeide patronen in de regio bepalen de aard, de richting en de ambities van het proces					
Na de onderzoeksfase:					
<i>Overzicht rapporten en nota's</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Halfwegrapport, 'Meetjesland 2020, een plan met toekomst', juli 2006 - Eindrapport 'Samen sterk', augustus 2008 - Jaarverslag 'regionale organisaties 2008', mei 2009 	<ul style="list-style-type: none"> - Inventaris samenwerkingsverbanden Midden-West-Vlaanderen, maart 2010 - Vergelijkende nota samenwerkingsverbanden Midden-en Zuid-West-Vlaanderen, april 2010 - Eindrapport 'sterkere netwerking, sterkere regio', mei 2010 	<ul style="list-style-type: none"> - Procesnota Stuurgroep en Klankbordgroep, december 2009 - Inventaris regionale samenwerkingsverbanden Zuid-West-Vlaanderen, maart 2010 - Nota 'Fusies in regio Kortrijk', Koenraad De Ceuninck, februari 2010 - Nota 'Goesting in de regio', maart 2010 - Rapport 'Ruimte voor de regio', juni 2010 - Rapport Netwerken voor welzijn, november 2010 	<ul style="list-style-type: none"> - Verslag en aanbevelingen 'stadsregio-overleg', september 2009 - Verslag en conclusies 'Bouwen aan de stadsregio – stadsregioatelier', mei 2010 - Verslag stuurgroep 'bouwen aan de stadsregio', juni 2010 - Verslag stuurgroep 'stadsregionale pilootprojecten', oktober 2010 - Powerpoint 'De regioscan, een aanzet...', november 	<ul style="list-style-type: none"> - Werkdocumenten: verslagen vergaderingen & presentaties (online) - Eindrapport fase 1: 'Westhoek: een integrale geografische analyse' (15/3/11, online) - Voorzien eind 2011: eindnota fase 2: 'bouwstenen voor een bestuurlijke strategie in de Westhoek' (werktitel)

			<ul style="list-style-type: none"> - Rapport Netwerken voor innovatieve economie en hoger onderwijs, november 2010 - Synthesenota, december 2010 	<ul style="list-style-type: none"> - 2010 Verslag stuurgroep 'stadsregionale pilotprojecten', maart 2011 - Powerpoint 'Het pilotproject', maart 2011 	
<i>Gezette stappen na oplevering van het eindrapport</i>	<p>Poging tot verdere uitwerking van aanbevelingen via vervolgwergroep met advies voor streekintercommunale ('scenario 1', niet uitgevoerd) of verbeterde samenwerking ('scenario 2', werkgroep opgestart): werkgroep 'Vereenvoudiging en Efficiëntieverbetering van het landschap van regionale organisaties (VERO) met oog op rationalisering samenwerkingsverbanden (lopend?)</p>	<p>1/ Presentatieronde ter bekendmaking van de onderzoeksresultaten in volgende fora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regiocomité Midden-West-Vlaanderen - Regiocomité Westhoek - Regiocomité Oostende-Brugge - Personeel wvi - OCMW- en gemeenteraadsleden, MAT Ingelmunster - College en MAT Ledegem - RESOC Midden-West-Vlaanderen - OCMW- en gemeenteraadsleden, MAT Staden - Gemeenteraadsleden Wingene - OCMW- en gemeenteraadsleden, MAT Moorslede - OCMW- en gemeenteraadsleden, MAT Izegem - OCMW- en gemeenteraadsleden, MAT Lichtervelde - OCMW- en gemeenteraadsleden, 			

		<p>MAT Roeselare</p> <p>2/ Vervolgtraject via stuurgroep, behandelen o.a. volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concern voor intergemeentelijke samenwerking - Evaluatie netwerken in de welzijnssector - Versterking samenwerking OCMW-gemeente <p>Deze stuurgroep werd uitgebreid en heeft volgende leden: Luc Martens (burgemeester Roeselare), Yves Vercruysse (burgemeester Ingelmunster), Ria Pattyn-Beeusaert (burgemeester Lichtervelde), Niek De Roo (expert wvi), Bruno Tricot (regiocoördinator), Rik Samyn (diensthoofd gebiedsgerichte werking provincie West-Vlaanderen), Patrick Van Gheluwe (gedeputeerde provincie West-Vlaanderen), Brigitte Smessaert (coördinator RESOC SERR Midden-West-Vlaanderen), Chris De Meulemeester (secretaris RESOC SERR Midden West-Vlaanderen, secretaris Wingene), Anton Jacobus (secretaris Izegem), Bart De</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>Witte (hoofd stedenbeleid stad Roeselare), Saskia Verriest (coördinator Midwestoverleg, wvi), Johan Debaene (secretaris Staden), Johan Leenknecht (secretaris Roeselare), Michiel Vandaele (burgemeester Tielt)</p> <p>3/ Proeftuinregio</p>			
<p><i>Resultaten als product van het proces</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Meer geobjectiveerde kennis over streek & streekorganisaties (bv; kostprijs, personeel, ...) - gedeeld urgentiebesef – aanpakken van huidige streekstructurering 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer geobjectiveerde kennis over streek & streekstructuur 		<ul style="list-style-type: none"> - Meer geobjectiveerde kennis over streek & streekstructuur - Ogenshijnlijke consensus over aantal pilootprojecten om stadsregionale werking te versterken 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer geobjectiveerde kennis over streek & streekstructuur

D. LEREN UIT HET VERLEDEN: DE GESCHIEDENIS VAN DE REGIOSCREENING IN VLAANDEREN EN NEDERLAND

Product van een zéér snelle inventarisatie... wellicht nog toevoegingen mogelijk

Zoals het Witboek terecht opmerkt is het concept van een 'regioscreening' niet nieuw. Vanuit voorgaande initiatieven en discussienota's kunnen reeds een aantal leerpunten meegenomen worden voor de verdere ontwikkeling van een instrument voor de regioscreening.

De toenmalige Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur opperde reeds een tiental jaar geleden het advies^{xv} om "een **proces** op te starten om per streek in Vlaanderen tot een actieplan te komen voor de versterking van de bestuurlijke structuur van de gemeenten". Dit actieplan moest voornamelijk "het resultaat zijn van **overleg** in en met de betrokken gemeenten en met de maatschappelijke krachten in die gebieden". Volgens de Raad moet het doel van dit proces zijn "dat het **publieke debat** over de bestuurlijke kwaliteit in de streken van Vlaanderen geactiveerd wordt." Dit zou ervoor zorgen dat "de maatschappelijke krachten van een gebied de **discussie** op kunnen trekken [...] en zorgt in het algemeen voor een dynamiek die meer kansen biedt tot verandering dan een te technocratische benadering." De Raad pleitte voor een **gebiedsgerichte en procesmatige** aanpak.

De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur schetste enkele **randvoorwaarden** waaraan een Vlaamse regioscreening zou moeten voldoen:

TABEL 7: RANDVOORWAARDEN REGIOSCREENING VOLGENS HRBB

De gebiedsgerichte en procesmatige regioscreening moet voldoen aan een aantal randvoorwaarden:

Een open proces:

De Hoge Raad wil benadrukken dat de uitkomst van de regioscreening niet op voorhand mag vastliggen. Het kan niet zijn dat - zoals in de Nederlandse praktijk vaak het geval was - een doorlichting van een bepaald gebied automatisch hoeft te leiden tot samenvoegingen (of grenscorrecties). Alle mogelijke oplossingen (zie verder), gaande van vrijwillige samenwerking tot fusies moeten met hun voor- en nadelen afgewogen worden en onbevooroordeeld worden besproken.

Initiatiefrecht:

Belangrijk is eveneens dat duidelijk omschreven wordt wie zo'n regioscreening op touw kan zetten. Vermits het hier gaat om gemeentelijke taken, is het logisch dat hierbij in de eerste plaats gedacht wordt aan de gemeenten. Daarnaast zou de mogelijkheid kunnen bestaan dat er nog andere initiatiefnemers zijn: provincie, de Minister maar ook het zogenaamde middenveld (bijvoorbeeld via petitie). Om misverstanden te vermijden dienen de juiste modaliteiten ondubbelzinnig te worden vastgelegd.

Procesbegeleider:

De begeleidingscommissie moet neutraal zijn en gemengd zijn samengesteld. Zo zou bijvoorbeeld kunnen gedacht worden aan zo onafhankelijk mogelijke academici en ex-mandatarissen van gemeenten en provincie. De samenstelling van de begeleidingscommissie is afhankelijk van de concrete situatie zodat één vastliggend model niet gewenst is.

Eindverantwoordelijkheid:

Of de vraag naar wie de uiteindelijke beslissing neemt? Deze vraag hangt ook samen met de oplossing die wordt uitgewerkt. Zo is de Hoge Raad van mening dat de provincies geen beslissingsmacht kunnen hebben ten aanzien van fusies van gemeenten.

Een professionele aanpak en begeleiding:

Opdat het proces zou slagen is het volgens de Hoge Raad absoluut noodzakelijk dat het professioneel wordt aangepakt en ondersteund. Dit wil onder meer zeggen met voldoende middelen, zowel qua personeel als financieel, maar ook met de nodige know-how.

Overleg met de provincies en de Vlaamse overheid:

Indien ervoor geopteerd wordt om de Vlaamse overheid niet te laten zetelen in de stuurgroep, dienen in het proces overlegfasen tussen de betrokkenen en de Vlaamse overheid te worden ingebouwd. Dit geldt in dezelfde mate ook voor de provincies.

Flexibele aanpak:

Het hierboven geschetste proces met de vier verschillende fases moet flexibel worden toegepast. Het is een absolute voorwaarde opdat maatwerk zou mogelijk zijn. Zo bestaat bijvoorbeeld de kans om reeds bestaande processen te integreren en om zo gebruik te maken van en in te spelen op reeds aanwezige tendensen.

Interactief proces met verschillende partijen:

Gemeenten, het middenveld en andere lokale actoren dienen actief en interactief betrokken te worden bij het proces. Mogelijke oplossingen moeten eerst worden doorgepraat met de betrokkenen en kunnen niet zomaar zonder inspraak van bovenaf opgelegd worden. Daarbij is een persoonlijke aanpak vereist (vb. gesprekken ter plaatse): zo worden de betrokkenen gewaardeerd.

Een slagvaardig tempo:

Eenmaal een gebied is afgebakend en andere modaliteiten vastliggen, is het belangrijk om een goede planning op te stellen. Daarbij dient enerzijds rekening te worden gehouden met voldoende tijd maar anderzijds mag het proces niet te lang aanslepen. Hoe langer het duurt, des te groter de kans dat het vertraagt of zelfs vastloopt. Bovendien kan dit zorgen voor stijgende onzekerheid over de bestuurlijke toekomst wat verlamdend kan werken op de huidige structuren.

De Hoge Raad haalde voor haar aanbeveling de mosterd bij de 'Stuurgroep Krachtige Gemeenten^{xvii}', een Nederlandse initiatief tot **regio-analyse** teneinde zicht te krijgen op (oplossingen voor) bestuurskrachtproblemen. De minister van Binnenlandse Zaken sprak rond de millenniumwisseling zijn zorg uit over het bestuurlijk draagvlak van kleine gemeenten. De aangestelde stuurgroep bezocht een aantal regio's met als doel het analyseren van de maatschappelijke en bestuurlijke knelpunten die de bestuurlijke slagkracht en probleemoplossend vermogen in betekenende mate kunnen aantasten. Ze koos om de analyse vanuit een brede, open en **interactieve aanpak** te doen plaatsvinden. Dit werd geoperationaliseerd in een proces met vier fases: inventarisatiefase (regiofoto), een eerste rondetafelgesprek, een tweede rondetafelgesprek en tot slot de rapportering. Die **regiofoto** is slechts voor een beperkt deel opgevat als inventaris van de ontplooiende samenwerkingsvormen. Veel meer dan dat brengt de foto in kaart welke knelpunten worden ervaren op de hoofdthema's in de eigen gemeente en in de regio; welke ontwikkelingen zich in de nabije toekomst zullen voordoen en welke opgaven en kansen zicht daarbij naar verwachting zullen aanbieden; in welke mate het lukt voor de afzonderlijke gemeenten om de eigen knelpunten en de gemeente-overstijgende opgaven het hoofd te bieden en welk

bestuurlijk instrumentarium de gemeente/regio in dat verband nodig heeft; welke positieve en negatieve aspecten verbonden zijn aan de verschillende samenwerkingsvormen om gemeente-overstijgende opgaven aan te pakken.

In de eindrapportering valt te lezen dat het traject voornamelijk leerrijk is vanuit zijn ‘**openheid**, zorgvuldigheid en **interactiviteit**’ en dat het zaak is te kiezen voor een ‘inhoudelijke benadering: het centraal stellen van inhoudelijke maatschappelijke knelpunten en kansen’. “*Deze op inhoudelijke problematiek gerichte benadering veronderstelt overigens als vanzelf **maatwerk** en **flexibiliteit**.*”

De stuurgroep krachtige gemeenten komt voor wat betreft dit type trajecten tot een aantal aanbevelingen (hoofdstuk 5: algemene adviseringen over het proces):

TABEL 8: RANDVOORWAARDEN REGIOSCREENING VOLGENS STUURGROEP KRACHTIGE GEMEENTEN (NL)

- Het raadplegen van een **onafhankelijke stuurgroep** of commissie waarin ruime bestuurlijke ervaring is vertegenwoordigd en die in staat is processen los te trekken, kan van belang zijn voor een proces waarin de kwaliteit van het gemeentelijk functioneren wordt geanalyseerd.
- Een dergelijke onafhankelijke stuurgroep of commissie brengt een **advies uit dat gericht is op daadwerkelijke actie**, primair van de gemeenten zelf en in tweede instantie van de provincie.
- **Tempo** speelt een cruciale rol in het behalen van resultaat, het proces moet niet verzanden.
- Een **persoonlijke aanpak** kan bij te houden gesprekken mede bijdragen tot een sfeer waarin een **open en constructieve uitwisseling van gedachten** en ideeën plaatsvindt.
- Naast gemeenten en provincie zijn **maatschappelijke organisaties** bij de informatieverzameling over de regio noodzakelijk ten behoeve van genoemde externe deskundigen.
- **Toekomstige knelpunten** en daarop gebaseerde dilemma’s dienen centraal te staan in de gedachtewisseling.

Maar ook in Vlaanderen was het debat over schaal, regionale en stadsregionale samenwerking en de interne bestuurlijke organisatie op gang, zowel wetenschappelijk^{xvii}, beleidsmatig als op het terrein.

Zo bracht de nota ‘bouwstenen voor het regionale debat in Vlaanderen^{xviii}’ van De Rynck en Voets (2008), opgemaakt in opdracht van het Kenniscentrum Vlaamse Steden, een eerste vorm van regioscreening in de vorm van een snelle mapping van de stadsregionale structuren in drie regio’s. Met behulp van inbreng van lokale experts kon men op die manier een aantal discussiepunten op lijsten of illustreren. Gestoffeerd door een aantal informele discussies met sleutelfiguren konden ze de agenda voor het stadsregionale debat in Vlaanderen vormgeven.

De studie ‘een sterke stad in een sterke stadsregio’ van de discussieplatform Rasterstad – Stadsregionale samenwerking onder het voorzitterschap van Peter Cabus (verder: ‘rapport Cabus^{xix}’) bouwde hierop verder en formuleerde in opdracht voor de minister van Binnenlands Bestuur een aantal aanbevelingen om in te spelen op de stadsregionale problematieken in de 13 Vlaamse centrumsteden, op basis van een groot aantal stadsregionale gesprekken.

De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken heeft in zijn memorandum^{xx} aan de Vlaamse Regering de verrommeling naar voor geschoven als één van de belangrijkste bestuurlijke uitdagingen voor de nieuwe regeerperiode. Ze beval aan om de vormgeving van het streek- en intermediaire bestuursniveau door middel van een regioscreening te herdenken. De probleemstelling was, zo argumenteerde de VLABEST, dat er in Vlaanderen in de praktijk een vierde bestuurslaag aan het groeien is, en terwijl samenwerking als doel de uitvoering van het door de democratisch verkozen basisbesturen vastgestelde beleid zou moeten

hebben (operationeel), steeds meer samenwerkingsverbanden door bestuurskrachtproblemen een beleidsmatige rol (strategisch) op blijken te nemen. Dit zorgt volgens VLABEST voor een democratisch deficit en leidt tot onoverzichtelijke en oncontroleerbare bestuurlijke drukte. De oplossing moet er in bestaan om de die bestuurlijke drukte te vermijden. Naast een aantal decretale ingrepen, pleit de VLABEST er voor om een grondige doorlichting van het streekniveau te organiseren, vanuit de rationaliteit van het streekniveau en de problemen die daar worden vastgesteld (bestuurlijke drukte, gebrekkige slagkracht, democratische controle en juridische onderbouwing).

De VLABEST schetst hiervoor een aantal randvoorwaarden:

TABEL 9: RANDVOORWAARDEN REGIOSCREENING VOLGENS VLABEST

Opnieuw mag dit **geen vrijblijvende oefening** worden en moeten meteen ook mogelijke oplossingen op tafel komen op het streekniveau en op het intermediaire niveau. Het uitgangspunt bij die regioscreening moet zijn dat de uitbouw van een vierde bestuursniveau zoveel als mogelijk moet worden vermeden.

- Ten eerste moet er tijdens de regioscreening aandacht zijn voor mogelijke opportuniteiten om het huidige bestuurlijke veld op streekniveau te **saneren**.
- Ten tweede moet onderzocht waar er nog mogelijkheden liggen om op streekniveau samen te werken op operationeel niveau om op die manier **schaalvoordelen** te creëren.
- Een meer verregaand instrument dat mee in overweging moet worden genomen, is de **samenvoeging van gemeentes**.
- Ten vierde moet in het kader van de regioscreening ook onderzocht worden of de creatie van een **nieuwe vaste bestuursvorm op streekniveau** (streekbestuur of stadsregio) oplossingen kan bieden voor de bestuurlijke drukte.
- Ten slotte is in Vlaanderen nood aan een beter overkoepelend en ondersteunend **intermediair bestuursniveau**. Deze problematiek moet mee aangepakt worden tijdens de regioscreening.
  - Een aantal van de taken die nu toegewezen worden aan bepaalde (territoriaal gedeconcentreerde) verzelfstandigde Vlaamse entiteiten, moeten kunnen worden overgelaten aan het **democratisch verkozen intermediaire niveau** zodat ze **meer sturende instrumenten** in handen heeft. Ook de rol en positie van de gouverneur moet onder de loep worden genomen.
  - Zolang er geen oplossingen komen voor het bestuurskrachtprobleem op lokaal niveau, kan eraan gedacht worden om bepaalde lokale **taken**, die gemeenten met bestuurskrachtproblemen momenteel moeilijk kunnen opnemen, (tijdelijk) te **verschuiven naar de provincies** (vooral toepasbaar in landelijke gebieden, minder binnen de stedelijke regio's).
  - Indien uit de regioscreening blijkt dat er **vanuit de streek** een hele grote **dynamiek** uitgaat en dat daardoor die streek zich de facto aan het manifesteren is als een soort van bijkomende zelfstandige bestuurslaag, dan moet het mogelijk zijn dat het intermediaire bestuursniveau zijn toegewezen taak als bovenlokale taakbehartiger niet opneemt en zich dus terughoudend opstelt naar die streek toe. Dit moet gebeuren in dialoog met alle betrokkenen: de provincies, alle actoren op streekniveau, en de Vlaamse overheid.

Uit het regeerakkoord^{xxi} voor de legislatuur 2009-2014 blijkt dat de Vlaamse Regering de vaste overtuiging heeft om het debat over de interne staatshervorming te voeren, met als belangrijke doelstelling de problematiek van de bestuurlijke verrommeling aan te pakken. Zo lezen we op p. 81 dat “[We] in het bijzonder [...] het provinciale bestuursniveau, de intercommunales, de gedeconcentreerde en andere intermediaire bestuursvormen doorlichten op doorheen de tijd ontstane mengvormen van beleid of nichebeleid”. De nadruk ligt op een bottom-up aanpak, waarbij sterke gemeenten centraal staan en meer bevoegdheden krijgen. “Een vereenvoudiging van de interveniërende bestuurslagen is noodzakelijk om te komen tot een efficiëntere en effectievere werking van de overheid.” Een pagina verder lezen we dat “een

decretale regeling voor de interbestuurlijke samenwerking zal uitgewerkt worden zodat het mogelijk wordt om via ruime samenwerkingsverbanden efficiënt in te spelen op de specifieke omstandigheden die zich in sommige streken voordoen.”

De VLABEST in de ‘conceptnota hervorming Vlaams binnenlands bestuur^{xxiii}’ (2009) haar voorstel voor een regioscreening verder uit. De adviesraad kwam daarbij tot volgende definitie:

Een volledige en grondige **doorlichting** van het streekniveau met als hoofddoelstelling om een **bestuurlijk landschap te creëren** dat vanuit het burgerperspectief voldoende transparant is en ook winsten kan boeken op het vlak van legitimiteit, slagkracht en efficiëntie.

Voorgestelde werkwijze: ...

- (1) Een inventarisatie van intermediaire structuren en samenwerkingsverbanden op regionaal niveau;
- (2) Een audit van deze structuren en samenwerkingsverbanden;
- (3) Een actieplan dat moet leiden tot een drastische sanering van de intermediaire structuren.

Om het debat aan te wakkeren heeft VLABEST getracht om zelf een eerste voorstel te doen voor een regio-indeling (zie bijlage). VLABEST komt uit op **24 regio’s** (ongeveer 5 per provincie). Deze oefening werd dus gedaan rekening houdende met de bestaande gebiedsomschrijvingen, zoals de RESOC’s, zorgregio’s, hulpverleningszones, CAW’s, intercommunales voor streekontwikkeling, gebiedsgerichte werking provincies, burgemeestersoverleg,... VLABEST wil benadrukken dat dit voorstel slechts een eerste voorzet is dat als basis kan dienen voor het verdere overleg en politieke besluitvorming. Zo erkent VLABEST dat over heel wat ‘randgemeenten’ twijfel bestaat. Ook het precieze aantal regio’s is voor discussie vatbaar, al is VLABEST ervan overtuigd dat dit wel in die grootteorde moet blijven.

130

Maar tussen het formuleren van adviezen, rapporten en randvoorwaarden door, kozen enkele regio’s er op eigen initiatief voor om een eigen vorm van ‘regioscreening’ te organiseren. Belangrijk is dat deze inventarisatie er niet zomaar kwam: ze was zelf al het resultaat van een bottom-up gegroeide dynamiek in die regio’s die zich niet of niet in dezelfde mate voordoet in andere Vlaamse regio’s. Dat verklaart waarom in deze regio’s de inventaris van gebiedsgerichte samenwerkingsverbanden gekoppeld is aan intensieve processen van overleg en publiek debat over de bestuurlijke uitbouw van het gebied.

Eindnoten en referenties

-
- ⁱ Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur (2002). 'Het nut van het instrument van de fusie in het kader van de versterking van de bestuurskracht van gemeenten.' Advies 3 – 23 september 2002.
- ⁱⁱ Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (2009), 'Memorandum 2009-2014 – aanbevelingen voor een krachtig bestuurlijk beleid', Brussel, 24 maart 2009, 197 p.
- ⁱⁱⁱ Vlaamse Regering (2011). 'Witboek Interne Staatshervorming', 8 april 2011, 145 p.
- ^{iv} Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (2010). 'Vlaamse interne staatshervorming. Een methodologisch kader voor de regioscreening', 27 mei 2010.
- Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (2010). 'Regioscreening. Verdere verfijning naar aanleiding van de hoorzitting in het Vlaams Parlement', 3 december 2010.
- ^v Holsti, Ole R. (1969), 'Content Analysis for the Social Sciences and humanities'. Reading, MA: Addison-Wesley.
- ^{vi} Krippendorff, K. (2004), 'Content Analysis: An Introduction to Its Methodology.' 2de editie, Thousand Oaks, CA: Sage Publications
- ^{vii} Neuendorf, Kimberley A. (2002), 'The Content Analysis Guidebook Online', <http://academic.csuohio.edu/kneuendorf/content/>
- ^{viii} Tubex, S., Voets, J. en De Rynck, F. (2005), 'Een beschrijvende analyse van ruimtelijk-ecologische en socio-economische arrangementen in Vlaanderen', Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, Leuven, 187p.
- ^{ix} Wayenberg, E., De Rynck, F. en Voets, J. (2007), 'Interbestuurlijke samenwerking in Vlaanderen: een exploratieve studie van een aparte bestuurlijke wereld. Vaststellingen, besluiten en aanbevelingen', Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, Leuven, 49p.
- Wayenberg, E., Tubex, S. e.a. (2007), 'Interbestuurlijke samenwerking in Vlaanderen: een exploratieve studie van een aparte bestuurlijke wereld. Kwantitatieve analyse', Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen? Leuven, 357p.
- Wayenberg, E., De Rynck, F. en Voets, J. (2007), 'Interbestuurlijke samenwerking in Vlaanderen: een exploratieve studie van een aparte bestuurlijke wereld. Kwalitatieve analyse', Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, Leuven, 121p.
- ^x Bruneel, D., De Rynck, F. e.a. (2009), 'Voortgangsrapport lokaal beleid in netwerksturing: de invloed van netwerking op lokaal beleid, politiek en management', Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, Leuven, 99p.
- ^{xi} A-rapport: De Rynck, F. (2009), 'Sterk besturen in een sterke regio – strategische oefening over de bestuurlijke organisatie in het Leiedal – startnota', Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 9p.
- B-rapport: Decorte, A., Oyaert, E. (2010), 'Inventaris regionale samenwerkingsverbanden Zuid-West-Vlaanderen'. Intercommunale Leiedal, Kortrijk, 25p.
- ^{xii} Decorte, A., De Rynck, F. (2010). Sterke netwerking, sterkere regio. Voorstellen voor de bestuurlijke organisatie van de regio Midden-West-Vlaanderen. Hogeschool Gent, Gent, 139p.
- ^{xiii} Voets, J. en De Rynck, F. (2004), Het 'Project Gentse Kanaalzone': Naar een Onderzoekskader voor Gebiedsgerichte Beleidsvorming, Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV)
- ^{xiv} Agranoff, R. (2007), Managing within networks: adding value to public organizations, Washington D.C., Georgetown university press.
- ^{xv} Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur (2002). Het nut van het instrument van de fusie in het kader van de versterking van de bestuurskracht van gemeenten. Advies 3 – 23 september 2002.
- ^{xvi} Stuurgroep krachtige gemeenten (2000). 'Gemeenten, méér dan lokaal bestuur – eindrapportage', 89p.
- ^{xvii} Zie o.a. De Rynck, 1995; Tubex e.a., 2005; Wayenberg e.a., 2007
- ^{xviii} De Rynck, F. en Voets, J. (2008), 'Bouwstenen voor het regionale debat in Vlaanderen', Kenniscentrum Vlaamse Steden, 28 oktober 2008, 38p.
- ^{xix} Cabus, P., e.a. (2009). 'Een sterke stad in een sterke stadsregio. Verslag en aanbevelingen op basis van stadsregionale gesprekken', 31 mei 2009, 157 p.
- ^{xx} Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (2009), 'Memorandum 2009-2014 – aanbevelingen voor een krachtig bestuurlijk beleid', Brussel, 24 maart 2009, 197 p.
- ^{xxi} Vlaamse Regering (2009), 'Vlaams Regeerakkoord 2009-2014: Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden – voor een vernieuwende, duurzame en warme samenleving', 15 juli 2009, 125 p.
- ^{xxii} Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (2009). Conceptnota Vlaamse interne staatshervorming. 21 december 2009.